

Hyvinkään lukion ja Hyvinkään lukion aikuislinjan ops

Nimi

Tiivistelmä

Hyvinkään lukion ja Hyvinkään lukion aikuislinjan ops

Opetussuunnitelma kuvaa Hyvinkään lukiossa ja Hyvinkään lukion aikuislinjalla toteutettavaa opetusta ja määrittelee sitä. Opetussuunnitelma sisältää yleisen osan, ja kaikkien tarjottavien opintojaksojen kuvauksen. Hyvinkään lukion opetussuunnitelma nojaa Opetussuunnitelman perusteisiin ja noudattaa sitä, paikalliset tarkennukset konkretisoivat valtakunnallisia perusteita. Hyvinkään lukiossa opintojen rakenne noudattaa valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Lukion opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksot ja niiden laajuus. Hyvinkään lukiolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä luonnontieteellinen erityistehtävä. Luonnontiedelinja noudattaa omaa rakennettaan. Arviointi Opiskelijoiden tavoitteiden suuntaista edistymistä ja opiskelua arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojaksojen kuluessa. Opintojakson opettaja tai opettajat yhdessä selventävät opiskelijoille kunkin opintojakson arviointiin liittyvät käytänteet siten, että opiskelijalla on opiskelunsa aikana mahdollisuus olla tietoinen arvioinnin kriteereistä ja menetelmistä. Hyvinkään lukion luonnontiedelinjalla noudatetaan erityistehtävän edellyttämää opintopistemäärää ja opintojen rakennetta siten, kun siitä on lukiolaissa ja asetuksessa säädetty. Valtakunnallisia opintoja tarjotaan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Opinnot jaetaan opintojaksoihin siten, että lukio-opinnot voivat sisältää oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja ja lukio-opinnot on suoritettavissa kolmessa vuodessa. Opetuksen yleiset tavoitteet Lukiokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelijoista kasvaa vastuuntuntoisia ja laajasti sivistyneitä, muut huomioonottavia yhteiskunnan aktiivisia jäseniä. Lukioaikana opiskelijan taidot itsestä, muista ja ympäristöstä huolehtimiseen kasvavat. Opiskelija saa olennaista luontoa, ihmistä, yhteiskuntaa ja kulttuureja koskevaa eri tieteen- ja taiteenalojen tuottamaa tietoa ja valmiuksia soveltaa tietoja tulevaisuutensa rakentamisessa. Opiskelija oppii yhdistämään uuden tiedon jo hallitsemiinsa tietoihin ja taitoihin ja muiden tieteenalojen kokonaisuuksiin, lisäksi hän arvostaa jatkuvaa oppimista ja kykenee myös itseohjautuvaan toimintaan muuttuvissa ja epävarmoissa ympäristöissä ja tilanteissa. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt Lukio-opetuksen keskeiset sisällöt ja tavoitteet on määriteltävä lukion oppiaineiden ja opintojaksojen yhteydessä. Tiedonalakohtainen osaaminen syventyy koulun muussa toiminnassa ja toimintatavoissa, jotka yhdistävät kaikkea lukiossa tapahtuvaa oppimista. Tämä tulee määritellyksi laaja-alaisen osaamisen tavoitteissa. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat hyvinvointiosaaminen vuorovaikutusosaaminen monitieteinen ja luova osaaminen yhteiskunnallinen osaaminen eettisyys ja ympäristöosaaminen globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kunta

Koulu

Hyvinkää

Hyvinkään lukio

Hyväksymispäivämäärä	15.4.2021
Pdf luotu	10.3.2023

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	4
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	4
2.2. Arvoperusta.	5
3. Opetuksen toteuttaminen.	7
3.1. Opintojen rakenne.	7
3.1.1. Luonnontieteellinen erityistehtävä ja luonnontiedelinja.	7
3.1.2. Taidepainotteinen linja.	8
3.1.3. Kieliohjelma.	9
3.2. Oppimiskäsitys.	9
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	10
3.4. Toimintakulttuuri.	11
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	14
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	15
3.7. Yrittäjyysmyönteinen oppilaitos.	18
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	19
4.1. Ohjaus.	19
4.1.1. Ohjauksen tehtävien jakaantuminen työyhteisössä.	21
4.1.2. Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa.	21
4.1.3. Ohjauksen yhteistyö keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.	22
4.1.4. Ohjauksen yhteistyö huoltajien kanssa.	22
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	22
4.3. Opiskeluhoolto.	25
4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat.	26
4.3.2. Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen.	29
4.3.3. Opiskeluhoolto.	30
4.4. Kurinpito.	30
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	33
4.5.1. Vieraskieliset opiskelijat.	35
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	37
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	37
5.2. Opintojakson arviointi.	38

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	39
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	40
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	40
5.2.4. Opintoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	40
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	41
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	43
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	44
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	45
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	47
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	48
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	50
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	51
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	51
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	52
7. Oppiaineet.	57
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	57
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	58
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1).	60
Tekstit ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI2).	61
Johdatus kirjallisuusanalyysiin, 2 op (ÄI4).	62
Kirjallisen ja suullisen ilmaisun taitoja, 2 op (ÄI5).	63
Kriittinen lukija, 2 op (ÄI6).	64
Kirjallisuuden maailmoja, 2 op (ÄI8).	64
Vuorovaikutustaitoja kaikille, 2 op (ÄI9).	65
Tekstianalyysitaitojen syventäminen, 2 op (ÄI10).	66
Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI11).	67
Kielenhuollon kurssi, 2 op (ÄI12).	67
Luovaa lukemista ja kirjoittamista, 2 op (ÄI13).	68
Kirjallisuuspiiri, 1 op (ÄI14).	69
Digilehtikurssi, 2 op (ÄI15).	69
Lukudiplomi, 2 op (ÄI17).	70
Linkki lukioon, 2 op (ÄI16).	71
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	72
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21).	75
Kieli, tekstit ja vuorovaikutus, 2 op (S22).	75
Kirjallisuus 1, 2 op (S23).	76

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S24).	77
Kirjallinen ja suullinen viestintä, 2 op (S25).	77
Kirjallisuus 2, 2 op (S26).	78
Vuorovaikutus 3, 2 op (S27).	79
Kirjoittaminen 2, 2 op (S28).	79
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S29).	80
7.2. Biologia (BI).	80
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1).	83
Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 2 op (BI2).	83
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4).	84
Ihmisen biologia, 2 op (BI5).	85
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6).	86
Solun kemiaa, 2 op (BI7).	87
Genetiikkaa simuloiden ja livenä, 2 op (BI8).	87
Biologian kertaus, 2 op (BI9).	88
Mikrobiologia, 2 op (BI10).	88
Ihmisen anatomia ja fysiologia, 2 op (BI11).	89
Tutkitaan vesistöjä, 2 op (BI12).	89
Vaellus ja luonnontuntemus, 2 op (BI13).	90
Tutkimme eläimiä, 2 op (BI14).	90
Tutkitaan monimuotoisuutta, 2 op (BI15).	91
Lääkisbilsa ja -kemmi, 2 op (BI16).	91
Biologian tutkielma, 2 op (BI17).	92
Biologian lukudiplomi, 2 op (BI18).	92
7.3. Elämänkatsomustieto (ET).	93
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1).	95
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2).	97
Kulttuurit, 2 op (ET3).	98
Katsomukse, 2 op (ET4).	100
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET5).	101
Tulevaisuus, 2 op (ET6).	102
Lukudiplomi, 2 op (ET7).	104
Abikurssi, 2 op (ET8).	104
7.4. Filosofia (FI).	104
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1).	107
Etiikka, 2 op (FI2).	108
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3).	109
Totuus, 2 op (FI4).	111

Filosofinen argumentaatio, logiikka ja pätevä päättely, 2 op (FI5).	112
Nykyajan filosofia, 2 op (FI6).	113
Filosofinen estetiikka, 2 op (FI7).	114
Filosofisen etiikan jatko-opintojakso, 2 op (FI8).	115
Filosofian abivalmennus opintojakso, 2 op (FI9).	116
Yhteiskuntafilosofian jatko-opintojakso, 2 op (FI10).	117
7.5. Fysiikka (FY).	118
Fysiikka ympärillämme, 2 op (FY1).	120
Energia ja lämpö, 2 op (FY3).	121
Voima ja liike, 2 op (FY4).	122
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5).	122
Sähkö, 2 op (FY6).	123
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7).	123
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8).	124
Fysiikan kertaus, 2 op (FY9).	124
Projektiopinnot 1, 2 op (FY10).	125
Projektiopinnot 2, 2 op (FY11).	125
Projektiopinnot 3, 2 op (FY12).	125
Fysiikan sparraus, 2 op (FY13).	125
Fysiikan kokeellisia tutkimuksia, 2 op (FY14).	126
Robotiikka, 2 op (FY15).	126
Tähtitieteen perusteet, 2 op (FY16).	127
Johdatus kvanttimekaniikkaan ja hiukkasfysiikkaan, 2 op (FY17).	127
Avaruusfysiikka ja suhteellisuusteoria, 2 op (FY18).	127
Johdatus yliopistofysiikkaan, 2 op (FY19).	128
Mekaniikan syventävät opinnot, 2 op (FY20).	128
Lääketieteen fysiikka, 2 op (FY21).	129
Fysiikan lukudiplomi, 2 op (FY22).	129
7.6. Maantiede (GE).	130
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1).	132
Sininen planeetta, 2 op (GE2).	133
Yhteinen maailma, 2 op (GE3).	134
Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4).	135
Kartat tutuiksi, 2 op (GE5).	136
Eriarvoinen maailma, 2 op (GE6).	136
Tunne maapallosi, 2 op (GE7).	137
Agenda 2030, 2 op (GE8).	137
Maantieteen kertaus, 2 op (GE9).	138

Maantiede kulttuurimaailmassa, 2 op (GE10).	138
Maantieteen lukudiplomi, 2 op (GE11).	139
7.7. Historia (HI).	140
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1).	142
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2).	143
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3).	144
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4).	145
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5).	146
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6).	147
Maailma tänään, 2 op (HI7).	148
Hyvinkään historia, 2 op (HI8).	149
Historian abikurssi, 2 op (HI9).	150
Suurvaltojen historiaa, 2 op (HI10).	151
Historian lukudiplomi, 2 op (HI11).	151
7.8. Kemia (KE).	152
Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE01).	155
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03).	156
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4).	156
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE5).	157
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE6).	158
Laborointi tutuksi, 2 op (KE7).	158
Biohajoavat polymeerit, 2 op (KE8).	159
Kemian kertaus, 2 op (KE9).	159
Fysikaalinen kemia, 2 op (KE10).	160
Kosmetiikan kemia, 2 op (KE11).	160
Elintarvikekemia, 2 op (KE12).	161
Kemia ja taide, 2 op (KE13).	161
Kemian sovellus- tai mittausprojekti, 2 op (KE14).	161
Lukudiplomi, 2 op (KE15).	162
7.9. Uskonto (KT).	163
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	165
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1).	165
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2).	166
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3).	168
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4).	170
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5).	172
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6).	173

Uskonnon lukudiplomi, 2 op (UE7).	175
Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (UE9).	176
7.10. Kuvataide (KU).	176
Kemia ja taide, 2 op (KE13).	179
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1).	179
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2).	180
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3).	182
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4).	183
Muoti- ja tekstiilitaide, 2 op (KU5).	184
Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU6).	184
Valokuvaus ja digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (KU7).	185
Maalausateljee, 2 op (KU8).	186
Elokuvailmaisuus, 2 op (KU9).	187
Lasimaalaus, 2 op (KU10).	187
Arkkitehtuurin ja sisustusarkkitehtuurin jatko-opintoihin valmennus, 2 op (KU11).	188
Kuvataiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin ateljeepaja, 2 op (KU12).	189
Muotoilu tutuksi, 2 op (KU13).	190
Keramiikka ja kuvanveisto 2, 2 op (KU14).	190
Valokuvaus ja digitaalinen kuvankäsittely 2, 2 op (KU15).	191
Maalausateljee 2, 2 op (KU16).	192
Kuvataiteen projektiopinnot 1, 2 op (KU17).	193
Kuvataiteen projektiopinnot 2, 2 op (KU18).	193
Kuvataidejakson Liikkuva kuva, 2 op (KU19).	193
Kuvataidejakson Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU20).	194
Kuvataidejakson Valokuvaus, 2 op (KU21).	194
Kuvataidejakson Taidegrafiikka, 2 op (KU22).	195
Kuvataidejakson Piirustus ja maalaus PIMA, 2 op (KU23).	195
Kuvataidejakson Taidehistoria, 2 op (KU24).	196
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2).	196
7.11. Lukiodiplomit (LD).	197
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2).	198
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4).	199
Musiiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6).	199
7.12. Liikunta (LI).	200
Vaellus ja luonnontuntemus, 2 op (BI13).	202
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1).	202
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2).	203

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3).	204
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4).	205
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5).	205
Vanhat tanssit, 2 op (LI6).	206
Kehonhallintakurssi, 2 op (LI7).	207
Palloilukurssi, 2 op (LI8).	207
Kuntosaliharjoittelu, 2 op (LI9).	208
Ryhmäliikunta, 2 op (LI10).	208
Tanssiliikunta, 2 op (LI11).	209
Laskettelu ja lumilautailu, 2 op (LI12).	209
Mailapelikurssi, 2 op (LI13).	209
Talvista liikuntaa, 2 op (LI14).	210
Vesiliikunta, 2 op (LI15).	210
Seikkailukurssi, 2 op (LI16).	211
Vaelluskurssi, 2 op (LI17).	211
Liikunnastako ammatti?, 2 op (LI18).	211
Inttikurssi, 2 op (LI19).	212
Projektikurssi 1, 2 op (LI20).	212
Projektikurssi 2, 2 op (LI21).	213
7.13. Matematiikka (MA).	213
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	215
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2).	215
Geometria, 2 op (MAA3).	216
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4).	217
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5).	218
Derivaatta, 3 op (MAA6).	218
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7).	219
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8).	220
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9).	221
3D-geometria, 2 op (MAA10).	221
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	222
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	223
Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13).	223
Pitkän matematiikan kertaus 1-4, 2 op (MAA14).	224
Pitkän matematiikan kertaus 5-9, 2 op (MAA15).	224
Derivaatta II, 2 op (MAA16).	225
Pitkän matematiikan projekti, 2 op (MAA17).	225
Matematiikan sparraus, 2 op (MAA18).	226

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	226
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2).	226
Geometria, 2 op (MAB3).	227
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4).	227
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5).	228
Talousmatematiikka, 2 op (MAB6).	228
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB7).	229
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB8).	230
Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB9).	230
7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	231
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1).	231
7.14. Musiikki (MU).	231
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1).	234
Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2).	235
Genre – globaali uteliaisuus, 2 op (MU3).	236
Demo – luovasti yhdessä, 2 op (MU4).	237
Bändi 1, 2 op (MU5).	239
Bändi 2, 2 op (MU6).	240
Bändi 3, 2 op (MU7).	241
Kuoro 1, 4 op (MU8).	241
Kuoro 2, 4 op (MU9).	242
Kuoro 3, 4 op (MU10).	244
Esiintyvä musiikkiryhmä 1, 2 op (MU11).	245
Esiintyvä musiikkiryhmä 2, 2 op (MU12).	246
Esiintyvä musiikkiryhmä 3, 2 op (MU13).	247
Ääni- ja valotekniikka 1, 2 op (MU14).	248
Ääni- ja valotekniikka 2, 2 op (MU15).	249
Ääni- ja valotekniikka 3, 2 op (MU16).	250
Kitaransoiton alkeet, 2 op (MU17).	251
Pop/jazz-laulun alkeet, 2 op (MU18).	252
Biisinteko, 2 op (MU19).	253
Musiikin kuuntelu, 2 op (MU20).	254
Musiikkiteatteri, 2 op (MU21).	255
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MUD).	256
7.15. Opinto-ohjaus (OP).	257
Minä opiskelijana, 2 op (OP1).	259
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2).	260
Tutorkurssi, 2 op (OP3).	262

Tutorina toimiminen 1, 2 op (OP4).	263
Tutorina toimiminen 2, 2 op (OP5).	263
Työelämään tutustuminen, 2 op (OP6).	264
Projekti kurssi, 2 op (OP7).	264
Oppimisen taidot 1, 2 op (OP8).	265
Oppimisen taidot 2, 2 op (OP9).	265
7.16. Psykologia (PS).	266
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1).	268
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2).	270
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3).	272
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4).	274
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5).	276
Sosiaalipsykologian perusteet, 2 op (PS6).	278
Psykinen hyvinvointi ja voimavarat elämän käännekohtissa, 2 op (PS7).	278
Lukudiplomi, 2 op (PS8).	278
Ylioppilaskirjoituksiin valmistava opintojakso, 2 op (PS9).	279
7.17. Terveystieto (TE).	279
Terveys voimavarana, 2 op (TE1).	281
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2).	282
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3).	283
Hyvinvoiva keho ja mieli, 2 op (TE4).	283
Terveystiedon projekti kurssi, 2 op (TE5).	284
Terveystiedon lukudiplomi, 2 op (TE6).	284
Ensiapu ja turvallisuus, 2 op (TE7).	285
Abikussi, 2 op (TE9).	286
7.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	286
7.18.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	290
Minun ruotsini, 4 op (RUB11).	290
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13).	292
Ympäristömme, 2 op (RUB14).	292
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15).	293
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16).	294
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17).	295
Hyppää kyytiin, 2 op (RUB18).	295
Abiruotsi, 2 op (RUB19).	296
Tukea toisen vuoden opiskelijoille, 2 op (RUB110).	297
Kaksikielinen yhteistyö ystävyyskoulun kanssa, 2 op (TKRUB).	298

7.19. Temaattiset opinnot (TO).	298
Lukiolaisen digitaidot, 2 op (ATK01).	298
Abiturientin digitaidot, 2 op (ATK02).	299
Ohjelmointi, 2 op (ATK03).	300
ATK-Projekti, 2 op (ATK04).	300
ATK-Harrastuskurssi, 2 op (ATK05).	300
Vapaaehtoistoiminnan kurssi, 2 op (TO1).	301
7.20. Vieraat kielet (VK).	301
7.20.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	306
Minun englantini, 4 op (ENA1).	306
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuuden välineenä, 2 op (ENA3).	308
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA4).	308
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA5).	309
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6). . .	310
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7).	311
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8).	311
Abienglanti, 2 op (ENA9).	312
Perustaitojen kertaus, 2 op (ENA10).	313
Keskeistä kerraten, 2 op (ENA11).	313
Opi kuuntelemaan, 2 op (ENA12).	314
Opi kirjoittamaan, 2 op (ENA13).	316
7.20.2. Espanja B2 (EAB2).	317
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB21).	317
Projektiopintojakso, 2 op (EAB211).	318
Perustaso 1, 2 op (EAB22).	318
Perustaso 2, 2 op (EAB23).	319
Perustaso 3, 2 op (EAB24).	320
Perustaso 4, 2 op (EAB25).	321
Perustaso 5, 2 op (EAB26).	321
Perustason jatko 1, 2 op (EAB27).	322
Perustason jatko 2, 2 op (EAB28).	323
Abiespanja, 2 op (EAB29).	323
7.20.3. Espanja (EAB3).	324
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31).	324
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32).	325
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33).	326
Perustaso 1, 2 op (EAB34).	326

Perustaso 2, 2 op (EAB35).	327
Perustaso 3, 2 op (EAB36).	328
Perustaso 4, 2 op (EAB37).	328
Perustaso 5, 2 op (EAB38).	329
7.20.4. Italia (IAB3).	330
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31).	330
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32).	331
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33).	332
Perustaso 1, 2 op (IAB34).	332
Perustaso 2, 2 op (IAB35).	333
Perustaso 3, 2 op (IAB36).	334
Perustaso 4, 2 op (IAB37).	334
Perustaso 5, 2 op (IAB38).	335
7.20.5. Japani (JAB3).	336
Perustason alkeet 1, 2 op (JAB31).	336
Perustason alkeet 2, 2 op (JAB32).	337
Perustason alkeet 3, 2 op (JAB33).	337
Perustaso 1, 2 op (JAB34).	338
Perustaso 2, 2 op (JAB35).	338
Perustaso 3, 2 op (JAB36).	339
Perustaso 4, 2 op (JAB37).	339
Perustaso 5, 2 op (JAB38).	340
7.20.6. Latina (LAB3).	340
Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31).	341
Antiikin elämää, 2 op (LAB32).	342
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33).	343
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34).	343
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35).	344
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36).	345
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37).	346
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38).	346
7.20.7. Ranska (RAA).	347
Minun ranskani, 4 op (RAA1).	347
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3).	349
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4).	349
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA5).	350
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA6).	351
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7).	352

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8).	352
7.20.8. Ranska (RAB2).	353
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21).	354
Projektiopintojakso, 2 op (RAB211).	355
Perustaso 1, 2 op (RAB22).	355
Perustaso 2, 2 op (RAB23).	356
Perustaso 3, 2 op (RAB24).	357
Perustaso 4, 2 op (RAB25).	358
Perustaso 5, 2 op (RAB26).	359
Perustason jatko 1, 2 op (RAB27).	359
Perustason jatko 2, 2 op (RAB28).	360
Abiranska, 2 op (RAB29).	361
7.20.9. Ranska (RAB3).	361
Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31).	362
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32).	362
Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33).	363
Perustaso 1, 2 op (RAB34).	364
Perustaso 2, 2 op (RAB35).	365
Perustaso 3, 2 op (RAB36).	366
Perustaso 4, 2 op (RAB37).	367
Perustaso 5, 2 op (RAB38).	367
7.20.10. Ruotsi (RUA).	368
Kieli-identiteetti globaalissa maailmassa, 4 op (RUA1).	368
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3).	369
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4).	370
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5).	370
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6).	370
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7).	371
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8).	371
7.20.11. Saksa (SAA).	372
Minun saksani, 4 op (SAA1).	372
Sprachdiplom II, 2 op (SAA10).	373
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3).	373
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4).	374
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5).	374
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6).	374
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7).	375
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8).	375

7.20.12. Saksa (SAB2).	376
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21).	376
Sprachdiplom I, 2 op (SAB210).	377
Projektiopintojakso, 2 op (SAB211).	377
Perustaso 1, 2 op (SAB22).	378
Perustaso 2, 2 op (SAB23).	379
Perustaso 3, 2 op (SAB24).	379
Perustaso 4, 2 op (SAB25).	380
Perustaso 5, 2 op (SAB26).	381
Perustason jatko 1, 2 op (SAB27).	382
Perustason jatko 2, 2 op (SAB28).	383
Abisaksa, 2 op (SAB29).	383
7.20.13. Saksa (SAB3).	384
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31).	384
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32).	385
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33).	386
Perustaso 1, 2 op (SAB34).	387
Perustaso 2, 2 op (SAB35).	387
Perustaso 3, 2 op (SAB36).	388
Perustaso 4, 2 op (SAB37).	389
Perustaso 5, 2 op (SAB38).	390
7.20.14. Venäjä (VEA).	391
Minun venäjäni, 4 op (VEA1).	391
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3).	392
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4).	393
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5).	394
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6).	394
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7).	395
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8).	396
7.20.15. Venäjä (VEB2).	397
Perustason alkeet, 2 op (VEB21).	397
Abivenäjä, 2 op (VEB210).	398
Perustaso 1, 2 op (VEB22).	398
Perustaso 2, 2 op (VEB23).	399
Perustaso 3, 2 op (VEB24).	400
Perustaso 4, 2 op (VEB25).	401
Perustaso 5, 2 op (VEB26).	402
Perustason jatko 1, 2 op (VEB27).	403

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28).	403
Projektiopintojakso, 2 op (VEB29).	404
7.20.16. Venäjä (VEB3).	405
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31).	405
Projektiopintojakso, 2 op (VEB310).	406
Perustaso alkeet 2, 2 op (VEB32).	406
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33).	407
Perustaso 1, 2 op (VEB34).	408
Perustaso 2, 2 op (VEB35).	409
Perustaso 3, 2 op (VEB36).	410
Perustaso 4, 2 op (VEB37).	410
Perustaso 5, 2 op (VEB38).	411
Abivenäjä, 2 op (VEB39).	412
7.20.17. Viron kieli (VIB3).	413
Viro 1, 2 op (VIB31).	413
Viro 2, 2 op (VIB32).	413
Viro 3, 2 op (VIB33).	413
7.21. Yhteiskuntaoppi (YH).	414
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1).	416
Taloustieto, 2 op (YH2).	417
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3).	418
Lakitieto, 2 op (YH4).	419
Lakitietoa käytännössä, 2 op (YH5).	420
Raha, yritystoiminta ja globaali talous, 2 op (YH6).	420
Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen, 2 op (YH7).	421
Yrittäjyyttä käytännössä, 2 op (YH8).	422
Yhteiskuntaopin Abikurssi, 2 op (YH9).	423
Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, 2 op (YH10).	424
Yhteiskuntaopin lukudiplomi, 2 op (YH11).	424
Agenda 2030, 2 op (YH12).	425
Sijoittajakoulu, 2 op (YH13).	426
7.22. Integraatio-opintojaksot.	427
Vaellus ja luonnontuntemus, 2 op (BI13).	427
Kemia ja taide, 2 op (KE13).	427
8. Liitteet.	429
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	429
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	429

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	436
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	436
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	442
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	442
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	447
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . .	448
8.6. Ohjaussuunnitelma.	453
8.7. Hyvinkään lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.	454

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

Tämä opetussuunnitelma käsittää myös Hyvinkäällä järjestettävän aikuisten lukiokoulutuksen. Opetussuunnitelmaa noudatetaan myös Hyvinkään lukion aikuislinjalla ja niiltä osin kuin aikuislukion opetussuunnitelma poikkeaa Hyvinkään lukion opetussuunnitelmasta, se mainitaan erikseen.

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä

lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Hyvinkään lukiossa laaditaan opetussuunnitelma opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Järjestämislupaan liittyvä erityistehtävä ja siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon niin opetussuunnitelman laadinnassa kuin valmiissa opetussuunnitelmassakin. Hyvinkään lukion opetussuunnitelma koostuu perusteissa kuvatuista tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja määräyksistä sekä paikallisista tarkennuksista ja lisäyksistä.

Opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Suunnitelmat laaditaan opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella.

Hyvinkään lukion opetussuunnitelmassa otetaan huomioon muiden paikallisten oppilaitosten opetustarjonta ja yhteistyömahdollisuudet. Paikallisuutta Hyvinkään opetussuunnitelmaan tuovat ympäröivä luonto, paikkakunnan historia, kieliympäristö sekä elinkeino- ja kulttuurielämä ja yhteistyö paikallisten yritysten kanssa.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa. Laatimisvaiheessa opetussuunnitelmatyötä ja tulevaa suunnitelmaa esitellään ja siitä keskustellaan keskeisten yhteistyökumppaneiden, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain ja sitä täydennetään ja päivitetään niin kauan kuin se suunnitelman toimivuuden kannalta on tarpeen.

Hyvinkään opetussuunnitelma antaa opiskelijalle mahdollisuuden suorittaa opinnot kolmessa vuodessa. Opiskelijoille tarjotaan heidän tarvitsemansa oppimisen ja opiskelun tuki. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuuksia yksilöllisiin valintoihin niin Hyvinkään lukiossa kuin myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen

- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhoito
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määrittellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoillon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 377/2022]).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Hyvinkään lukion opetussuunnitelma perustuu opetussuunnitelman perusteisiin ja lukiolakiin ja –asetukseen. Opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä ja sen pohjalta lukio laatii lukuvuosittaisen suunnitelmansa opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa lukion opetussuunnitelman ja lukuvuosittaisen suunnitelman pohjalta. Lukion opetussuunnitelma sisältää perusteissa määritellyt sisällöt. Hyvinkään lukiossa on mahdollisuus suorittaa lukiodiplomeita useissa oppiaineissa kuten kuvataiteessa, musiikissa ja liikunnassa. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain ja sen perusteella opetussuunnitelman sisältöä voidaan lisätä ja muuttaa.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksessa otetaan huomioon alle 18-vuotiaita opiskelijoita koskien lapsen edun ensisijaisuus opetusta ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä (lukiolaki 714/2018, 2 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022). Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys. Se antaa riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.

Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Hyvinkään lukiossa toimii yleislinja ja luonnontiedelinja. Molemmat toteuttavat lukioiden tehtävää yleissivistyksen vahvistajina ja lisäävät opiskelijoiden kykyä itsenäiseen ja vastuulliseen toimintaan ja ajatteluun sekä jatko-opintoihin.

Hyvinkään lukiossa toteutettava opetusministeriön myöntämä luonnontieteellinen erityistehtävä ja luonnontiedelinja mahdollistaa runsaan kurssitarjonnan ja siten monipuolisen ja kattavan opettamisen luonnontieteissä. Lukiolla on modernit laboratoriotilat ja välineet myös kokeellisen opetuksen toteuttamiseen, mikä helpottaa ilmiöiden ymmärtämistä myös käytännössä. Vahva luonnontieteellinen opetus näkyy myös luonnontiedeaineiden ja muiden oppiaineiden yhteisissä integroiduissa opintokokonaisuuksissa. Opiskelija voi siten valita yksilöllisen luonnontiedeaineiden opintosuunnitelman mikä lisää opiskelijan valmiuksia hyödyntää luonnontieteellistä osaamistaan jatko-opinnoissa sekä työelämässä myös kansainvälisesti. Luonnontieteellinen erityistehtävä tukee myös leirikoulujen ja yritysvierailujen

järjestämistä, mikä monipuolistaa opiskeluympäristöä ja siten lisää opiskelijan kiinnostusta luonnontieteelliseen ajatteluun. Ilmastonmuutokseen, sää- ja luonnonilmiöihin liittyvä tutkimus on tärkeä osa luonnontiedelinjaa, samoin kuin monipuolinen laboratoriotyöskentely ja yhteistyö tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Lukion toiminnassa otetaan huomioon luonnonvarojen säästävä käyttö sekä kierrätys. Ympäristön muutoksia ja kehitystä tarkastellaan monipuolisesti eri oppiaineiden näkökulmasta. Kansainvälisissä projekteissa ja yhteistyössä otetaan huomioon myös globaali vastuu ja oikeudenmukaisuus.

Lukion tehtävä konkretisoituu Hyvinkäällä monipuolisina mahdollisuuksina opiskella niin kieliä, taito- ja taideaineita kuin kaikille pakollisiakin sisältöjä. Lukio tekee tiivistä yhteistyötä oman paikkakunnan ja lähikuntien peruskoulujen kanssa ja perustaa opetus- ja kasvatustehtävänsä peruskoulussa opitulle oppimäärälle.

Hyvinkään lukio tarjoaa monipuolisia valmiuksia jatkaa opintoja korkea-asteella ja ammatillisessa koulutuksessa. Lukiossa kannustetaan opiskelijoita itseohjautuvuuteen, vastuullisuuteen ja jatkuvaan kasvuun.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitoa, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenyteen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävä elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävä kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Hyvinkään lukion arvoperusta rakentuu yhteiskunnan yleisistä ihanteista: demokratiasta, oikeudenmukaisuudesta ja työn ja opiskelun arvostamisesta. Suvaitsevaisuus ja erilaisuuden arvostaminen ovat osa sivistystä. Hyvinkään lukio noudattaa lukioille asetettua sivistysihannetta, pyrkimystä totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukiokoulutuksen arvot näkyvät arjessa, niin opetuksen toteuttamisessa kuin yhteisissä teemapäivissä ja -tapahtumissa. Lukion toimintatavoissa korostuvat kestävä ja eettinen toiminta ja arjen valinnat. Paikallista luontoympäristöä ja kulttuurihistoriaa hyödynnetään arvojen konkretisoimisessa.

Lukiokoulutuksen tulee edistää avointa demokratiaa, tasa-arvoa ja hyvinvointia. Opiskelijoille annetaan mahdollisuus vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon koulussa ja heitä kannustetaan osallistumaan esimerkiksi nuorisovaltuuston toimintaan. Koulussa toimii myös koti- ja kouluyhdistys, joka osaltaan lisää opiskelijoiden ja kotien vaikutusmahdollisuuksia.

Lukiokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan oikeutensa ja velvollisuutensa sekä kasvaa aikuisen vastuuseen omista valinnoistaan ja teoistaan. Vastuu omasta työskentelystä korostuu opiskelijan itsenäisessä opiskelussa mutta myös koko koulutyössä.

Lukio-opetuksen tulee kasvattaa opiskelijaa demokraattisuuteen ja edistää tasa-arvon toteutumista. Opiskelijoiden terve itsetunto on demokraattisuuden ja tasa-arvon perusta. Opiskelijoita ohjataan rehellisyyteen, oikeudenmukaisuuteen, inhimillisyyteen ja yhteisön muiden jäsenten huomioimiseen.

Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan kriittisyyteen ja lisätään heidän valmiuksiaan kohdata myös tulevaisuudessa eteen tulevia haasteita. Opiskelijan tulee oppia ottamaan vastuuta sekä omasta että yhteisön työstä. Opiskelijan mahdollisuudet kehittää omaa työympäristöään konkretisoituvat oppilaskuntatyössä, jolloin opiskelijat valitsemiensa edustajien välityksellä voivat olla mukana itseään koskevien päätösten suunnittelussa yhdessä opettajien ja muun henkilökunnan kanssa.

Oman kulttuuriperinteen laaja-alainen tunteminen on edellytys kansainväliselle yhteistyölle. Suomalaisen kulttuurin ominaispiirteisiin tutustutaan esimerkiksi koulun vuotuisissa juhlissa. Suvaitsevaisuuteen ja erilaisten ihmisten ja toisten kulttuurien arvostamiseen ja kunnioittamiseen opiskelija kasvaa paitsi opiskelun yhteydessä myös opiskelijavaihtoihin ja kansainvälisiin projekteihin osallistumalla. Koulumme myös vastaanottaa ulkomailta tulevia vaihto-oppilaita ja -opettajia.

Aikuisten lukiokoulutuksessa rohkaistaan kriittiseen ajatteluun ja yhteiskunnan arvojen ja todellisuuden kohtaamiseen. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus arvioida oman yhteiskuntamme ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia ja epäkohtia sekä kansalaisen perusoikeuksia kansallisella ja eurooppalaisella tasolla.

Hyvinkään lukion aikuislinjalla rohkaistaan opiskelijaa omien opintojen ja elämän kokonaisvaltaiseen suunnitteluun. Jokainen opiskelija kohdataan yksilönä ja autetaan häntä löytämään paikkansa opiskelija- ja oppimisympäristössä. Oppilaitos on myös valmis reagoimaan nopeasti yhteiskunnan luomiin haasteisiin.

3. Opetuksen toteuttaminen

Lukion oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä mutta aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjä tarjoaa opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Hyvinkään lukiossa opintojen rakenne noudattaa valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Lukion opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksot ja niiden laajuus. Opintojaksot voivat olla oppiainerajat ylittäviä ja niiden laajuus voi vaihdella. Opetussuunnitelma voi tarkentua vuosittain, tarkennuksissa huomioidaan niiden vaikutus opiskelijan jo suorittamiin opintojaksoihin.

Hyvinkään lukiolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä luonnontieteellinen erityistehtävä. Luonnontiedelinja noudattaa omaa rakennettaan.

Opintojaksot on laadittu niin, että lukio on mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa.

Pääsääntöisesti opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä, paitsi oppilaitoskohtaiset valinnaiset opinnot, joiden suoritusjärjestys voi oppiaineesta ja opintojaksosta riippuen olla vapaa. Valtakunnalliset moduulit eivät välttämättä ole sijoitettu opintojaksoihin numerojärjestyksessä. Opintojaksojen poikkeavasta suoritusjärjestyksestä voi olla hyvä keskustella opettajan tai ohjaushenkilöstön kanssa.

3.1.1. Luonnontieteellinen erityistehtävä ja luonnontiedelinja

Hyvinkään lukiolla on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä luonnontieteellinen erityistehtävä.

Luonnontiedelinja mahdollistaa runsaan opintojaksotarjonnan ja laajojen aihekokonaisuuksien monipuolisen ja kattavan opettamisen luonnontieteissä. Lukiolla on modernit laboratoriotilat ja välineet myös kokeellisen opetuksen toteuttamiseen, mikä hyödyntää ilmiöiden ymmärtämistä

myös käytännössä. Vahva luonnontieteellinen opetus näkyy myös luonnontiedeaineiden ja muiden oppiaineiden yhteisissä integroiduissa opintokokonaisuuksissa.

Opiskelija voi valita yksilöllisen luonnontiedeaineiden opintosuunnitelman, mikä lisää opiskelijan valmiuksia hyödyntää luonnontieteellistä osaamistaan jatko-opinnoissa sekä työelämässä myös kansainvälisesti. Luonnontieteellinen erityistehtävä tukee myös leirikoulujen ja yritysvierailujen järjestämistä. Monipuolinen opiskeluympäristö lisää opiskelijan kiinnostusta luonnontieteelliseen ajatteluun.

Ilmastonmuutokseen, sää- ja luonnonilmiöihin liittyvä tutkimus on tärkeä osa luonnontiedelinjaa, samoin kuin monipuolinen laboratoriotyöskentely ja yhteistyö tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Lukion toiminnassa otetaan huomioon luonnonvarojen säästävä käyttö sekä kierrätys. Ympäristön muutoksia ja kehitystä tarkastellaan monipuolisesti eri oppiaineiden näkökulmasta. Kansainvälisissä projekteissa ja yhteistyössä otetaan huomioon myös globaali vastuu ja oikeudenmukaisuus.

Luonnontiedelinjalle haetaan yhteishaussa, jossa Hyvinkään lukion luonnontiedelinja on omana hakukohteena.

Vaadittavat opinnot

Luonnontiedelinjalaisen on suoritettava pakollisten luonnontiedeaineopintojen (10 op) lisäksi luonnontiedeaineiden opintoja vähintään 24 opintopisteen edestä. Nämä erityisen koulutustehtävän mukaiset opinnot voivat muodostua kuntakohtaisten luonnontieteellisten opintojen ohella osittain myös valtakunnallista valinnaista opinnoista. Luonnontiedeaineita ovat fysiikka, kemia, biologia ja maantiede.

Vaadittavat lisäopinnot edellyttävät yleensä sitä, että opiskelija suorittaa opintoja vähintään kahdesta luonnontiedeaineesta.

Luonnontiedelinjalla opiskelevan mahdollisuuksia valita enemmän luonnontiedeaineiden opintoja helpottaa se, että hän voi tarvittaessa jättää pois pakollisia opintoja muista kuin luonnontiedeaineista.

Luonnontiedelinjalainen voi jättää suorittamatta opintoja 16 opintopisteen edestä muista kuin luonnontiedeaineista. Opiskelijan on kuitenkin suoritettava vähintään puolet

oppiaineen pakollista opinnoista. Jos oppiaineessa on vain kahden opintopisteen laajuiset pakolliset opinnot niitä ei voi jättää suorittamatta. Poisjättöä ei voi tehdä niissä oppiaineissa, jotka opiskelija kirjoittaa ylioppilaskirjoituksissa pakollisina.

3.1.2. Taidepainotteinen linja

Hyvinkään lukiossa muodostetaan vuosittain luokka, jonka opiskelussa otetaan huomioon musiikin ja teatteri-ilmaisun tai kuvataiteiden harrastuneisuus. Tarjolla on laaja valikoima taideaineiden (musiikin, kuvataiteen ja teatteritaiteen) kursseja sekä taidelinjalla omia erikoiskursseja. Taidelinjalle valitaan 15 musiikista ja 20 kuvataiteista kiinnostunutta opiskelijaa. Halukkuus osallistua taidelinjalle kysytään ainevalintojen yhteydessä.

Koulussa on erinomaiset taiteen harrastamisen tilat: kuvanveistolle, maalaukselle ja grafiikalle on omat luokkansa, lisäksi koulussa on hyvät tv-valmiudet tietokoneiluokkineen ja erilliset bänditilat.

Lukiossamme pidetään myös kahdeksan viikon kuvataidejakso, jossa opiskelijalla on vain kuvataiteen kursseja: piirustusta, maalausta, grafiikkaa, kuvanveistoa, valokuvausta ja taidehistoriaa. Lisäksi on laaja kuvataiteen muu kurssitarjonta lasimaalauksesta elokuvaan sekä keramiikasta mediaviestintään.

3.1.3. Kieliohjelma

Lukion kieliohjelma ja tuntijako noudattavat valtioneuvoston päätöstä 1.8.2003. Hyvinkään lukiossa turvataan jatko-opintomahdollisuus Hyvinkään peruskoulussa aloitetuille A- ja B-kielille lukiossa.

Hyvinkään lukiossa turvataan jatko-opintomahdollisuus Hyvinkään peruskoulussa A-kielenä aloitetuille englannin, ranskan, ruotsin, saksan ja venäjän opinnoille. Kahta vierasta kieltä peruskoulussa opiskelleet (A1- ja A2-kieli) voivat jatkaa niiden molempien opiskelua A-kielissä lukiossa.

Lukion rehtori päättää vuosittain, miten muiden A-kielten kuin englannin opetus järjestetään. Päätökseen vaikuttavat opiskelijoiden lukumäärä ja koulun resurssit.

B1-kielenä opetetaan lukiossa ruotsin kieltä, ellei se ole opiskelijan A-kieli. Jos opiskelijan A-kieli on ruotsi, A2-kielenä opetetaan englantia.

B2-kieliä espanjaa, ranskaa, saksaa ja venäjää opetetaan Hyvinkään lukiossa opiskelijoiden valintojen ja koulun resurssien mukaan.

Hyvinkään lukiossa alkavina valinnaisina kielinä (B3-kieli) tarjotaan espanjaa, italiaa, japania, latinaa, ranskaa, saksaa ja venäjää ja viroa. Kurssien toteutuminen riippuu vuosittain käytettävissä olevista resursseista. Lisäksi lukiossa voi olla minkä tahansa kielen erilaajuisia kieliopintoja, joista päätetään koulun opetussuunnitelmassa.

Hyvinkään lukio tekee yhteistyötä kieliopintojen järjestämisessä muun muassa Hyvinkään opiston kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on taata mahdollisimman laaja vieraiden kielten tarjonta kaikille opiskelijoille.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosessistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Opiskelun ja oppimisen välineinä käytetään monipuolisia menetelmiä ja työvälineitä, jotta opiskelijan itsetuntemus oppijana kasvaa. Oppimisessa korostuu vuorovaikutuksen merkitys. Ohjauksella ja tuella kannustetaan opiskelijaa kantamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja oppimisestaan. Lukion kuluessa tavoitteena on, että opiskelija ottaa yhä enemmän vastuuta omasta opiskelustaan ja toimijuudestaan opiskelijana.

Monipuolisten opetusmenetelmien ja arviointitapojen käytössä otetaan huomioon monenlaisten oppijoiden tapa oppia ja opiskella. Monipuoliset työtavat kannustavat opiskelijaa reflektomaan omaa oppimistaan ja lisäämään itsetuntemustaan. Palkitsevien kokemusten kautta lisätään

tietoisuutta oppimisprosessista ja ohjataan opiskelijaa saavuttamaan hänen itselleen asettamat tavoitteet.

Opiskelijalle on aikaisemmista tiedoista, taidoista ja asenteista muovautunut kognitiivinen rakenne, joka toimii perustana uuden tiedon käsittelylle ja tulkinnalle. Opiskelija tulkitsee tietoa siis omien sisäisten malliensä pohjalta ja oppimiseen vaikuttavat hänen aikaisemmat kokemuksensa sekä käsitys itsestä. Opiskelija on itse oman tietämyksensä ja taitonsa rakentaja.

Sosiaalinen vuorovaikutus muiden opiskelijoiden, opettajien ja ympäristön kanssa on oppimistilanteessa merkittävää. Opiskelija on aktiivinen tiedon etsijä ja prosessorija, joka kykenee arvioimaan oppimistaan ja itseään oppijana. Koulun kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri edistää oppimista ja luo henkisesti turvallisen sekä toiset huomioonottavan oppimisympäristön.

3.3. Opiskelu ympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskelu ympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskelu ympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskelu ympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskelu ympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävästi kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskelu ympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskelu ympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskelu ympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskelu ympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskelu ympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettävään tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa

että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Opiskeluympäristöt

Hyvinkäällä hyödynnetään modernin rakennuksen ja keskeisen sijainnin tuomia mahdollisuuksia ja tehdään yhteistyötä samassa rakennuksessa olevien toimijoiden kanssa. Moderni fyysinen ympäristö mahdollistaa menetelmien monipuolisuutta, on esteetön ja sen saavutettavuus on hyvä. Hyvinkään lukion fyysinen ympäristö pitää yllä ja lisää tasa-arvoa.

Opiskelijan omaa aktiivista tiedonrakentamisprosessia korostavasta oppimiskäsityksestä seuraa, että lukion on luotava sellaisia opiskeluympäristöjä, joissa opiskelijat voivat asettaa omia tavoitteitaan ja oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. Heille annetaan tilaisuuksia kokeilla ja löytää omalle oppimistyylilleen sopivia työskentelymuotoja. Koulun lisäksi oppimisympäristöjä voivat olla teatterit, kirjastot, museot, yritykset, julkiset laitokset sekä koko ympäröivä yhteiskunta ja luonto.

Opiskelutilanteita suunnitellaan siten, että opiskelija pystyy soveltamaan oppimaansa myös oppimistilanteiden ulkopuolelle. Opiskelijoita kannustetaan seuraamaan tiedotusvälineitä, liittämään koulussa oppimansa tiedot ja taidot muualta oppimaansa sekä ottamaan aktiivisesti kantaa yhteiskunnallisiin ilmiöihin. Koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt osaltaan sitovat koulua ympäröivään yhteiskuntaan.

Itsenäisestä opiskelusta sovitaan yhdessä opiskelijan, opettajan, opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa. Itsenäiseen opiskeluun liittyvät suunnitelmat kirjataan ja suunnitelman etenemistä seurataan.

Opiskelumenetelmät

Opiskelumenetelmät ovat vaihtelevia ja mahdollistavat tasavertaiset opiskelumahdollisuudet monenlaisille oppijoille. Osa opetuksesta voidaan järjestää itsenäisenä opiskeluna tai etäopetuksena. Opetuksessa käytetään kuhunkin tiedonalaan soveltuvia menetelmiä, jotka rakentavat käsitystä kunkin tiedonalan kielestä ja tavasta toimia.

Aikuislukiossa oppimisympäristöjen tulee olla sellaisia, että ne antavat mahdollisuuden asettaa omia tavoitteita, oppia työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Ympäristöjen tulee joustaa opiskelijoiden yksilöllisten tarpeiden mukaan. Opiskelijoita tuetaan ja innostetaan kokeilemaan ja löytämään omalle oppimistyylilleen sopivia työskentelymuotoja.

Opintojaksojen itsenäistä suorittamista seurataan ja opiskelijaa tuetaan opintojakson edetessä. Itsenäinen suoritus ei ole ensisijainen tapa suorittaa opintojaksoja.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen

opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävästä tulevaisuudesta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Osallisuus ja yhteisöllisyys konkretisoituvat muun muassa siten, että Hyvinkään lukion opiskelijakunta valitsee keskuudestaan vuodeksi hallituksen. Hallituksen tehtävänä on järjestää tapahtumia ja virkistystoimintaa sekä edustaa opiskelijoita kaikessa heitä koskevassa päätöksenteossa. Lukion juhlat, konsertit, kuvataidenäyttelyt, välituntitoiminta ja muut tapahtumat tuovat näkyväksi opiskelijoiden erityisosaamista erityisesti taito- ja taideaineista. Nämä tapahtumat edistävät osallisuutta ja yhteisöllisyyttä Hyvinkään lukiossa.

Opiskelijat saavat osallistua lukion opettajankokouksiin soveltuvin osin, opiskelijahuollon suunnitelmien laadintaan sekä vanhempainyhdistyksen toimintaan. Lisäksi opiskelijaedustajat osallistuvat yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän toimintaan ja heitä osallistetaan yhteiseen

päätöksentekoon pyytämällä heiltä mm. lausuntoja ja kannanottoja. Opiskelijakunnan toiminnasta vastaa ohjaava opettaja.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiota koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määrääjoin selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Yhteistyöllä huoltajien kanssa tuetaan opiskelun edellytyksiä sekä opiskelijan terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia. Lähtökohtana yhteistyössä on aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja oman vastuullisuuden huomioon ottaminen sekä huolenpito tukea tarvitsevasta opiskelijasta.

Hyvinkään lukiossa kodin ja koulun yhteistyö toteutuu vanhempainilloissa sekä sähköisiä viestijärjestelmiä hyväksi käyttäen. Lisäksi koulun kotisivuilla ja Wilmassa on koulunkäyntiin liittyviä ajankohtaisia tietoja. Tarvittaessa ryhmänohjaaja, rehtori tai opinto-ohjaaja on yhteydessä kotiin ja järjestää tapaamisen vanhempien kanssa. Vanhemmat voivat olla yhteydessä kouluun ja opettajiin sähköisiä viestijärjestelmiä käyttäen tai halutessaan he voivat pyytää tapaamista.

Oppilaitoksessa toimii Koti ja koulu -yhdistys, jonka jäsenenä on opettajia, koulun henkilökuntaa ja opiskelijoiden vanhempia. Koti ja koulu -yhdistyksellä on mahdollisuus itse tai yhteistyössä muiden (esim. luokka, vanhempainrengas) kanssa järjestää retkiä, luentoja, erilaisia kulttuuriretkiä sekä muita yhteisiä tapahtumia. Se voi osallistua myös koulun organisoimien vanhempainiltojen sekä muiden tapahtumien järjestelyihin. Koti ja koulu -yhdistyksen yksi tavoite on myös lisätä koulun yhteisten tilojen viihtyvyyttä.

Koti ja koulu -yhdistyksen asioita hoitaa vuosikokouksessa valittu hallitus, ja se on ollut aktiivisesti mukana muun muassa valtakunnallisen vanhempainliiton ja paikallisen vanhempainrengas toiminnassa. Hallitus kokoontuu lukuvuoden aikana noin kerran kuussa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa rehtori on alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhempiin yhteydessä tarvittaessa.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkyviä tulevaisuusajatteluun ja ennakkointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakoulu yhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytetään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opintoihin ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille

edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja refleктоivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelijan ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Korkeakoulu yhteistyö

Opiskelijoita kannustetaan hyödyntämään yliopistojen ja korkea-asteen tarjoamia etäkursseja ja avoimen yliopiston tarjontaa. Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa tehdään yhteistyötä muun muassa teemapäivinä ja erilaisten projektien yhteydessä. Opiskelijoille tulevat tutuiksi korkea-asteen toimintatavat ja opiskelumahdollisuudet.

Opintovierailuja tehdään muun muassa Helsingin yliopiston eri tiedekuntiin ja laitoksiin, Maanmittauslaitokselle ja Ilmatieteenlaitokselle. Yhteistyö voi olla myös virtuaalivierailu tai -tapahtuma oppitunneille ja vierailuja toteutetaan sekä näiden laitosten että muiden mahdollisten toimijoiden kanssa.

Työelämävalmiudet

Eri oppiaineissa tehdään yhteistyötä paikallisten ja lähialueen yritysten, laitosten ja järjestöjen kanssa. Yritysvierailuja ja luentotilaisuuksia pyritään järjestämään niin oppiaineiden tunneilla kuin koko koulun tilaisuuksinakin. Valtakunnallisiin yritysten ja yhteisöjen järjestämiin kilpailuihin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.

Lukio toimii aktiivisesti yhteistyöyritysten kanssa järjestämällä muun muassa toiminnallisia opintokäyntejä ja tutustumisvierailuja.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukion toiminnassa korostetaan yksilön vastuuta ja välitetään myönteistä asennetta yrittäjyyteen. Toimita konkretisoituu opintojaksoissa eri oppiaineiden sisällöissä. Lukiossa voidaan järjestää yrittäjyyteen ja yhteiskunnassa toimimiseen liittyviä teemapäiviä, paneeleja tai tapahtumia. Osaamisaluetta voidaan toteuttaa myös opiskelijakunnan toiminnan kautta; opiskelijakunta voi halutessaan esimerkiksi harjoittaa pienimuotoista yritystoimintaa.

Hyvinkäällä lukiolla on vakiintunutta yhteistyötä monien yritysten ja yhteiskunnallisten instituutioiden kanssa. Tällaisia yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi kunnan omat toimielimet, poliisi ja käräjäoikeus sekä erilaiset etu- ja kansalaisjärjestöt ja musiikkiopisto. Yhteistyö toteutuu esimerkiksi vierailuina, kummiluokkakokeiluina ja yhteistyösopimuksina. Työelämä- ja

yhteiskuntataidot korostuvat myös opiskelijoiden aktiivisessa osallistumisessa nuorisovaltuuston ja opiskelijakunnan toimintaan.

Kansainvälinen osaaminen

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Hyvinkäällä on ystävyyskaupunkeja Euroopassa ja myös Euroopan ulkopuolella. Lukio osallistuu kaupungin ystävyyskaupunkitoimintaan ja järjestää kansainvälistä toimintaa ystävyyskaupunkien ja -koulujen kanssa omaehtoisestikin. Lisäksi opiskelijoita ja opettajia kannustetaan aktiivisesti osallistumaan muihinkin projekteihin ja koulutuksiin muun muassa Erasmus+ hankkeiden avulla. Kansainvälisessä toiminnassa otetaan huomioon kulloinkin vallitseva maailmantilanne.

Hyvinkään lukion yksi painopiste on kansainvälisyyskasvatus, jonka toteutumista edistetään erilaisin hankkein esimerkiksi osallistumalla kansainvälisiin avustusprojekteihin ja näin kasvattamalla opiskelijoita solidaarisuuteen.

Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailta. Ulkomaisiin oppilaitoksiin solmitaan ystävyys-suhteita ja toteutetaan tiedon, mielipiteiden ja asiantuntijoiden vaihtoa sekä opettaja- että opiskelijavierailuja.

Lukiossa osallistutaan myös ainekohtaiseen oman alan kansainväliseen kehitykseen ja yhteistyöhön.

Kansainvälisyyskasvatuksen sisältöjä ovat muun muassa demokratian ja tasa-arvon merkityksen tunnistaminen ja niiden arvostaminen. Lukiossa opiskelevat maahanmuuttajaopiskelijatelijat ja vaihto-opiskelijat tuovat oman lisänsä kansainvälisyyskasvatukseen.

3.7. Yrittäjyysmyönteinen oppilaitos

Yrittäjähenkisessä toimintympäristössä oppijalla on vastuu omasta oppimisestaan ja tekemisestään. Oppiminen on mahdollista myös yksilöllisillä opinpoluilla. Yrittäjäksi haluaville luodaan aito mahdollisuus aloittaa yritystoiminta opintojen aikana.

Oppimista tapahtuu aktiivisesti luokkahuoneen ulkopuolella yhteistyössä työelämän kanssa. Yhteisöllinen oppiminen mahdollistaa sosiaalisten taitojen ja työelämäosaamisen kehittymisen. Opiskelijoiden ja opettajien intohimo oppimiseen synnyttää uusia ajatuksia ja toimintamalleja. Se innostaa vahvistamaan yksilöiden omaa osaamista ja työyhteisöjen yritteliästä toimintakulttuuria. Yrittäjämäinen toimintatapa innostaa jatkuvaan oppimiseen ja hakeutumaan jatko-opintoihin.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

Kurinpitokeinojen käyttäminen ja menettelyt sekä opiskeluhuolto koskevat Hyvinkään lukion opiskelijoita ja Hyvinkään lukion aikuislinjan oppivelvollisia opiskelijoita.

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
 - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskelu-aika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille

sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (Lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Ohjauksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen eri vaiheissa ja kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Opinto-ohjausta järjestetään koko lukio-opiskelun ajan henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena. Hyvin toimiva ohjaus vähentää keskeyttämisistä ja lisää opiskelijoiden henkistä hyvinvointia.

Lukio-opintoja aloittavat opiskelijat perehdytetään lukion käytänteisiin lukuvuoden alussa. Opiskelija tekee koko lukioaikaa koskevan suunnitelman, jota hän jaksoittain tarkistaa. Henkilökohtaista ohjausta opintojen suunnitteluun annetaan koko lukion ajan.

Ylioppilaskirjoitussuunnitelman tekeminen aloitetaan jo ensimmäisenä lukivuotena ja sitä tarkennetaan toisen ja kolmannen vuoden aikana. Erityisen tärkeää yksilöllisten suunnitelmien tekeminen ja tuen antaminen on neljän vuoden ja päättövaiheen opiskelijoille.

4.1.1. Ohjauksen tehtävien jakaantuminen työyhteisössä

Ohjaustoiminta kuuluu koulun koko koulun henkilökunnalle. Opinto-ohjaajilla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta.

Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan.

Ryhmäohjaaja seuraa aktiivisesti oman valvontaryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja, opintojen etenemistä ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin. Kansliahenkilökunta ohjaa opintososiaalisten etujen hakemista.

4.1.2. Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa

Lukio-opiskelusta ja opintoihin hakeutumisesta tiedotetaan peruskouluaan päättävälle opiskelijoille ja heidän huoltajilleen esim. avoimien ovien, kouluvierailujen ja huoltajieniltojen kautta.

Perusasteen ja lukiodien opinto-ohjaajat tekevät tarpeen mukaan yhteistyötä myös opiskelijan henkilökohtaisessa ohjauksessa, jotta opiskelija hakeutuisi jatko-opintoihin hänelle sopivaan oppilaitokseen. Tukea tarvitsevista oppilaista järjestetään siirtopalaveri.

Ohjaus lukion jälkeisiin opintoihin niveltyy koko lukio-opintojen ajan mm. ainevalintojen ja ylioppilaskirjoitusaineiden valinnan ohjauksella. Jatko-opintosuunnitelma tehdään ensimmäisen tai toisen opintovuoden aikana ja se täsmentyy opintoajan loppua kohden. Jatko-opintomahdollisuuksia esitellään mm. alaesityksissä ja oppilaitosvierailuilla ja messutapahtumissa. Opiskelijoita ohjataan ja neuvotaan hakuihin liittyvissä asioissa ja tarvittaessa toteutetaan haku yhdessä opiskelijan kanssa. Jatko-ohjaus velvollisuus Hyvinkään lukiossa jatkuu myös lukion jo suorittaneiden kanssa, mikäli he eivät saa opiskelupaikkaa ylioppilaaksi valmistumisensa jälkeen.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden jatko-opinto-ohjaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tiedon jakaminen nuorille ja heidän huoltajilleen perheen äidinkielellä on ensiarvoisen tärkeää. Perheen ohjauksessa on mahdollisuus käyttää tulkkipalveluja. Tarvittaessa järjestetään erillinen tiedonsiirtopalaveri. Koska lukio- opinnoissa on hallittava hyvin opetuskieli, annetaan kaikille maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille mahdollisuus tutustua koulutuskokeilun avulla opiskelijan arkipäivään. Tarvittaessa myös suomi toisena kielenä -opettaja voi osallistua oppilaittensa kanssa joillekin tunneille.

4.1.3. Ohjauksen yhteistyö keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa

Hyvinkään lukiossa opinto-ohjaus on keskeinen syrjäytymistä ehkäisevä tekijä. Toisen asteen oppilaitosten yhteistyö lisää opiskelijoiden koulutuksellista tasa-arvoa. Opiskelijalla on mahdollisuus siirtyä kesken lukuvuoden opiskelemaan muihin Hyvinkään toisen asteen kouluihin jaksoksi tai jopa kokonaan löytääkseen motivaatiota opiskelulle.

Lukion opinto-ohjaajat ovat kiinteässä yhteistyössä lähialueiden perus- ja toisen asteen opinto-ohjaajien kanssa. Opinto-ohjaajilla on alueellisia keskustelu- ja koulutustilaisuuksia usean kerran lukuvuodessa.

Korkeakoulu-yhteistyö on pääsääntöisesti jatko-opintoihin liittyvää ohjausta sekä infotilaisuuksien järjestämistä lukiolla yhdessä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Tiiviimpää yhteistyötä tehdään paikallisten korkeakoulujen kanssa esimerkiksi opintojaksojen järjestämisen muodossa, joita opiskelijoiden on mahdollista suorittaa lukio-opintojen aikana. Ohjausta annetaan myös avointen korkeakoulujen opintojen suorittamiseen, mikä mahdollistaa myöhemmin vaihtoehtoiset mahdollisuudet, kuten avoimen väylän, pyrkiä jatko-opintoihin.

Työelämäyhteistyö paikallisten yritysten kanssa sisältyy monien oppiaineiden yhteistyöhankkeisiin ja erilaisiin projekteihin ja tapahtumiin. Lisäksi yhteistyötä tehdään kunnan nuorisotyön, poliisin, etsivä nuorisotyön, seurakunnan, nuorisosaseman, sosiaalitoimen, nuorisopsykiatrian poliklinikan, aikuispsykiatrian poliklinikan, A-klinikan, työ- ja elinkeinotoimiston, kriisityöntekijöiden ja useiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

4.1.4. Ohjauksen yhteistyö huoltajien kanssa

Ohjaustyötä tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajia kuullaan alle 18-vuotiaan opiskelijan muuttaessa opintosuunnitelmaansa niin, että muutos vaikuttaa jatko-opintojen suunnitteluun. Lukio järjestää huoltajieniltoja, joissa tiedotetaan opiskeluun liittyvistä asioista ja keskustellaan opiskelijoiden etenemisestä lukio-opinnoissa ja hakeutumisesta jatko-opintoihin. Tarvittaessa järjestetään yhteisiä palaverieja huoltajien kanssa.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopeutus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen arviointitilanteissa,

pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille*
- tukitoimien tarpeen arviointi*
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan*
- tuen toteuttaminen*
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi*
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.*

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Erityisopettaja tiedottaa opiskelijoita mahdollisista tukitoimista ja niihin liittyvistä oikeuksista opiskelijoita ja heidän huoltajiaan ensimmäisen lukuvuoden syksyllä. Opiskelijoille asiasta kerrotaan opokurssin aikana ja huoltajille vanhempainillassa. Opiskelijoita ja huoltajia tiedotetaan tarpeen mukaan myös viestein opiskeluhallinto-ohjelman kautta tai koulun kotisivuilla.

Tukitoimien tarpeen arviointi

Tuen tarve arvioidaan lukio-opintojen alussa. Opintojen alussa tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa. Mikäli opiskelijalla on ollut käytössä oppimisen tukitoimia perusopetuksessa, tulee niistä siirtyä tieto toisen asteen oppilaitokseen. Nivelvaiheessa järjestetään tarvittaessa tutustumiskäyntejä tai tiedonsiirtopalavereja. Ennen opintojen aloittamista kodeissa täytetään tiedonsiirtolomake. Erityisopettaja käy lomakkeen läpi ja ohjaa opiskelijan tarvittavan tuen piiriin.

Ensimmäisen vuoden syksyllä erityisopettaja tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden osallistua lukiseulaan. Mahdolliset yksilöluokitteit tehdään mahdollisimman pian seulan jälkeen. Laajemmissa oppimisvaikeuksissa on mahdollista konsultoida psykologia tai koululääkäriä.

Tukitoimien tarpeen arviointia tehdään myös muissa yksilötapaamisissa erityisopettajan tai opiskeluhuollon toimijoiden kanssa. Erityisopettaja osallistuu säännöllisiin oppimisen tuen monialaisiin palavereihin sekä konsultoi opiskeluhuollon asiantuntijoita tarpeen mukaan. Ryhmänohjaaja ja aineenopettajat voivat myös ohjata tuen tarpeessa olevaa opiskelijaa erityisopettajalle.

Tuen toteuttaminen, toteutumisen seuranta ja arviointi

Erityisopettaja kirjaa opiskeluissa tarvittavat tukitoimet opiskelijahallinto-ohjelmaan.

Opiskelijan oppimisen tuki toteutetaan oppitunneilla, koetilanteissa sekä henkilökohtaisena ohjauksena ja opetuksena. Opiskelija ja/tai huoltaja keskustelevat aineenopettajien kanssa tuen tarpeesta ja sopivat yhteiset toimintatavat kursseilla ja koetilanteissa. Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa keskusteluun ja tuen toteuttamiseen oppitunneilla, koetilanteissa tai yksilötapaamisissa.

Erityisopettaja ohjaa opiskelijaa tarvittavien jatkoselvitysten ja lausuntojen hankkimisessa esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyhakemusta varten.

Erityisopettaja arvioi tukitoimien toteutumista ja tehokkuutta yhdessä opiskelijan kanssa lukuvuosittain sekä ennen erityisjärjestelyiden hakua ylioppilaskirjoituksia varten. Samalla tukitoimien toteuttaminen kirjataan opiskelijahallinto-ohjelmaan

4.3. Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhoolto. Oppilaitoksesta käytetään soveltuviissa kohdissa myös ilmaisua lukio. Mitä jäljempänä todetaan hyvinvointialueesta, koskee myös Helsingin kaupunkia (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 1 §, muutettu lailla 377/2022).

Tässä luvussa määrätään opiskeluhoollon keskeisistä periaatteista ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhoollon tavoitteista sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa määrätyn koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018 12 § ja 32 § sekä oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 9§). Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus. (YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista ja lukiolaki 714/2018 2 §, muutettu lailla 165/2022).

Opiskeluhoolltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §, muutettu lailla 377/2022). Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus opiskeluhoolltopalveluihin, joita ovat opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 § ja 3 §.) Opiskeluhoolltopalvelut järjestetään ensisijaisesti lähipalveluna, jolle koulutuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat. Toisen asteen opiskeluterveydenhuollon palveluja voidaan järjestää myös keskitetysti opiskeluterveydenhuollon toimipisteessä. Tällöinkin palvelun on oltava helposti opiskelijoiden saavutettavissa. (Terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 9 §, muutettu lailla 377/2022).

Hyvinkään lukion opiskeluhoollosta, myös yhteisöllisen opiskeluhoollon toimista ja yksilökotaisista palveluista, tiedotetaan lukion verkkosivuilla, Wilman kautta, koulun ilmoitustauluilla sekä koulun yhteisissä tapahtumissa ja vanhempainilloissa. Opiskeluhoolltopalveluista tiedottamista painotetaan syksyisin lukuvuoden alussa ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon työntekijät ovat aktiivisesti mukana lukuvuoden aloituksessa. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon työntekijöiden ja koulun muun henkilöstön päivittäinen yhteistyö koulu yhteisön arjessa ja myös opetushenkilöstölle tiedottaminen opiskeluhoollon palveluista on merkittävä osa opiskelijoiden jouhevaa ohjaamista tarvitsemiensa opiskeluhoollollisten palveluiden pariin Hyvinkään lukiossa. Toimintakulttuurissamme, johon opiskeluhoolto kuuluu tiiviisti, myös yhteisöllisen opiskeluhoollon tavoitteet toteutuvat. Tavoitteet määritellään vuosittain yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintasuunnitelmassa.

Hyvinkään lukiossa monialainen yhteistyö opiskeluhoollossa tarkoittaa sekä koulun sisäistä eri alan ammattilaisten yhteistyötä sekä myös paikallisten koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä joka yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa tapahtuu opiskelijan suostumuksella tapauskohtaisesti. Yhteistyötahot on tarkemmin määritelty Hyvinkään lukion opiskeluhoollotsuunnitelmassa.

4.3.1. Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

1) Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin oppilaitokselta. Tiedot ilmoitetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja lukioyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 15 § ja 17 § ja terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 §).

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi oppilaitosyksiköiden määrä ja oppilaitosten opiskelijamäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulutuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (opiskeluterveydenhuolto sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut) henkilötyövuodet.

2) Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoolto) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016))
- koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679/2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihoollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).
- yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 19 §)
- opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille (oppilas- ja opiskeluhooltolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)
- tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)
- opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

3) Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitoon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitoon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoitoon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)
- lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 11 §)

4) Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

4.3.1 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Hyvinkään lukiossa yhteisöllisen opiskeluhuollon opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta edistetään Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokoonpanossa, johon kuuluvat sekä opiskelija-että huoltajajäsenet. Vuosittain toteutetaan Hyvinkään lukion oma hyvinvointikysely kaikille opiskelijoille. Kyselyssä opiskelijat pääsevät antamaan palautetta opiskeluhuollon toiminnoista sekä esittämään omia kehittämisajatuksia koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Kyselyn pohjalta nostetaan aiheita vuosittain yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteiksi ja pyritään vastaamaan esitettyihin kehittämistarpeisiin. Kyselyn tuloksia käsitellään yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä sekä oppilaskunnan hallituksessa ja ne käydään läpi myös henkilöstön ja kaikkien opiskelijoiden kanssa. Huoltajien osallisuutta tuetaan myös muussa huoltajiin tapahtuvassa yhteydenpidossa, koulun arjessa ja vanhempainilloissa esille tulleita kehittämisajatuksia koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi voidaan ottaa esille yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokouksissa. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä tekee yhteistyötä koulun vanhempainyhdistyksen kanssa.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintaa ovat mukana toteuttamassa aktiivisesti eri opiskelijaryhmät ja yksittäiset opiskelijat. Esimerkiksi oppilaskunnan hallitus, lukion tutorit ja eri aineryhmien opiskelijat vastuopettajien ohjaamina ovat lukiossamme aktiivisia toimijoita yhteisöllisen opiskeluhuollon teemaviikkoja toteuttaessa.

Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän eli Hyvinkään lukion yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän, tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja, Hyvinkään lukion rehtori.

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

4.3.2 Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa, jotka Hyvinkäällä ovat seuraavat:

- 1) Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sisältää kaupunkitasoisesti opiskeluhuollon tavoitteet, arvion palveluista, toimet opiskelijoiden varhaiseen tukeen ja opiskeluhuollon laadunarvioinnin.
- 2) Paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhuollosta, Hyvinkään lukion opetussuunnitelma sisältää lukion opiskeluhoitoa koskevat linjaukset. Opetussuunnitelmaan kuuluu oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelma.
- 3) Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Hyvinkään lukion opiskeluhoitosuunnitelmaan kuuluu vuosittain päivitettävä yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitelma. Opetussuunnitelmaan sisältyvä osuus opiskeluhuollosta ja vuosittainen yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitelma yhdessä muodostavat oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on Hyvinkäällä kuntakohtainen kunnan toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kaupungin valtuustossa ja tarkistetaan

vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset on otettu huomioon, kun on valmisteltu paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoito opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma on opiskeluhoitoon osalta laadittu yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa on tehty yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Tähän kuvaus yhteistyöstä suunnitelmia laadittaessa, nyt vaan

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoitoon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu Hyvinkään lukion oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoitoon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa on tehty yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Hyvinkään lukion opiskeluhoitosuunnitelma on luettavissa Hyvinkään lukion verkkosivuilla ja opetussuunnitelman liitteenä . Opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattuna lukion opetussuunnitelman perusteiden määrittämät viisi kohtaa.

4.3.3. Opiskeluhoito

Hyvinkään lukion opiskeluhoitosta, myös yhteisöllisen opiskeluhoitoon toimista ja yksilökohtaisista palveluista, tiedotetaan lukion verkkosivuilla, Wilman kautta, koulun ilmoitustauluilla sekä koulun yhteisissä tapahtumissa ja vanhempainilloissa. Opiskeluhoitopalveluista tiedottamista painotetaan syksyisin lukuvuoden alussa ja yksilökohtaisen opiskeluhoitoon työntekijät ovat aktiivisesti mukana lukuvuoden aloituksessa. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon työntekijöiden ja koulun muun henkilöstön päivittäinen yhteistyö kouluyhteisön arjessa ja myös opetushenkilöstölle tiedottaminen opiskeluhoitoon palveluista on merkittävä osa opiskelijoiden jouhevaa ohjaamista tarvitsemiensa opiskeluhoitollisten palveluiden pariin Hyvinkään lukiossa. Toimintakulttuurissamme, johon opiskeluhoito kuuluu tiiviisti, myös yhteisöllisen opiskeluhoitoon tavoitteet toteutuvat. Tavoitteet määritellään vuosittain yhteisöllisen opiskeluhoitoon toimintasuunnitelmassa.

Hyvinkään lukiossa monialainen yhteistyö opiskeluhoitossa tarkoittaa sekä koulun sisäistä eri alan ammattilaisten yhteistyötä sekä myös paikallisten koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä joka yksilökohtaisessa opiskeluhoitossa tapahtuu opiskelijan suostumuksella tapauskohtaisesti. Yhteistyötahot on tarkemmin määritelty Hyvinkään lukion opiskeluhoitosuunnitelmassa.

4.4. Kurinpito

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita

kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom., muutettu lailla 165/2022). Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja (lukiolaki 714/2018, 41 § muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita.

Laissa säädetyt kurinpitotoimet:

- *Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus.*
- *Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi.*

Kurinpitotoimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon myös teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen kurinpitotoimesta päättämistä. Kurinpitotoimesta tulee antaa päätös. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Laissa säädetyt kurinpitokeinot

- *Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.*
- *Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.*

Kurinpitokeinoista on ilmoitettava opiskelijan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella oppilaitos sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Kurinpitokeinot tulee kirjata. (lukiolaki 714/2018, 42 § 1 mom., muutettu lailla 165/2022)

Lukiolaki säätää keinoista, joilla voidaan puuttua erilaisiin häiriö- ja ongelmatilanteisiin. Tilanteet, joissa on tarpeen puuttua opiskelijan käytökseen, syntyvät yleensä nopeasti. Opettajalla ja rehtorilla on ennalta oltava tiedossa, miten tilanteisiin puututaan ja millaisia rangaistuksia missäkin tilanteessa käytetään.

Huoltajilla on oikeus tietää koulussa noudatettavat periaatteet ja toimintalinjat, jotka liittyvät opiskelijoiden kohdistettaviin kurinpito- ja turvaamistoimiin. Lukioden arjen säännöt ja määräykset on koottu järjestyssääntöihin. Rehtorin tehtävänä on huolehtia, että koulussa käytetään vain laissa mainittuja keinoja tämän suunnitelman mukaisesti. Tämän suunnitelman sisältö käydään kouluissa läpi lukuvuosittain.

Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Hyvinkään lukolle on laadittu opetuslautakunnan hyväksymät järjestyssäännöt. Jos opiskelija laiminlyö lukiolain mukaisten velvollisuuksien asianmukaisen noudattamisen tai esim. rikkoo järjestyssääntöjä, häntä voidaan ojentaa tai häneen voidaan kohdistaa kurinpitotoimia.

Vahingonkorvaus

Opiskelijan tekemään vahinkoon sovelletaan vahingonkorvauslakia (412/1974). Vahingosta ilmoitetaan aina alaikäisen huoltajalle. Alle 18-vuotias korvaa vain sen määrän, joka on kohtuullinen. Opiskelijalla on velvollisuus siivota tai korvata tahallisesti tai huolimattomuuttaan aiheuttamansa vahinko. Jos opiskelija on sovittanut jotain työllään, on työn osuus huomioitava mahdollista korvausta vähentävänä.

Käytettävissä olevat keinot ovat kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen. Opiskelijalle, joka rikkoo koulun järjestyssääntöjä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa kirjallisen varoituksen saatuaan sääntöjen rikkomista, opiskelija voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Ennen opiskelijan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava opiskelijaa ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Kun opiskelija on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen opiskelijan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu, määräaikainen erottaminen voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen.

Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta. Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata poistumismääräystä. Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita (turvaamistoimenpide)

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta kielletty tai vaarallinen esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä. Pykälässä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus-oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelua ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman

historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

4.5 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijoiden kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tuetaan ja arvostetaan. Kaikkia opiskelijoita ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijoita ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa. Tavoitteena on ohjata opiskelijoita arvostamaan eri kieliä ja kulttuureja sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä sekä tasa-arvoa ja siten vahvistaa opiskelijoiden kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Opetuksessa voidaan käyttää apuna muita kieliä.

Hyvinkään lukion opetuskieli on suomi.

4.5.1. Vieraskieliset opiskelijat

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja lukion opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella. Vieraskielisiä

opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa. Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen kursseja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

- 1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
- 2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Opiskelijoiden tavoitteiden suuntaista edistymistä ja opiskelua arvioidaan monipuolisin menetelmin opintojaksojen kuluessa. Opintojakson opettaja tai opettajat yhdessä selventävät

opiskelijoille kunkin opintojakson arviointiin liittyvät käytänteet siten, että opiskelijalla on opiskelunsa aikana mahdollisuus olla tietoinen arvioinnin kriteereistä ja menetelmistä.

1. Opiskelija saa opintojakson kuluessa palautetta niin työskentelystään kuin edistymisestään. Palaute voi olla suullista tai kirjallista, sanallista tai numeerista. Arvioinnin keskeiset tavat ja menetelmät sovitaan kussakin oppiaineessa siten, että ne ovat oppiaineiden sisällä yhteneväiset. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan omaa edistymistään ja tarvittaessa häntä autetaan ja ohjataan toimimaan tavoitteiden suuntaisesti.

2. Opintojakson päättyessä arvioidaan opiskelijan tietoja ja taitoja suhteessa jakson tavoitteisiin. Opintojakson arvosana määräytyy monipuolisen näytön perusteella.

Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijan huoltajalle sekä jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja koulu yhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa.

Opiskelijan saama arviointi on jakson päätyttyä kohtuullisen ajan kuluttua nähtävillä Wilmassa. Alle 18-vuotiaitten opiskelijoiden huoltajat voivat tarkastella arviointia Wilmassa. Halutessaan opiskelija ja/tai huoltaja voi tiedustella opettajalta arvioinnin perusteista.

Numeroarvioinnin lisäksi opiskelija voi saada kunkin kurssin opettajalta sanallista palautetta osaamisestaan, oppimisestaan ja opiskelustaan.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Opiskelija saa opintojakson kuluessa palautetta työskentelystään ja suorittamistaan opintojaksoon liittyvistä tehtävistä. Palaute voi olla sanallista tai numeroarviointia, se voi olla suullista tai kirjallista.

Mikäli opiskelija tarvitsee erityisjärjestelyjä, hän sopii niistä opettajan kanssa opintojakson kuluessa.

Kuhunkin opintojaksoon liittyvistä arvioitavista suorituksista opiskelija saa palautetta ennen koko opintojakson arvioimista. Opintojaksot arvioidaan niiden päätyttyä, kohtuullisen ajan kuluessa. Arvosanat saatetaan opiskelijan tietoon sillä tavoin kuin kulloinkin on sovittu, pääsääntöisesti käytössä olevia sähköisiä viestijärjestelmiä hyödyntäen.

Kunkin opintojakson arvioitavista suorituksista sovitaan kyseistä opintojaksoa opettavien opettajien kesken siten, että opintojakson suorittaminen ja siitä saatava arviointi on tasavertaista.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksytyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opinnot, paitsi opinto-ohjaus, arvioidaan numeroarvosanalla (4-10), muut opintojaksot voidaan arvioida suoritetuiksi tai hylätyiksi. Arviointitapa määritellään kunkin opintojakson kohdalla. Numeroin arvioitavien opintojaksojen arviointia voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla.

Kesken olevasta opintojaksosta merkitään K-merkintä. Opiskelija voi täydentää suoritustaan seuraavan jakson ajan.

Hylättyjä opintojaksojen uusimista varten järjestetään lukuvuoden aikana kolmesta viiteen uusintakoetilaisuutta. Hyväksytyin opintojakson arvosanan korottaminen on mahdollista erikseen määritellyissä uusintatilaisuuksissa. Koesuorituksen lisäksi voidaan edellyttää myös muiden arvioitavien opintojaksoon liittyvien suoritusten korottamista. Opettaja voi antaa mahdollisuuden korottaa hyväksytysti arvioidun opintojakson arvosanaa myös muulla kuin koesuorituksella.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja harkinnan mukaan muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön opiskelijan etu huomioiden.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisällyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Hyvinkään lukiossa opintojakson voi suorittaa itsenäisesti perustellusta syystä. Itsenäisestä suorittamisesta sovitaan yhdessä opettajan, opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa. Tarvittaessa voidaan pyytää lausunto opiskeluhuollon henkilöstöltä. Itsenäinen suorittaminen edellyttää opiskelijalta sopimuksen noudattamista ja opintojakson suorituksen etenemistä sovitusti. Myös itsenäinen suorittaminen edellyttää monipuolista arviointia ja riittävän monipuolisten tehtävien suorittamista.

Osa opintojaksoista ei sovellu itsenäisesti suoritettavaksi. Sellaisia ovat vuorovaikutukseen tai tuntityöskentelyyn perustuvat opinnot, joissa keskeistä osaamista harjoitellaan ja osoitetaan oppitunneilla. Joitain opintoja voi olla mahdollista suorittaa osittain itsenäisesti. Silloinkin suoritustavasta on sovittava erikseen.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määrääjain selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen

etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Opintojaksot arvioidaan niiden päätyttyä kohtuullisen ajan kuluessa. Arviointi saatetaan tiedoksi opiskelijoille ja heidän huoltajilleen sähköisesti, Wilman kautta. Arviointiin tutustumisen ja opintojen seuraamisen tavoista tiedotetaan huoltajille lukion alkaessa ja sen jälkeen vuosittain vanhempainilloissa. Tarvittaessa voidaan edellyttää huoltajilta kuittausta opiskelijan edistymiseen liittyen.

Opiskelijan opintojen edistymistä seurataan aktiivisesti. Opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaaja seuraavat opintopisteiden kertymistä säännöllisesti lukuvuoden aikana, opinto-ohjaaja ja rehtori seuraavat ylioppilaskirjoituksiin osallistumisoikeuden syntymistä ja kunkin aineen opettaja seuraa oman oppiaineensa suorituksia.

Hyvinkään lukiossa hyväksytysti suoritetun opintojakson arvosanaa voi korottaa edellä määritellyillä tavoilla. Hylätyn opintojakson tai sen osan voi uusia osallistumalla uusintakuulusteluun ja/tai muilla sovitulla tavoilla. Uusintakuulustelujen ajankohta ja lukumäärä päätetään lukuvuosittain. Kunkin opintojakson arviointikäytänteet ja uusimisen periaatteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alkaessa. Mikäli opiskelija ei onnistu korottamaan suoritustaan hyväksytysti, tulee hänen osallistua opetukseen. Opiskelijalle muodostuu etenemiseste, mikäli hänellä on neljä tai opetussuunnitelman määrittelemä enimmäismäärä hylättyjä opintopisteitä oppiaineessa. Hylättyjen opintojaksojen tai niiden osien ei tarvitse olla peräkkäisiä.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi

lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettujen opintojen vastaavat, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettujen opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen opintojen luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimäärän opintojen siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppiaineen oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Muualla suoritettuja opintoja luetaan hyväksi lukio-opintoihin, mikäli ne ovat opetussuunnitelman sisältöjen ja tavoitteiden mukaisia ja ne voidaan sisällyttää lukio-opintoihin.

Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän

päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava opintopiste, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5 lukioasteikko asteikko1–3

1 (tydyttävä) 5 (välttävä) 1

2 (tydyttävä) 6 (kohtalainen) 1

3 (hyvä) 7 (tydyttävä) 2

4 (hyvä) 8 (hyvä) 2

5 (kiitettävä) 9 (kiitettävä), 10 (erinomainen) 3

Tapauksissa, joissa ei voida päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettujen opintojen vastavat, ylempää vai alempaa, vastaavuus määritellään opiskelijan eduksi. Ulkomailta suoritettujen opintojen voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi tai valinnaisiksi opintoiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin valinnaisiin opintoihin, tulee niistä antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkistä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintojaksoja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

Vieraskielinen opiskelija arvioidaan suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä opintopisteistä. Suomi äidinkielen ja kirjallisuuden -oppimäärän mukaisesti suoritettujen opintojaksot luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -opintojaksoihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -opintojakson arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi toisena kielenä -oppimäärästä, mutta ei molempia.

Aikuisten opetussuunnitelman mukaan opiskelevilla aikaisempia lukio-opintoja voidaan hyväksilukea käyttäen suoritusmerkintää, jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa yli 18-vuotiaana. Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, hänen aikaisempia suorituksiaan pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opintojaksoissa ei voida hyväksilukea käyttäen suoritusmerkintää.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opiskelija saa opintojakson kuluessa palautetta editymisestään suhteessa opintojakson tavoitteisiin. Laaja-alaisen osaamisen arviointi on osa opintojakson koko arviointia. Opettaja esittelee opintojakson alussa opintojakson arvioinnin periaatteet myös laaja-alaisen osaamisen osalta. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet näkyvät niin opintojaksojen työtavoissa kuin sisällöissäänkin, joten ne ovat luonteva osa opintojakson arvosanan määräytymistä.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Mikäli opiskelija ei ole suorittanut arvioitavaa oppimäärää hyväksytysti, hänellä on mahdollisuus suorittaa oppimäärä hyväksytysti, kun pakolliset opintopisteet on suoritettu. Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hyväksytyä päättöarvosanaa korotustentillä, joka järjestetään kun pakolliset ja opiskelijan valitsevat valtakunnalliset valinnaiset opinnot on suoritettu.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Saadakseen suoritetuksi oppiaineen oppimäärän opiskelijan on suoritettava pääosa opinnoistaan hyväksytysti. Hylättyjä opintopisteitä voi olla korkeintaan opetussuunnitelman perusteissa määritelty määrä. Hylättyjen opintopisteiden mahdollinen määrä on riippuvainen oppiaineen pakollisten opintopisteiden määrästä.

Oppilaitoskohtaiset valinnaiset opintojaksot tai niiden osat arvioidaan numeroarvioinnilla tai suoritusmerkinnällä ja näiden opintopisteiden arvosanat voivat vaikuttaa päättötodistuksen arvosanaan vain korottavasti. Temaattiset opinnot voidaan arvioida suoritusmerkinnällä. Myös suoritusmerkinnällä arvioitavasta opintojaksosta voi opiskelija halutessaan saada numeroarvion.

Mikäli opiskelija pyytää, hän voi saada suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitettun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

"Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot." (Opetussuunnitelman perusteet 2019)

Hyvinkään lukion luonnontiedelinjalla noudatetaan erityistehtävän edellyttämää opintopistemäärää ja opintojen rakennetta siten, kun siitä on lukiolaissa ja asetuksessa säädetty.

Valtakunnallisia opintoja tarjotaan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Opinnot jaetaan opintojaksoihin siten, että lukio-opinnot voivat sisältää oppiainerajat ylittäviä opintojaksoja ja lukio-opinnot on suoritettavissa kolmessa vuodessa.

Hyvinkään lukiossa tarjotaan sekä lukiodiplomeja että valinnaisia opintojaksoja useissa eri oppiaineissa. Tarjottavat opintojaksot voivat vaihdella resurssien ja kysynnän mukaan vuosittain.

Aikuisten lukiokoulutuksen laajuus on 88 opintopistettä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

- 1. opiskelijaksi ottamista*
- 2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
- 3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
- 4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
- 5. oikeutta saada uskonnon tai elämänskatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

"Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi." (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Opiskelijoille kerrotaan arvioinnin uusimisen, muutoksenhaun ja oikaisuvaatimusten käytänteistä ohjauksen yhteydessä.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelema oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso
- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi
- oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet
- arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet
- arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen
- kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt
- hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä
- opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti
- opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely
- todistusten ulkoasu.

Kunkin opintojakson yhteydessä määritellään sen tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi. Opintojakso voidaan arvioida numeromerkinnällä tai suoritusmerkinnällä.

Opetussuunnitelman yleisessä osassa määritellään muut arviointiin liittyvät seikat kuten oppilaitoksen yhteiset, kaikkia oppiaineita yhdistävät arviointikäytännöt, jollaisia ovat hylätyn ja hyväksytysti suoritettujen opintojakson tai sen osan uusiminen, arviointikulttuurin periaatteet ja opintojaksojen uusimisen pääperiaatteet.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolittetoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestäväen elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoon käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Lukiokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelijoista kasvaa vastuuntuntoisia ja laajasti sivistyneitä, muut huomioonottavia yhteiskunnan aktiivisia jäseniä. Lukioaikana opiskelijan taidot itsestä, muista ja ympäristöstä huolehtimiseen kasvavat. Opiskelija saa olennaista luontoa, ihmistä, yhteiskuntaa ja kulttuureja koskevaa eri tieteen- ja taiteenalojen tuottamaa tietoa ja valmiuksia soveltaa tietoja tulevaisuutensa rakentamisessa.

Opiskelija oppii yhdistämään uuden tiedon jo hallitsemiinsa tietoihin ja taitoihin ja muiden tieteenalojen kokonaisuuksiin, lisäksi hän arvostaa jatkuvaa oppimista ja kykenee myös itseohjautuvaan toimintaan muuttuvissa ja epävarmoissa ympäristöissä ja tilanteissa.

Yhteisölliset opiskelun muodot osaltaan kehittävät opiskelijoiden vuorovaikutus-, viestintä-, ja yhteistyötaitoja. Hyvinkäällä lukion opintojaksot, painotukset ja lukion muu toiminta kannustavat opiskelijoita osallistumaan taide- ja kulttuurielämään ja noudattamaan omassa elämässään hyvinvointia edistäviä elämäntapoja ja kestävän kehityksen periaatteita. Opetus ja ohjaustoiminta antavat opiskelijoille valmiuksia suunnitella omaa tulevaisuuttaan realistisella tavalla.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSDIREKTORATET

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa

lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä,

kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestäväan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektomaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

Lukio-opetuksen keskeiset sisällöt ja tavoitteet on määritelty lukion oppiaineiden ja opintojaksojen yhteydessä. Tiedonalakohtainen osaaminen syventyy koulun muussa toiminnassa ja toimintatavoissa, jotka yhdistävät kaikkea lukiossa tapahtuvaa oppimista. Tämä tulee määritellyksi laaja-alaisen osaamisen tavoitteissa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Osa-alueet yhdistävät oppiaineita ja opintojaksoja ja niiden tarkoituksena on tukea kasvua muuttuvassa ja haastavassa toimintaympäristössä ja antaa valmiuksia selvitä tulevaisuuden haasteista.

Hyvinkään lukiossa kaikki laaja-alaisen osaamisen osa-alueet on huomioitu siten, että lukiopolkunsa aikana jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus kehittää tietojaan ja taitojaan kaikilla osa-alueilla usean eri opintojakson kuluessa. Osa-alueet konkretisoituvat niin oppisisällöissä kuin toimintatavoissakin. Toimintatapoja tehdään näkyväksi esimerkiksi keskustelemalla niistä opiskelijoiden kanssa ja rohkaisemalla opiskelijoita kehittämään opiskelun metataitoja.

Koulun muu toiminta, esimerkiksi opiskelijakunnan toiminta ja vuotuisjuhlat tukevat osaltaan laaja-alaisen osa-alueiden oppimista.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekstit ja vuorovaikutus, 2 op (ÄI2)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu kurssin työtavoissa ja oppisisällöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla luetaan niin kaunokirjallisia kuin monitieteellisiäkin tekstejä, joiden tulkinnassa tarvitaan luovuutta ja tieteellisen tekstin tulkintakykyä.

Johdatus kirjallisuusanalyysiin, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä

- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla luetaan kaunokirjallisuutta eri kulttuureista.

Kirjallisen ja suullisen ilmaisun taitoja, 2 op (Ä15)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (Ä16), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (Ä17), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan yksi kokonaisteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kriittinen lukija, 2 op (Ä16)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (Ä15), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana luetaan kaksi kokonaisteosta, joista toinen on kaunokirjallinen teos ja toinen on tietokirja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Analysoidaan kielellä vaikuttamista ja yhteiskunnallista osallisuutta.

Kirjallisuuden maailmoja, 2 op (Ä18)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (Ä18), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

- Jakson aikana luetaan kaksi kaunokirjallista teosta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana luetaan kaunokirjallisia teoksia eri kulttuureista.

Vuorovaikutustaitoja kaikille, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot

- oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Esiintymisjännityksen hallinta, etiikka sosiaalisessa mediassa

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennetään kielellisiä vuorovaikutustaitoja niin suullisesti kuin kirjallisesti.

Tekstianalyysitaitojen syventäminen, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kirjoitustaitojen syventäminen, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuolto*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kielenhuollon kurssi, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa oikeakielisyyden osaamistaan ja kielitajuaan.
- Opiskelija saa tukea kehittämisessään kirjoittajana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- *tehdään kielenhuollon harjoituksia*
- *tehdään kirjoitusharjoituksia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kirjallisen vuorovaikutuksen taidot kehittyvät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja prosesseihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla.

Luovaa lukemista ja kirjoittamista, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- jokainen kurssilainen kehittää itsetuntemustaan kirjoittajana ja luovan kirjoittamisen taitojaan
- opiskelijat saavat lisätietoa kirjoittamisesta, kirjallisuudesta ja kirjallisuuden tulkintaan ja kirjoittamiseen liittyvistä käsitteistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan eri kirjallisuudenlajeihin, suunnitellaan ja kirjoitetaan erilaisia kaunokirjallisia tekstejä, annetaan ja saadaan palautetta teksteistä ja myös luetaan yhdessä sovittuja kaunokirjallisia tekstejä
- Opintojaksolla tutustutaan myös muiden taiteenlajien kielen ja kaunokirjallisuuden kielen yhtäläisyyksiin mahdollisuuksien ja toivomusten mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tekstien kirjoittaminen, kielen ja ilmaisun sekä erilaisten kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tulkitseminen sekä erittelemine lisäävät luovaa osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Palautteen antaminen ja vastaanottaminen, pari- tai ryhmätyöt ovat osa vuorovaikutusosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ymmärrys kulttuurisesta moninaisuudesta syventyy erilaisten esimerkkitekstien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luovaa lukemista ja kirjoittamista -opintojakso on suunnattu kaikille kirjallisuudesta ja luovasta kirjoittamisesta kiinnostuneille. Osa kurssista toteutetaan etäopiskeluna. Opetuskertoja on noin viisi kertaa syyslukukaudella ja viisi kertaa kevätlukukaudella.

Opetus on yhteistyössä Hyvinkään Opiston kanssa eli oppitunnit ovat iltaisin tai iltapäivisin, esim. kello 17 – 19.45.

Kirjallisuuspiiri, 1 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan kotimaisen ja maailmankirjallisuuden klassikkoihin ja nykyteoksiin.
- Harjoitellaan keskustelutaitoja.
- Harjoitellaan kaunokirjallisen teoksen tulkinta- ja erittelytaitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetaan kaunokirjallisia teoksia, jotka sovitaan yhdessä kurssin alussa.
- Teoksista keskustellaan jokaisella tapaamisella, käyttäen valinnaisesti erilaisia suullisia tapoja tulkita ja käydä läpi teoksen herättämiä tunteita ja ajatuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaisten kaunokirjallisten tekstien lukeminen ja tulkitseminen sekä erittelemine kehittää luovaa osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Keskustelut sekä muut suulliset tavat käydä läpi luettuja teoksia lisäävät vuorovaikutusosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurinen moninaisuus tulee voimakkaasti esille luettujen kaunokirjallisten teosten tulkinnan ja erittelyn sekä pohdinnan yhteydessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kirjallisuuspiiri on yhteistyökurssi Hyvinkään Opiston kanssa. Oppitunnit pidetään torstai-iltapäivisin (kello 14.30 – 15.45). Kurssiin sisältyy myös itsenäistä työskentelyä (teosten lukeminen).

Tapaamiset järjestetään lukuvuoden aikana, noin 1½ - 2 kuukauden välein.

Jos kurssin haluaa suorittaa kahden opintopisteen laajuisena, opiskelija kirjoittaa luetuista teoksista erilaisia kirjallisia tuotoksia, esim. lukupäiväkirja, kirjallisuusessse.

Digilehtikurssi, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu verkkokirjoittamiseen
- oppii tuottamaan julkaistavia tekstejä
- vahvistaa tekstilajituntemustaan
- vahvistaa kirjoittamisen taitojaan
- oppii ottamaan vastuuta työryhmän jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla suunnitellaan julkaistavaa kokonaisuutta
- Opintojaksolla toimitetaan koulun digilehteä.
- Opiskelija kirjoittaa / kuvaa / taittaa koulun julkaisua.
- Opiskelija tuottaa verkkotekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lukudiplomi, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kirjallisuuden maailmaan monipuolisesti.
- Käsitys kaunokirjallisuudesta syvenee ja lukemisen tavat monipuolistuvat.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla luetaan 7-9 teosta, jotka edustavat eri kirjallisuuden lajeja ja aikakausia.
- Luetuista teoksista tehdään opettajan kanssa erikseen sovitut tehtävät.
- Opintojakso voi sisältää esimerkiksi lukukokemuksen esittelyä muille opiskelijoille vaikka opintojakso suoritetaan pääsääntöisesti itsenäisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luetut teokset tukevat opiskelijan itseohjautuvuutta ja opiskelun taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytyt suoritus edellyttää sovittujen teosten lukemisen ja niihin liittyvien tehtävien tekemisen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suoritetaan itsenäisesti opiskellen. Opettajan kanssa sovitaan niin luettavat teokset kuin sekin, mitä niiden pohjalta tehdään. Suoritukset voivat olla suullisia tai kirjallisia, ne voivat toteutua etäyhteyksillä tai lähiopetuksessa. Mikäli suorittajia on useita, heistä voidaan muodostaa yhdessä toimiva ja opiskeleva ryhmä.

Linkki lukioon, 2 op (Äi16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija harjaannuttaa lukiossa vaadittavia lukemisen taitoja
- lukiossa vaadittavat tekstin erittelyn ja tulkinnan valmiudet kehittyvät
- lukiossa vaadittavat asiatekstin kirjoittamisen perustaidot vahvistuvat
- sekä kerrataan kielioopin ja kielenhuollon perusasioita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoitellaan lukutekniikkaa ja oppimaan oppimisen taitoja
- tutustutaan laajaan tekstikäsitteeseen ja tekstianalyysin käsitteisiin
- eritellään ja tulkitaan erilaisia tekstejä (asia-, media ja kaunokirjalliset tekstit)
- kirjoitetaan lukio-opintoihin orientoivia erityyppisiä tekstejä
- tehdään kielioopin ja kielenhuollon tehtäviä tarpeen mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kurssilla muun muassa harjoitellaan ja opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja (esim. esseevastaus, mielipideteksti, vaikuttavan tai kaunokirjallisen tekstin erittely tai tulkinta) ja harjoitellaan monilukutaitoa sekä erilaisia tekstin tuottamisen taitoja liittyen lukio-opintoihin ja ylioppilaskirjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla muun muassa harjoitellaan ja opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja (esim. esseevastaus, mielipideteksti, vaikuttavan tai kaunokirjallisen tekstin erittely tai tulkinta) ja harjoitellaan monilukutaitoa sekä erilaisia tekstin tuottamisen taitoja liittyen lukio-opintoihin ja ylioppilaskirjoituksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla muun muassa harjoitellaan ja opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja (esim. esseevastaus, mielipideteksti, vaikuttavan tai kaunokirjallisen tekstin erittely tai tulkinta) ja harjoitellaan monilukutaitoa sekä erilaisia tekstin tuottamisen taitoja liittyen lukio-opintoihin ja ylioppilaskirjoituksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisuuden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*

- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen moduulien luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi

toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälteenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin väliseen voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Kieli, tekstit ja vuorovaikutus, 2 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekuulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot
- opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Kirjallisuus 1, 2 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelevaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielisiä kaunokirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikkittely

- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelevaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelevan harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Kirjallinen ja suullinen viestintä, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä
- oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot
- sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys
- asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Kirjallisuus 2, 2 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Vuorovaikutus 3, 2 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarjotaan pääsääntöisesti yhdessä äidinkielen oppimäärän kanssa (Äi7, Vuorovaikutustaitoja kaikille).

Kirjoittaminen 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä
- kehittää omaäänistä kirjoittamista
- kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä

- syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta
- osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi
- omaäänisten tekstien tuottaminen
- tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa
- luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen
- ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinassa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

7.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laboroiteja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestäväen kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutus ekosysteemeihin, 2 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin
- happamoituminen
- rehevöityminen
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa
- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys
- toiminta kestävästä elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä solun perusrakenteet
- osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja
- hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla
- osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita
- osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- solu tutkimuskohteena
- biomolekyylit
- eläin-, kasvi- ja sienisol
- geenien ilmeneminen ja sen säätely
- fotosynteesi
- soluhengitys, käymisreaktiot

Solujen lisääntyminen

- mitoosi ja solun jakautuminen
- meioosi ja sukusolujen synty

Periytymisen perusteet

- geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit
- mendelistinen periytyminen
- kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelemine sukupuusta

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutokseen
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

*Solu, kud*os, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkierroelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit
- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen

- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteknikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geeniteknikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Solun kemiaa, 2 op (BI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppitaan ymmärtämään miten solut elävät
- opitaan miten orgaaniset yhdisteet muodostavat solujen rakenteita ja tuottavat soluille energiaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutkitaan orgaanisia yhdisteitä, veden merkitystä soluille, solujen energiataloutta ja erilaisia solun aineenvaihdunnallisia reaktioita
- Tehdään opintovierailu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssin tavoitteiden saavuttaminen edellyttää useamman tieteenalan tiedon soveltamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssitöistä kirjoitetaan työselostuksia.

Genetiikkaa simuloiden ja livenä, 2 op (BI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutkitaan solua, solun jakautumista ja ominaisuuksiin vaikuttavien geenien periytymistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- DNA:n rakenne ja geenisekvensointi
- suomalainen geeniperimä
- risteytystehtävät, banaanikärpäsristeytykset
- opintovierailu/vierailija

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana hyödynnetään useiden tieteenalojen tutkimustietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä. Kurssitöistä kirjoitetaan työselostuksia.

Biologian kertaus, 2 op (BI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää lukion biologian keskeiset asiat
- opiskelija osaa soveltaa oppimaansa monenlaisissa tehtävä- ja aineistotyypeissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään biologian aiheisiin erilaisten tehtävien ja aineistojen avulla.
- Harjoitellaan vastaustekniikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen korostuu opintojakson työskentelytavoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Mikrobiologia, 2 op (BI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään mikrobien elinvaatimuksiin, rakenteisiin ja merkitykseen erilaisten harjoitustöiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työkurssi, jolla tutkitaan mikrobeja
- Tehdään mikrobiviljelyä sekä erilaisia kokeita.
- Tutustutaan mikrobien merkitykseen luonnossa ja ihmiselle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ihmisen anatomia ja fysiologia, 2 op (BI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on syventää ymmärrystä ihmisen anatomiasta ja fysiologiasta
- Käydään läpi alan oppilaitoksissa käytössä olevaa teosta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kudostyyppien, elinten ja elimistöjen rakenne ja toiminta
- Elimistön toiminnan tarkastelu myös sairauksien kautta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä

Tutkitaan vesistöjä, 2 op (BI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään vesiekosysteemeihin sekä ihmisen vaikutukseen niihin erilaisten harjoitustöiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työkurssi, jolla tutkitaan vesiekosysteemien eliöstöä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä.
- Tehdään opintoretki.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Vaellus ja luonnontuntemus, 2 op (BI13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Tutkimme eläimiä, 2 op (BI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- perehtyä eri eläinryhmien anatomiaan, fysiologiaan ja evoluutioon sekä eläinten käyttäytymiseen .

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Työkurssi, jolla preparoidaan eläimiä ja tutkitaan eläinten käyttäytymistä.
- Tärkeimpien eläinryhmien anatomia, fysiologia ja evoluutio
- Eläinten käyttäytymisen perusteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla voidaan tehdä opintoretki.

Tutkitaan monimuotoisuutta, 2 op (BI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Retkeillen havainnoidaan ja tutkitaan Hyvinkään seudun luontoa ja erilaisia ekosysteemejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lajintuntemus
- metsätyyppien tunnistaminen
- retkeily lähiluonnossa
- oman digikuva-albumin laatiminen vapaasti valittavasta lajiryhmästä
- teemme kansalaistutkimusta osallistumalla havainnoillamme INaturalist-projektiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä

Lääkisbilsa ja -kemma, 2 op (BI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Käydään läpi lääketieteen valintakokeessa vaadittavia kemian ja biologian asioita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kemian ja biologian valtakunnallisten kurssien sisällöt lääketieteen pääsykokeiden näkökulmasta
- Kurssin pitää kemian ja biologian opettajat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Perehdytään lukion kemian ja biologian valtakunnallisten oppimäärien sisältöihin lääketieteen näkökulmasta.

Opinnot valmentavat lääketieteellisen pääsykokeen lisäksi myös ylioppilaskirjoituksiin. Opetus toteutetaan yhteistyössä kemian kanssa.

Biologian tutkielma, 2 op (BI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suunnitellaan, toteutetaan ja raportoidaan pienimuotoinen biologinen tutkimus.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutkimusongelman asettelu
- Tutkimuksen suunnittelu
- Aineiston keruu ja käsittely
- Tulosten tulkinta ja johtopäätösten tekeminen
- Tutkimusraportin kirjoittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi suoritetaan itsenäisesti, mutta opettaja ohjaa prosessia työn ajan.

Biologian lukudiplomi, 2 op (BI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään biologiseen tietokirjallisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee 3-4 biologian alaan liittyvää kirjaa, jotka hän valitsee yhdessä opettajan kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Luetut kirjat tentitään opettajalle sopimuksen mukaan joko suullisesti tai kirjallisesti.

7.3. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämämaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämäntieteellisiä, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyskykyä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävästä tulevaisuudesta rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille.

Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.

Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämäkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämäkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämäkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämäkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämäkatsomuksensa rakentamisessa

- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämönhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia esittelemällä hyvän elämän omakohtaiseen rakentamiseen liittyviä teemoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden keskustella hyvään elämään, identiteettiin ja katsomuksen muotoutumiseen liittyvistä teemoista. Opintoryhmä toimii turvallisena alustana keskustelevalle opiskelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tuo esille eri tieteiden sisältämiä malleja ja teorioita koskien ihmiskuvaa, maailmankuvaa ja maailmankatsomuksia. Opiskelija vahvistaa valmiuksiaan rakentaa luovasti omaa katsomustaan ja elämänsä arvoperustaa monien tieteiden tutkimustulosten ohjaamana.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tarjoaa perusteita aktiivisen kansalaisuuden rakentumiselle. Se antaa valmiuksia arvioida kriittisesti yhteiskunnallisia ilmiöitä ja vahvistaa opiskelijan näkemystä omasta kansalaisuudestaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija saa valmiuksia oman eettisen arvopohjansa rakentumiselle ja kykenee arvioimaan eettisen ajattelun perusteita laajasti. Opiskelija ymmärtää erilaisiin eettisiin näkemyksiin liittyviä arvoja, kykenee arvioimaan niitä riittävästi ja saa valmiuksia eettiselle keskustelulle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso jäsentää opiskelijan näkemystä kulttuurin vaikutuksesta arvoihin, identiteettiin ja maailmankuvaan. Opintojakso antaa valmiuksia kulttuurien eroista johtuvien ilmiöiden ymmärtämiseen.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille
- osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia
- osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväns tulevaisuuden rakentamisen periaatteita
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- kriittinen ajattelu ja väitteiden järkipäriäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät
- median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestäväns kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan ymmärrystä itsestään yksilönä, yhteisön jäsenenä ja näiden positioiden vaikutuksista toisiinsa. Opintojakso tukee omaehtoista ja kriittistä ajattelua ja näin ollen tukee opiskelijan kokemusta itseohjautuvana yhteisön jäsenenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia erilaisten yhteiskunnallisten ja yksilöllisten näkökantojen kriittiseen tarkasteluun ja vahvistaa valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun. Opintojakso tarjoaa mahdollisuuden aktiiviseen vuorovaikutukseen ryhmän sisällä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso sisältää monitieteisen lähestymistavan yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin, joka antaa siten valmiuksia arvioida ja jäsentää yhteiskunnallisia kysymyksiä eri tieteiden näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia omien yhteiskuntaa koskevien näkemysten muodostamiseen. Se vahvistaa opiskelijan taitoja toimia aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan henkilökohtaisen eettisen ajattelun rakentumista. Se avaa taustoja kestävän ja perustellun ympäristöosaamisen tuntemiseen ja vahvistaa sen mukaiseen toimintaan yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan kokemusta globaalista kansalaisuudesta ja antaa valmiuksia kulttuuristen tekijöiden tuntemiseen.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänskatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänskatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan oman kulttuurisen identiteetin muotoutumista ja auttaa ymmärtämään kulttuuristen tekijöiden merkitystä hyvinvointiin yleisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan taidot oman ja vieraan kulttuurin tuntemisessa vahvistuvat ja antavat näin valmiuden rakentavaan vuorovaikutukseen erilaisen kulttuuritaustan omaavien ihmisten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tarjoaa tietoa kulttuurien tutkimuksesta ja vahvistaa opiskelijan ymmärrystä monien eri tieteiden parissa tapahtuvasta kulttuuristen ilmiöiden tutkimisesta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tukemalla ja vahvistamalla opiskelijan kulttuuriosaamista opintojakso antaa valmiuksia tiedostaa ja tunnistaa kulttuurin vaikutusta yhteiskunnallisiin ilmiöihin sekä tukee siten opiskelijan mahdollisuuksia toimia aktiivisesti yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tuo esille kulttuurin vaikutuksia eettisiin kysymyksiin ja antaa näin opiskelijalle valmiuksia tiedostaa kulttuurin vaikutus eettisiin kysymyksiin ja ohjaa arvioimaan sitä kriittisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan näkemystä omasta kulttuurista ja tarjoaa tukea maailmankansalaisuuden hahmottamiseen sekä antaa valmiuksia kulttuurien rajat ylittävään keskusteluun.

Katsomukse, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämäkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämäkatsomukseensa
- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämäkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämäkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointia antamalla tukea oman maailmankatsomuksen jäsentelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tarjoaa kontekstin, jossa vuorovaikutteisesti pohditaan katsomuksiin liittyviä kysymyksiä. Opintojakso antaa valmiuksia rakentavaan keskusteluun erilaisten katsomusten omaavien ihmisten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan ymmärrystä katsomuksiin liittyvän tutkimuksen poikkitieteellisyydestä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia ymmärtää katsomusten merkitys yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja syventää näin opiskelijan osaamista yhteiskunnallisena toimijana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää katsomuksen merkityksen eettisen ajattelun osatekijänä ja saa valmiuksia oman arvoja koskevan katsomuksensa rakentamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan ymmärrystä katsomusten merkityksistä kulttuurissa globaalisti ja antaa valmiuksia arvioida niiden vaikutuksia kriittisesti.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomuserinteiden yleiset piirteet*

- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia oman katsomuksensa rakentamiseen ja tukee siten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elämänhallintaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuntemalla erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia katsomuksia opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskonnollisista ja uskonnottomista perustoista nousevia näkökantoja ja kykenee siten rakentavaa vuorovaikutukseen erilaisten katsomustaustan omaavien ihmisten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten monitieteistä tutkimusta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonto-osaaminen vahvistaa opiskelijan ymmärrystä uskontojen ja uskonnottomien katsomusten vaikutusta yhteiskunnallisissa kysymyksissä. Opintojakso tukee opiskelijan taitoja pohtia katsomuksista nousevia vaikutteita kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan tuntemusta uskontojen ja uskonnottomien katsomusten vaikutusta eettisiin kannanottoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan ymmärrystä uskontojen ja uskonnottomien katsomusten vaikutuksesta kulttuureihin globaalisti.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*

- hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön
- omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunteita, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä
- osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämäntapaan
- ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita
- tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa
- globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset
- yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana
- erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso avaa näkymiä tulevaisuuteen ja sen tutkimukseen vahvistaen siten opiskelijan näkemystä omaan tulevaisuuteensa vaikuttavista asioista. Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointia esittämällä tulevaisuutta koskevia erilaisia skenaarioita ja auttamalla häntä jäsentämään omaa tulevaisuuttaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan vuorovaikutusosaamista esittelemällä tulevaisuuden vuorovaikutusvälineitä ja niiden luomia mahdollisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan näkemystä tulevaisuuden monitieteisestä tutkimuksesta ja antaa hänelle välineitä arvioida tieteellisteknologisen aikakauden ilmiöitä kriittisesti ja pohtimaan niiden tuomia mahdollisuuksia oman elämänsä rakentamiseksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan ymmärrystä tieteellisteknologisen aikakauden yhteiskunnallisista vaikutuksista ja sen luomista mahdollisuuksista ratkoa olemassa olevia yhteiskunnallisia ongelmia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan taitoja arvioida tulevaisuuteen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia ymmärtää globaaleja kysymyksiä ja tarjoaa välineitä niiden jäsentämiseksi. Se vahvistaa ymmärrystä maailmankansalaisuudesta.

Lukudiplomi, 2 op (ET7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan lukemalla itsenäisesti opettajan antamia elämäntietoon liittyviä tieteellisiä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Luetut teokset tentitään joko suullisesti tai kirjallisesti ao. aineen opettajalle opettajan antamien ohjeiden mukaan.

Abikurssi, 2 op (ET8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi valmistaa opiskelijaa ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla kerrataan kaikkien elämäntietouden kurssien keskeisiä sisältöjä ja pyritään luomaan kokonaiskuvaa elämäntietoon liittyvistä aihealueista ja yhdistelemään eri kurssien teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkipäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteiden ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkipäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteiden termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteiden välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväns tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestäväns toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa

käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelyä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluita: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu filosofian tradition kautta erilaisiin tapoihin lähestyä elämää koskettavia monimutkaisia kysymyksiä. Opiskelija perehtyy erilaisiin käsityksiin todellisuudesta ja tiedosta ja oppii käsittelemään ja sietämään tiedollista epävarmuutta. Opiskelijan empatiakyky kehittyy asettumalla argumentaatioissa vastapuolen asemaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee kriittistä keskustelua, suullisesti ja kirjallisesti. Opiskelija oppii ymmärtämään paremmin, että erilaiset mielipiteet tulee hyväksyä, sikäli kun ne ovat vakuuttavasti perusteltuja. Keskeistä vuorovaikutusosaamisen kannalta on vahvistaa opiskelijan kykyä asettua toisen asemaan ja oppia näkemään erilaiset käsitykset maailmasta muiden näkökulmasta, kuitenkin niin, että opiskelija osaa myös perustella oman mielipiteensä. Opintojakson aikana opetellaan väittelemään asioista sivistyneesti. Vuorovaikutusosaamista ja opiskelijoiden välistä yhteisöllisyyttä lisäävät opintojakson aikana tehtävät ryhmätyöt.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Filosofia tieteiden äitinä perehdyttää opiskelijan tulkitsemaan erilaisia tapoja tehdä tiedettä ja miten niiden tulkinnat todellisuudesta eroavat. Opiskelijalle selkeytyy eri tieteenalojen välisten metodien erot ja samankaltaisuudet. Opiskelija oppii soveltamaan loogista ajattelua sekä arkipäiväisiin, että yleismaailmallisiin ongelmiin, jotka vaativat luovia ratkaisuja. Opiskelija perehtyy siihen, miten filosofian opiskelu voi myös olla avuksi muiden oppiaineiden opiskelussa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy filosofian kriittisen metodin avulla arvioimaan yhteiskunnallista keskustelua eri aihepiireistä. Opiskelijan taidot erottaa informaatio, tieto ja valheellinen tieto toisistaan kehittyvät. Opintojakson aikana opiskelija oppii tunnistamaan tiedolla ja retoriikalla vaikuttamisen keinoja ja osaa arvioida niitä kriittisesti.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*

- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä ja moraalista, mitkä kehittävät hänen omia taitojaan tehdä itsensä ja muiden kannalta hyvinvointia lisääviä päätöksiä. Opiskelija perehtyy erilaisiin tapoihin suhtautua elämän vaikeisiin kysymyksiin, kuten miten elää merkityksellinen elämä tai miten kuolemaan tulisi suhtautua. Opiskelija oppii ymmärtämään paremmin omia vahvuuksiaan ja hyväksymään omia heikkouksiaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana käydään paljon pari- tai ryhmäkeskusteluja elämää ja moraalista koskevista kysymyksistä, mikä parantaa opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Opiskelija oppii ymmärtämään, että moraalista koskeviin kysymyksiin voi olla hyvin erilaisia vastauksia ja oppii myös itse hyväksymään muiden eriävät mielipiteet, sikäli kun ne ovat hyvin perusteltuja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso perehdyttää opiskelijan erilaisia tieteenaloja koskeviin moraalisiin ongelmiin. Opintojakson aikana tehtävät harjoitukset ja tehtävät kehittävät opiskelijan ajattelun luovuutta ratkaista dilemmoja, joihin ei ole selkeää oikeaa vastausta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana käsitellään yhteiskunnallisesti merkittäviä moraalisia kysymyksiä, koskien ihmisten välistä eriarvoisuutta ja nyky-yhteiskunnan haasteita, kuten teknologiaa ja ympäristöä koskevia kysymyksiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso luo opiskelijalle laajan skaalan erilaisia tapoja suhtautua eettisiin kysymyksiin monilta elämän osa-alueilta. Opiskelijan käsitys ihmisoikeuksista yhtenä eettisen toiminnan pilareista vahvistaa hänen eettistä osaamistaan. Ympäristöetiikka on yksi opintojakson keskeisimpiä sisältöjä ja opiskelija perehtyy ympäristöä koskeviin eettisiin ongelmiin ja kehittämään ympäristöosaamistaan oppimalla ratkaisemaan niitä sekä teorian, että käytännön tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana perehdytään erilaisten kulttuurien tapoihin vastata eettisiin kysymyksiin. Opiskelijan kulttuuriosaamista kehitetään perehdyttämällä hänet länsimaisten moraalikäsityksien perusteisiin ja niiden kritiikkiin. Opintojaksolla perehdytään globaaleihin ongelmiin, kuten ilmastonmuutos ja sodat.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa
- pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta
- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisyhteiskunnat ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii tunnistamaan yhteiskunnallista hyvinvointia lisääviä tekijöitä ja kehittämään myös omaa hyvinvointia näiden pohjalta. Vastaavasti opiskelijalle tulee tutuksi erilaiset tavat jäsentää hyvinvointia yhteiskuntafilosofisena ongelmana, jossa vastakkain ovat yhteisön ja yksilön hyvinvointi. Opiskelija oppii hahmottamaan miten hyvinvoinnin parantuminen tai heikkeneminen ovat aina suhteessa yksilön asemaan osana yhteisöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan yhteiskuntakriittisen keskustelun käymistä ja tutustutaan sekä suullisiin, että kirjallisiin vaikuttamisen keinoihin. Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan osallistumalla dialogiharjoituksiin ja väittelemään yhteiskunnallisesti merkittävistä teemoista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskuntatieteisiin perehtyminen kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista lähestyä yhteiskunnallisia ongelmia eri tieteiden näkökulmasta. Opintojakson harjoitusten on tarkoitus kehittää opiskelijan luovaa ongelmanratkaisukykyä käytännöllisiin ja teoreettisiin ongelmiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso perehdyttää opiskelijan erilaisiin yhteiskuntafilosofisiin ongelmiin, jotka ovat ajattomia. Opintojakson aikana käsitellään nyky-yhteiskunnassa ilmeneviä haasteita ja opiskelija oppii pohtimaan niihin ratkaisuja, jotka ovat yhteiskunnan kannalta kestäviä. Opintojaksolla

tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoihin ja opiskelija oppii hahmottamaan niiden eettisyyttä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoihin ja opiskelija oppii hahmottamaan niiden eettisyyttä. Opintojakso lisää opiskelijan käsityksiä oikeudenmukaisuudesta ja auttaa ymmärtämään niiden soveltamisen käytännön toiminnassa. Opintojaksolla perehdytään nyky-yhteiskuntaa koskettaviin ympäristökysymyksiin, sekä paikallisella, että globaalilla tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana käsitellään globaaleja yhteiskuntafilosofisia ongelmia, kuten talous, sota ja ihmisoikeudet. Opintojaksolla perehdytään miten erilaisten kulttuurien integraatio voi olla yhteiskuntafilosofiselta kannalta sekä ratkaisu, että ongelma. Opiskelija oppii hahmottamaan perinteisen poliittisen oikeisto ja vasemmisto erottelun ulkopuolelle jakautuvien aatteiden filosofista ja kulttuurillista perustaa.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee keskustelemaan filosofisista kysymyksistä sekä tieteellisten, että filosofisten teorioiden pohjalta. Opiskelija oppii hahmottamaan vuorovaikutusta ohjaavien tekijöiden tunnistamista, sekä omassa, että muiden vuorovaikutuksessa. Opintojakso kehittää opiskelijan kriittisiä vuorovaikutustaitoja, koskien erityisesti tietoa ja totuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii miten eri tieteenalat ja miten niillä tehtävä tutkimus eroavat toisistaan (luonnontieteet, ihmistieteet ja formaalitieteet) ja mikä tieteen rooli on nyky maailmassa. Opiskelija opettelee yhdistämään eri filosofian osa-alueita toisiinsa filosofisten ongelmien ratkaisemiseksi, kehittämällä hänen luovaa osaamista. Opintojakson aikana perehdytään logiikan perusteisiin ja opiskelija kehittää luovaa osaamistaan harjoittelemalla luovaa päättelyä vaativia logiikan harjoituksia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opitut filosofista epistemologiaa ja kielifilosofiaa koskevat teoriat kehittävät opiskelijan kykyä tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä. Opintojaksolla tarkastellaan tieteen roolia yhteiskunnallisen päätöksenteon kannalta ja opiskelija oppii erottamaan, miten tiedettä voidaan soveltaa normatiivisesti yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, mutta miten tiede samalla pyrkii deskriptiivisyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan kykyä hahmottaa erityisesti tieteeseen ja teknologian kehitykseen liittyviä ongelmia. Opintojaksolla opitaan hahmottamaan filosofisen metafysiikan ja etiikan suhdetta toisiinsa.

Filosofinen argumentaatio, logiikka ja pätevä päättely, 2 op (FI5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Argumentaatiotaitoja syvennetään filosofisen logiikan päättelysääntöihin ja pätevän päättelyn muotoihin perehtymällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan suullista ja kirjallista argumentaatiota filosofisten aiheiden pohjalta.
- Opintojakson aikana harjoitellaan kansainvälistä väittelyformaattia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee suullista ja kirjallista argumentaatiota, mikä vahvistaa hänen vuorovaikutusosaamistaan. Opintojaksolla opetellaan kansainvälistä väittelyformaattia, mikä on hyödyllinen vuorovaikutustaito erityisesti kansainvälisyyttä ja lukion jälkeisiä jatko-opintoja ajatellen. Opintojakso kehittää opiskelijan adaptiivisuutta monipuolisiin

vuorovaikutustilanteisiin, kehittämällä sekä nopeaa päättelyä, että rakenteellista ja suunniteltua argumentaatiota. Opintojaksolla myös harjoitellaan vastapuolen väitteiden purkamista ja virheistä rakentavasti rankaisemista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson argumentaatioharjoitukset tukevat filosofian lisäksi opiskelijan valmiuksia esittää perusteltuja väitteitä, mikä voidaan nähdä etuna erityisesti äidinkielessä ja yhteiskuntaopissa. Looginen päättely ja väitteiden muotoilu ja purkaminen tukevat opiskelijan luovaa ongelmanratkaisukykyä ja on eduksi myös matemaattisissa aineissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan taitoja ja oma-aloitteisuutta osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun kantaaottavan argumentaation keinoin ja kehittää opiskelijan valmiuksia toimia tilanteissa, joissa hänen tulee osata perustella näkökantansa vakuuttavasti, loogisesti ja nopeasti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan kansainvälisesti tunnustettua väittelyformaattia, mikä kehittää opiskelijan valmiuksia väitellä rakentavasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti.

Nykyajan filosofia, 2 op (FI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso perehdyttää opiskelijan analyttisen ja mannermaisen filosofian traditioihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään filosofian eri osa-alueiden merkittävimpiin kysymyksiin ja filosofian akateemisen keskustelun koulukuntiin 1950-luvulta nykypäivään.
- Opintojaksolla käsitellään erityisesti teknologisen kehityksen ja globalisaation muodostamia uusia filosofisia ongelmia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osa opintojakson teemoista kytkeytyy edelleen nykypäivänä merkittäviin filosofisiin kysymyksiin, jotka ovat läsnä myös opiskelijan arjessa. Ymmärtämällä arkisten filosofisten ongelmien laajemman kontekstin, opiskelija voi kehittää hyvinvointiosaamistaan oppimalla tunnistamaan erilaisia tapoja suhtautua näihin ongelmiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja keskustelemalla nykyajan filosofiaa koskettavista ongelmista. Vuorovaikutusosaamisessa korostetaan myös uusien vuorovaikutuksen metodien, kuten sosiaalisen median hyödyntämistä ja kriittistä arvioimista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan ymmärrys eri tieteenaloja koskettavista filosofisista ongelmista kehittyy ja eri tieteenalojen merkitystä tarkastellaan kriittisesti nykyfilosofian valossa. Opiskelija oppii soveltavaan filosofista osaamistaan nykyaikaisiin ilmiöihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla sivutaan olennaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä, jotka ovat globalisaation ja modernin teknologian tuottamia ja opiskelijan kyky suhtautua näihin ilmiöihin monipuolistuu.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään modernin teknologian tuottamia eettisiä ongelmia ja tarkastellaan moderneja ilmastofilosofisia näkökantoja kriittisessä valossa. Opintojakso vahvistaa ja syventää opiskelijan aiemmillä opintojaksolla oppimia asioita kyseisistä teemoista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsitellään globalisaatiota ja kulttuurien integraation tuomia filosofisia ongelmia ja tarkastellaan sekä valta-, että vähemmistökulttuurin asemaa kriittisesti. Opiskelijan kyky tunnistaa kulttuurisia vaikutuksia ja filosofian linkittymistä nykypäivän kulttuuriin kehittää opiskelijan kriittistä ajattelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti.

Filosofinen estetiikka, 2 op (FI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso luo yleisen katsauksen filosofisen estetiikan klassikoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään estetiikkaan filosofian näkökulmasta.
- Opintojakson aikana harjoitellaan estetiikan kysymyksiä tulkitsemista suullisin, kirjallisin ja taiteellisten harjoitusten avulla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy filosofian klassisten käsityksien lisäksi hänen itsensä kannalta esteettisten asioiden tulkitsemiseen. Esteettisten teemojen käsitteleminen voi kehittää opiskelijan suhtautumista myös itseään miellyttäviin asioihin ja näin ollen kehittää hänen hyvinvointiosaamistaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan keskustelemalla estetiikkaan liittyvistä teemoista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Estetiikan harjoitukset kehittävät opiskelijan monipuolista ilmaisua, sekä suullista, että taiteellista. Harjoituksilla pyritään kehittämään mielikuvien ja ajatuksellisen tason tuottamista konkreettisesti ja mahdollisesti kehittävät myös opiskelijan mekaanisia taitoja tuottaa taiteellisia tuotoksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Estetiikkaa voidaan yhdistää lähes mihin tahansa taiteen muotoon, mikä kehittää opiskelijan kykyä arvioida erilaisia kulttuurin taiteellisia tuotoksia. Opintojakson aikana tarkastellaan useiden eri kulttuurien näkemyksiä taiteesta, mikä kehittää opiskelijan kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

opintojakson aikana harjoitellaan estetiikan kysymyksien tulkitsemista suullisin, kirjallisin ja taiteellisten harjoitusten avulla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan filosofien tulkintoihin taiteesta ja nykyajan estetiikan kysymyksiin kulttuurin avulla.

Filosofisen etiikan jatko-opintojakso, 2 op (FI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso syventää tietoja etiikan teorioista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöissä painotus on metaetiikassa ja soveltavassa etiikassa
- Opintojakson aikana käsitellään soveltavan etiikan näkökulmasta nykyajan eettisiä ongelmia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana käydään paljon pari- tai ryhmäkeskusteluja elämää ja moraalia koskettavista kysymyksistä, mikä parantaa opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Opintojakson aikana harjoitellaan filosofisen etiikan soveltamista käytännön dilemmoihin erilaisiin moraalikäsitteisiin mukautumalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy nykyaikaisiin soveltavan etiikan ongelmiin, jotka käsittelevät mm. robotiikkaa, eläinten oikeuksia, informaatioteknologiaa ja globaalia vastuuta. Opiskelija harjoittelee filosofisen etiikan teorioiden soveltamista muiden tieteenalojen eettisiin kysymyksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii tarkastelemaan globaaleja etiikan kysymyksiä laajemmalla tasolla. Eettisiä ongelmia lähestytään yhteisölliseltä tasolta ja perehdytään erityisesti laajempien eettisten kysymysten tutkimiseen yhteisöllisen auktoriteetin näkökulmasta. Opiskelija oppii paremmin hahmottamaan valtasuhteiden merkityksen eettisen auktoriteetin muovaajana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan aiempaa filosofisen etiikan ja erityisesti ympäristöetiikan osaamista pakolliselta filosofia 02 etiikka opintojaksolta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija perehtyy globaaleihin ilmiöihin, joihin liittyy eettisiä ongelmia ja harjaantuu tunnistamaan maailmanlaajuisia eettisiä ongelmia ja erottelemaan ne yksilötasoa koskevista eettisistä ongelmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioidaan numeerisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso edellyttää pohjatiedoiksi FI2 Etiikka opintojakson.

Filosofian abivalmennus opintojakso, 2 op (FI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana valmistaudutaan filosofian YO-kirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöihin kuuluu filosofian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien opintojaksojen olennaisimpien sisältöjen kertaaminen.

- Opintojakson aikana harjoitellaan vanhoihin YO-tehtäviin vastaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan filosofian eri osa-alueiden soveltamista harjoitustehtävien avulla, mikä kehittää opiskelijan tekstin tulkitsemista ja kirjallista ilmaisua. Opiskelija perehtyy siihen, miten muut oppiaineet voivat tukea hänen filosofiansa opintoja ja päinvastoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty tai hylätty).

Yhteiskuntafilosofian jatko-opintojakso, 2 op (FI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso syventää FI3 Yhteiskuntafilosofia opintojakson sisältöjä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään yhteiskuntatieteiden rooliin osana yhteiskuntafilosofista keskustelua.
- Opintojakso perehdyttää arvioimaan nykyaikaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja poliittisia liikkeitä filosofisesta näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee suullisen ja kirjallisen argumentaation taitoja osana yhteiskunnallista keskustelua ja vaikuttamista. Opintojakso kehittää opiskelijan taitoja keskustella avoimesti erilaisen poliittisen agendan omaavien kanssa poliittista filosofiaa koskevista kysymyksistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijalle hahmottuu, miten yhteiskunnallista keskustelua käydään erilaisten väylien kautta ja miten hän voi itse oppia tunnistamaan häntä itseään kiinnostavat vaikuttamisen väylät. Opiskelija perehtyy nykyaikaisiin poliittisiin aatteisiin ja niiden pohjalla olevaan filosofiaan ja oppii vertailemaan näitä keskenään sekä yhteiskuntafilosofiselta, eettiseltä, että metafysiseltä pohjalta. Opiskelija ymmärtää laajemmin yhteiskuntatieteiden merkityksen nykypäivän poliittisen filosofian keskustelussa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan nykyajan yhteiskuntia koskettaviin eettisiin ongelmiin ja opiskelija oppii erottelemaan paikalliset eettiset ongelmat globaaleista eettisistä ongelmista. Opintojakso syventää aiempaa osaamista koskien ilmastopoliittikkaa ja sen eettisiä haasteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tarkastelee lukuisia koko maailmaa globaalisti koskettavia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä ja oppii suhteuttamaan filosofiset ongelmat myös historialliseen kontekstiin. Opintojaksolla tarkastellaan länsimaisen yhteiskunnan lyhyttä historiaa ja siitä sivutuotteina seuranneita globaaleja haasteita filosofisesta näkökulmasta. Opiskelija kerryttää laajempaa ymmärrystä kosmopoliittisesta toiminnasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso edellyttää pohjatiedoiksi FI3 Yhteiskuntafilosofia opintojakson.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka ympärillämme, 2 op (FY1)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia

- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi
- graafinen malli ja lineaarinen malli
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- momentti ja kappaleen kiertyminen
- tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- tasainen ympyräliike ja normaalikiikkyvyys
- gravitaatiolaki ja planetaarinen liike
- jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi
- harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia

- mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen
- mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot
- ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia
- osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa
- tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä
- resistanssi ja Ohmin laki
- sähköteho ja Joulen laki
- vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait
- akut ja akun latauspiiri
- Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä
- potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä
- kondensaattori ja kondensaattorin energia
- puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä
- sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä
- ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta
- tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia
- ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- ferromagnetismi ja magneettinen dipoli
- magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima
- sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat
- generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri
- valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valon interferenssi ja diffraktio
- valon polarisaatio kvalitatiivisesti

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön
- tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan
- ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa
- fotonin sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina
- atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate
- kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet
- atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen
- ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia
- ydinvoima, fissio ja fuusio
- hajoamislaki
- ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa
- hiukkasfysiikan standardimalli
- maailmankaikkeuden kehitys

Fysiikan kertaus, 2 op (FY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva fysiikasta, ja antaa lisävalmiuksia jatko-opintoja ja mahdollisia pääsykokeita varten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin kertaamalla fysiikan eri osa-alueita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektiopinnot 1, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojen sisältö vaihtelee.
- Mahdollisia suoritustapoja ovat esimerkiksi leirikoulu (esim. CERN), kansainväliset yhteistyöprojektit ja ryhmissä tai yksin suoritettavat fysiikan projektit.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektiopinnot 2, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Projektiopinnot 3, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Fysiikan sparraus, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tukee fysiikan opiskelua eri vaiheissa opintoja, ja se opiskellaan kahdessa osassa moduulien FY1-4 ja FY5-FY8 lomassa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan fysiikan valtakunnallisten opintojen sisältöjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Fysiikan kokeellisia tutkimuksia, 2 op (FY14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään fysiikan osaamista ja harjoitella kokeellista työskentelytapaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Mittausten aiheet perustuvat valtakunnallisten opintojen sisältöihin, mutta myös muihin aiheisiin suuntautuvat mittaukset ovat mahdollisia välineiden ja opiskelijoiden kiinnostuksen puitteissa.
- Moduulissa on mahdollisuus tehdä mittauksia sekä tietokoneavusteisesti, että "perinteisin" välinein.
- Mittauksia voidaan tehdä myös luokkahuoneen ulkopuolella, ja voidaan tehdä vierailuja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson pohjatiedoiksi suositellaan moduuleja FY1-FY4.

Robottiikka, 2 op (FY15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan robotiikan alkeisiin käyttäen BBC:n micro:bit-alustaa, sekä Raspberry Pi-korttitietokoneita.
- Rakennetaan robotti, ohjelmoidaan sitä Python-ohjelmointikielellä sekä mietitään mitä asioita tulee ottaa huomioon, kun robotti yritetään saada toimimaan mahdollisimman tehokkaasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Robottiikka yhdistää monia tieteenaloja ohjelmointia, suunnittelua ja elektroniikkaa.

Tähtitieteen perusteet, 2 op (FY16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään tähtitieteen historiaa antiikin ajoista nykypäivään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan tähtitaivaan muotoja ja tähtikuvioita, kaukoputkien ja muiden havaintovälineiden toimintaa, tähtien toimintaa ja kehitystä sekä aurinkokunnan ja linnunradan rakennetta.
- Opinnot sisältävät mahdollisen tähtinäytöksen tai vierailun Helsingin observatoriolle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voidaan arvioida numerolla tai suoritusmerkinnällä.

Johdatus kvanttimekaniikkaan ja hiukkasfysiikkaan, 2 op (FY17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Paneudutaan nykyfysiikkaa hallitseviin perusteorioihin, kvanttimekaniikkaan ja hiukkasfysiikan standardimalliin.
- . Lisäksi tutustutaan hiukkaskiihdyttimiin, ja hiukkaskosmologiaan.
- Mahdollinen vierailu yliopistojen kiihdytinlaboratoriossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voidaan arvioida numerolla tai suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson pohjatiedoiksi suositellaan moduulit FY1-FY5.

Avaruusfysiikka ja suhteellisuusteoria, 2 op (FY18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan lähiavaruuteen sekä maailmankaikkeuden suurempiin rakenteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opinnoissa tutustutaan avaruustutkimuksen historiaan ja nykyhetkeen.
- Gravitaatio aina klassisesta taivaanmekaniikasta Einsteinin suhteellisuusteoriaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voidaan arvioida numerolla tai suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen taival avaruudessa on alkanut toden teolla toisesta maailmansodasta, ja jatkuu yhä monin erilaisin tavoittein. Avaruudessa oleellisin vuorovaikutus on gravitaatio.

Johdatus yliopistofysiikkaan, 2 op (FY19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lisätään valmiuksia ylioppilaskokeisiin ja etenkin jatko-opintoihin luonnontieteen tai tekniikan aloilla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään fysiikassa tarvittaviin matemaattisiin menetelmiin, kuten vektorilaskentaan, koordinaatistoihin, trigonometriaan ja differentiaalilaskentaan etenkin fysiikan näkökulmasta.
- Opiskeltavat asiat syventävät valtakunnallisten kurssien fysiikan mallien ja teorioiden matemaattista kuvausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voidaan arvioida numerolla tai suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Esimerkiksi differentiaalilaskenta on erittäin tärkeässä asemassa lähes kaikkien fysiikan teorioiden matemaattisessa kuvauksessa, joten sen ymmärtäminen tuo uuden ulottuvuuden fysiikan ongelmien käsittelyyn. Opintojakson pohjatiedoiksi suositellaan moduuleja MAA6 ja FY4.

Mekaniikan syventävät opinnot, 2 op (FY20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Paneudutaan tarkemmin lukiomekaniikan sisältöihin ja pyritään syventämään ymmärrystä heittoliikkeeseen, planeettaliikkeisiin ja statiikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan valtakunnallisissa moduuleissa ei aina ehditä käsitellä kaikkia asioita niiden ansaitsemalla tarkkuudella.

Lääketieteen fysiikka, 2 op (FY21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksosta voi saada eväitä lääketieteen pääsykokeeseen, mutta se toimii myös kertauksena ylioppilaskokeisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukiofysiikan sisältöjä kontekstina ihmiskeho.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mitä fysiikkaa liittyy kuulemiseen tai näkemiseen? Entä hikoiluun? Mistä lääketieteen eri kuvantamismenetelmissä on kyse? Miten säteilyä voidaan hyödyntää terveydenhuollossa? Opintojakson pohjatiedoiksi suositellaan moduuleja FY1-FY4.

Fysiikan lukudiplomi, 2 op (FY22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee opettajan valitsemaa teoksia sovitun määrän.
- Halutessaan opiskelija voi myös ehdottaa kirjoja sisällytettäväksi lukudiplomiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kirjat tentitään lyhyesti suullisesti tai, opiskelijan niin halutessa, kirjallisesti. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi kartoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seurattessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävänsä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa

opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavasta välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti

- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediala tietoa hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisilla menetelmillä. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla
- tuntee kestävästä kehityksestä sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediala hyödyntäen
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omissa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö

- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus
- ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla
- osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita
- osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita
- tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla
- geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävästä tulevaisuudesta edistämässä

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- kaavoitus eri aluetasoilla
- osallistumisen keinot

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta
- tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä

Kartat tutuiksi, 2 op (GE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tulkitsemaan ja laatimaan erilaisia karttoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan erityyppisiin karttoihin
- Tehdään karttojen tulkintaharjoituksia
- Laaditaan karttoja
- Tehdään paikkatietoharjoituksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Eriarvoinen maailma, 2 op (GE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Selvittää, miten eriarvoisuus ilmenee ja mitä syitä ja seurauksia eriarvoisuuden ilmenemiselle maapallolla on löydettävissä: Miksi köyhyys on ongelma?

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Hyvinvoinnin mittareihin ja tulotasoltaan erilaisiin valtioihin ja niiden tilanteeseen tutustuminen
- Geomedian monipuolinen hyödyntäminen
- Vierailija/vierailu
- Opiskelijat pohtivat eriarvoisuutta eri näkökulmista keskustellen ja esimerkiksi blogin muodossa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tunne maapallosi, 2 op (GE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan syvällisemmin ymmärtämään maapallomme rakennetta ja toimintaa sekä fysiikan että maantieteen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan maapallon kivi-, vesi-, ilma- ja plasmakehän rakenteeseen ja ilmiöihin, esim. revontulet, maanjäristyssaallot, vuorovesi, magnetismi, kivilajit.
- Erilaiset kokeelliset työt
- Vierailut tutkimuslaitoksiin/vierailijat
- Maastoretket

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä

Agenda 2030, 2 op (GE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030) sekä toimenpiteisiin niiden saavuttamiseksi.
- Opitaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia globaaleissa kysymyksissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys
- teemaan liittyvät vierailijat ja / tai vierailut
- toiminnallista työskentelyä esim. työpajoina
- kukin opiskelija perehtyy tarkemmin yhteen Agenda 2030 -tavoitteeseen ja laatii siitä tuotoksen, jonka esittelee muille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso yhdistelee maantiedettä, yhteiskuntaoppia, historiaa ja biologiaa sekä toteutetaan näiden oppiaineiden opettajien yhteistyönä.

Maantieteen kertaus, 2 op (GE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää lukion maantieteen keskeiset asiat, ja osaa soveltaa niitä monenlaisissa tehtävä- ja aineistotyypeissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään maantieteen aiheisiin erilaisten tehtävien ja aineistojen avulla.
- Harjoitellaan vastaustekniikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Maantiede kulttuurimaailmassa, 2 op (GE10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää, miten luonto, maantieteelliset alueet ja niihin liittyvät ilmiöt näkyvät kirjallisuudessa ja muussa kulttuurissa
- Opiskelija oppii, miten ilmiöitä voidaan tarkastella poikkitieteellisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkkiaiheita ovat maisemakuvaus kirjallisuudessa, luonto tv-ohjelmissa, maantiede taiteessa, ihmisoikeudet lyriikassa ja teatterissa, ympäristöongelmat elokuvissa ja lautapeliä mielikuvamaantiede
- Kurssilla tehdään jokin tuotos yksin tai ryhmässä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso yhdistää maantiedettä, biologiaa ja äidinkieltä ja kulttuuriaineita. Kurssi sopii kaikkien vuosikurssien opiskelijoille.

Työskentelymuotoina ovat esim. käynnit teatterissa, näyttelyssä, museossa ja muissa kohteissa, kirjojen lukeminen ja kokoontuminen keskustelemaan näistä aiheista.

Maantieteen lukudiplomi, 2 op (GE11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehtyä maantieteellisen tietokirjallisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee 3-4 maantieteeseen liittyvää kirjaa, jotka hän valitsee yhdessä opettajan kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Luetut kirjat tentitään opettajalle sopimuksen mukaan joko suullisesti tai kirjallisesti. Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksia. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa

monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista

- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalien talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä

- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Moduulissa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestäväää tulevaisuutta eettisyyden ja ympäristöosaamisen tavoitteiden mukaisesti.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat
- osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina
- osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen
- osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia

- seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä
- osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet
- poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä
- maailmansotien syyt ja seuraukset
- demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu
- ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat

Kaksinaipaisesta moninaipaiseen maailmaan

- kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättymisen
- dekolonisaation merkitys ja vaikutukset
- maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Moduulissa tarkastellaan yhteiskunnallista osaamista ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen on keskeisessä roolissa. Kansainvälisten suhteiden historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoisiksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itsenäisen Suomen historian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista ja oman identiteetin etsintää sekä auttaa ymmärtämään suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehitystä.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eurooppalainen ihminen moduuli syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen globaali- ja kulttuuriosaamista. Moduuli tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*

- osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- tutkimusmenetelmät ja lähteet
- käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä

Keskiaika

- Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen
- kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen
- yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri

Uusi aika

- reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta
- Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen
- elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa
- Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla

Suomi osana Venäjää

- Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty
- suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Suomen varhaishistorian opiskelu tukee oman identiteetin etsintää sekä auttaa ymmärtämään suomalaisen kulttuurin ja elämäntavan kehitystä. Lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä vahvistaen näin monitieteistä ja luovaa osaamista.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä

- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiategstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen näkyy opiskelussa tavoitteissa, sisällöissä ja työskentelytavoissa. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja elämäntapoja.

Maailma tänään, 2 op (HI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee kansainvälisen politiikan keskeisiä ajankohtaisia tapahtumia sekä niiden historiallisen ja yhteiskunnallisen taustan.
- Opiskelija kiinnostuu aktiivisesti seuraamaan kansainvälistä keskustelua ja tiedonvälitystä.
- Opiskelija osaa arvioida tietolähteitä ja erilaisia medioita kriittisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Maailmanpolitiikan ajankohtaisten tapahtumien seuraaminen ja niiden historialliseen ja yhteiskunnalliseen taustaan perehtyminen.
- Keskeisten, lähinnä kotimaisten, mutta myös kansainvälisten uutisvälineiden seuranta ja raportointi.
- Kirjoitelmien, raporttien ja esitysten tekeminen näistä aiheista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan yhteiskunnallista osaamista ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen on keskeisessä roolissa. Nykyajan kansainvälisten suhteiden opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan joko numerolla tai opiskelijan niin halutessa suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustutaan ja seurataan kansainvälisen maailman tapahtumia erityisesti kansainvälisen politiikan ja talouden näkökulmasta ajankohtaisen uutisaineiston pohjalta.

Hyvinkään historia, 2 op (HI8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan Hyvinkään historiasta.
- Opiskelija ymmärtää Hyvinkään kehityksen osana Suomen historian teollista murrosta ja kaupungistumista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Vanha Hyvinkää - asutuksen vaiheet ennen rautateiden rakentamista
- Kartanot
- Rautateiden merkitys Hyvinkään kehitykselle
- Hyvinkään villateollisuus
- Parantolan historia
- Hyvinkään kunnan synty
- Sisällissota Hyvinkäällä
- Kunnasta kauppalaksi ja kaupungiksi
- Sotavuodet 1939 - 44 Hyvinkäällä
- Siirtolaisväestön asuttaminen
- Teollisen pohjan laajentuminen, mm. Kone Oy esimerkkinä
- Kaupunki ja maaseutu yhteistyössä
- Hyvinkää kulttuurikaupunkina: kuvataide, musiikki, teatteri ja urheilu
- Hyvinkään yritys-elämä
- Hyvinkään kaupunkikuvaan ja historiallisiin paikkoihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kotiseudun historian opiskelu tukee oman identiteetin etsintää sekä auttaa ymmärtämään suomalaisen kulttuurin ja elämäntavan kehitystä. Lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä vahvistaen näin monitieteistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan joko numeroarvosanalla tai opiskelijan niin halutessa suoritusmerkinnällä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee Hyvinkään kehitystä syrjäisestä rajamaasta moderniksi teollisuuskeskukseksi. Tutustutaan Hyvinkään historiaan mm. kirjallisuuden, paikallisten asiantuntijoiden sekä paikallisten museoiden ja kohteiden avulla.

Historian abikurssi, 2 op (HI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan soveltamaan ja käyttämään lukion aikana hankittujen historian tietoja esityksissä.
- Opitaan ymmärtämään ja käsittelemään eri ilmiöiden historiallisia kehityskulkuja.
- Opitaan ymmärtämään taloudellisten, poliittisten ja kulttuurin ilmiöiden yhteyksiä.
- Opitaan ymmärtämään ja käsittelemään laajoja historiallisia ilmiöitä kokonaisuuksina
- Opitaan löytämään historian yhteyksiä muihin reaaliaineisiin.
- Harjoitellaan historian ilmiöiden esittämistä esseiden avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- esseiden kirjoittaminen
- karttojen käyttö ja tunteminen
- tilastoaineuksen käsittely ja arviointi
- historian dokumenttien tulkinta
- historiallisen kuva-aineiston - esim. taiteen, valokuvien ja pilapiirrosten - tulkinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistaa opiskelijan kykyä valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Opintojakso tukee monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan joko numeroarvosanalla tai opiskelijan niin halutessa suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistautuminen ylioppilaskirjoitusten historian ainerealin kokeeseen.

Suurvaltojen historiaa, 2 op (HI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään valinnan mukaan valitun suurvallan (Englannin, Ranskan, Venäjän, USA:n tai Kiinan) historiaan syvällisesti ja laaja-alaisesti.
- Tutustutaan historiaan tieteenalana sekä historiantutkimuksessa käytettäviin lähteisiin ja menetelmiin.
- Saadaan valmiuksia lukion jälkeisiin jatko-opintoihin tekemällä tutkielma.
- Tutustutaan myös yliopisto-opintoihin ja opetukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään valitun suurvallan historiaan ja historian lähteisiin ja menetelmiin tekemällä tutkielma opettajan johdolla tai vaihtoehtoisesti itsenäisesti.
- Yliopisto-opintoihin ja opetukseen tutustutaan mm. asiantuntijavierailuiden tai itsenäisen tiedonhankinnan menetelmin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suurvaltojen historian tuntemus vahvistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista sekä tukee kansainvälistä ymmärrystä. Opiskelija harjaantuu tuottamaan yhdistelemään ja soveltamaan tietoa. Opiskelussa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla tai opiskelijan niin halutessa suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee keskeisten suurvaltojen historiallista kehitystä.

Historian lukudiplomi, 2 op (HI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään tietoja historiasta.
- Opitaan tarkastelemaan historian sisältöjä useasta näkökulmasta.
- Opitaan lukemaan tieteellistä ja kaunokirjallista tekstiä analysoiden ja tulkiten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee ja arvioi historiaan liittyvää kirjallisuutta itsenäisesti opettajan antamien ohjeiden mukaisesti

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistaa opiskelijan kykyä valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Opintojakso tukee monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Luetut teokset tentitään joko kirjallisesti tai suullisesti. Opiskelija kirjoittaa luetuista teoksista kirjalliset raportit tai tenttii ne joko kirjallisesti tai suullisesti. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissä.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykyä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyys.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluysteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan

osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus, 2 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.
- Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävässä elämäntavan edistämisessä
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämässä luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEKNOLOGIAN sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen

- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Laborointi tutuksi, 2 op (KE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin kokeellisuus antaa valmiuksia laboratoriotyöskentelyyn jatko-opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tehdään laboratoriotöitä kemian eri alueilta liittyen mm. titrimetriaan, gravimetriaan ja kvalitatiiviseen analyysiin.
- Samalla tutustutaan kemian laboratorion keskeisiin välineisiin ja laitteisiin, työturvallisuuteen ja raportointiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Biohajoavat polymeerit, 2 op (KE8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan biohajoaviin polymeereihin ja niistä tehtyjen tuotteiden valmistukseen sekä siihen liittyvään bio- ja kiertotalouteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aiheina ovat mm. selluloosa ja sellun ja paperin valmistus, proteiinit ja silkin tuotanto sekä lääketieteelliset biohajoavat materiaalit.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kemian kertaus, 2 op (KE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan kemian ylioppilaskokeeseen kertaamalla kemian pakollisen ja valtakunnallisten syventävien kurssien aihekokonaisuuksia ja harjoitellaan aikaisempien vuosien yo- tehtäviä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssi hyödyntää kemian alan korkeakoulujen pääsykokeisiin valmistautuvia.
- . Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeessa käytettäviä ohjelmia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Fysikaalinen kemia, 2 op (KE10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään fysikaalisen kemian keskeisiin osa-alueisiin kuten kaasu- ja nesteseoksiin, liukoisuuteen, uuttoon ja tislaukseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan spektrometriin ja kromatografisiin analyysimenetelmiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kosmetiikan kemia, 2 op (KE11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan kosmeettisiin tuotteisiin, niiden valmistukseen sekä niissä käytettävien kemiallisten aineiden vaikutuksiin tuotteen ominaisuuksissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tehdään laboratoriotöinä mm. voiteita, hajuvesiä ja huulipunaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä

Elintarvikekemia, 2 op (KE12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan elintarviketeollisuuteen, sen raaka-aineisiin, tuotantoon ja laadunvalvontaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tehdään kokeellisia tutkimuksia ruoka-aineisiin ja ruoan valmistukseen liittyen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kemia ja taide, 2 op (KE13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kemian sovellus- tai mittausprojekti, 2 op (KE14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Oman projektin toteutus ja raportointi

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt Koulun oma tai yhteistyössä muiden oppilaitosten tai yritysten kanssa tehtävä kemiaa soveltava, mahdollisesti myös mittauksia sisältävä projekti ja sen raportointi.
- Projekti voidaan toteuttaa myös leirikouluna tai kansainvälisenä projektina.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lukudiplomi, 2 op (KE15)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla luetaan itsenäisesti kemiaan liittyvää kirjallisuutta, joka tentitään suullisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntietämisen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämänskatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin tutustuttaessa esimerkiksi uskontoon ja uskonnottomuuteen ilmiönä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin yhteisiin juuriin, keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin. Käsiteltäessä uskonnonvapautta ihmisoikeutena opiskelija oppii hahmottamaan oikeuksiaan, velvollisuuksiaan ja asemaansa yhteiskunnassa. Moduulin sisällöt tukevat valmiuksia ymmärtää ja arvostaa itseä ja muita.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä uskontoihin ja katsomuksiin ilmiöinä sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia ymmärtää uskontojen ja katsomusten merkitystä ja monimuotoisuutta yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja oppii siten ottamaan huomioon katsomuksellisia näkökohtia vuorovaikutuksessaan muiden kanssa ja erilaisissa toimintaympäristöissä. Opiskelija saa valmiuksia hahmottaa kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdyttäessä uskonnon ja tieteen suhteeseen, uskonnon määrittelyyn sekä juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin opiskelija saa valmiuksia hahmottaa uskontoa eri tieteenalojen ja uskontojen itseymmäryksen näkökulmasta. Tutustuttaessa uskontojen erilaisiin tulkintatapoihin ja sisäiseen monimuotoisuuteen opiskelija harjaantuu tarkastelemaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota ja kielenkäyttöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehtymällä maailman uskontotilanteeseen, uskonnonvapauteen sekä juutalaisuuden ja islamin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa valmiuksia toimia demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Samalla opiskelija kehittää taitojaan toimia osana katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisia työyhteisöjä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkasteltaessa uskontojen merkitystä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa opiskelija oppii hahmottamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväen toiminnan tai ovat sen esteenä. Samalla hän saa välineitä hahmottaa kestäväen tulevaisuuden ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista ulottuvuutta sekä näiden keskinäisriippuvuuksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa uskontoja ja katsomuksia ilmiöinä opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Moduulissa käsiteltyjen sisältöjen, kuten juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin tarkastelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektomaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*

- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinuskko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinuskko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumalla monipuolisesti kristinuskon asemaan ja vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa opiskelija saa välineitä oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmantutkimuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä kristinuskon monimuotoisuuteen (esim. katolinen, ortodoksinen, protestanttinen ja karismaattinen kristillisyys sekä kristillisperäiset uskonnot) sekä ekumeniaan ja uskontodialogiin opiskelija saa valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä sekä hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehtymällä kristinuskon erilaisiin muotoihin ja niiden asemaan ja vuorovaikutukseen kulttuurin kanssa sekä ajankohtaisiin kristinuskoon liittyviin kysymyksiin vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää ja tulkita monenlaisia tekstejä sekä arvioida kriittisesti tiedon ja lähteiden luotettavuutta. Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään erityisesti kristinuskoon liittyvän kulttuurisen ja symbolisen lukutaidon osalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla uskonnon asemaan sekä uskonnon ja valtioiden suhteisiin Euroopassa sekä kristinuskon vaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa opiskelija saa välineitä hahmottaa yksilöiden ja yhteisöjen erilaisia mahdollisuuksia ja asemaa yhteiskunnassa. Samalla hän saa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa ja edistää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustuttaessa kristinuskon eri muotojen eettiseen ajatteluun sekä kristinuskoon liittyviin ajankohtaisiin eettisiin kysymyksiin kuten ympäristökysymyksiin vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa. Opetuksessa rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkasteltaessa kristinuskon moninaisia ilmenemismuotoja, tulkintatapoja sekä niiden suhdetta kulttuuriin ja yhteiskuntaan opiskelija syventää tietoaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen, kuten katolisen, ortodoksisen, protestanttisen ja karismaattisen kristillisyyden sekä kristillisperäisten uskontojen tarkastelun kautta opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta. Kristinuskon eri muotojen eettisen ajattelun ja arvojen pohtiminen rakentaa lisäksi valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*

- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuttaessa erilaisiin uskontoihin, sekä erityisesti niihin liittyviin elämäntapoihin ja etiikkaan, opiskelija saa valmiuksia ymmärtää katsomusten roolia osana yksilöiden ja yhteisöjen elämää. Nämä valmiudet tarjoavat työkaluja tarkastella uskonnon ja katsomuksen merkitystä niin omassa kuin muidenkin elämässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä eri uskontoihin ja niiden merkityksiin yksilöiden ja yhteisöjen elämässä, opiskelija saa välineitä huomioida katsomuksiin liittyviä tekijöitä omassa vuorovaikutuksessaan. Tämä luo valmiuksia toimia tiedostaen, empaattisesti ja kunnioittavasti kansainvälisissä ja katsomuksellisesti moninaisissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkasteltaessa Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneitä uskontoja, luonnonuskontoja ja uusia uskonnollisia liikkeitä opiskelija tutustuu näihin uskontoihin liittyviin käsitteisiin, käytäntöihin, kieleen ja symboliikkaan kehittäen näin uskontoihin liittyvää monilukutaitoaan. Tutustuessaan eri uskontojen keskeisiin piirteisiin sekä uskontoperinteiden sisäiseen monimuotoisuuteen eri lähteiden kautta opiskelija kehittää kykyään analysoida ja arvioida erilaisia uskontoja koskevia tiedonlähteitä lähdekriittisesti ja eri tieteenalojen näkökulmista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Käsiteltäessä esimerkiksi hindulaisuuden vaikutuksia Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, buddhalaisuuden vaikutuksia Aasian maiden kulttuureihin sekä Kiinan perinteisten uskontojen vaikutuksia Kiinan kulttuuriin ja yhteiskuntaan, opiskelija kehittää kulttuurista lukutaitoaan ja saa välineitä ymmärtää uskontojen ja katsomusten roolia osana kulttuureita ja yhteiskuntia. Tutustumalla moduulissa käsiteltyjen uskontojen yhteiskunnallisiin vaikutuksiin ja vaikutuksiin länsimaissa, opiskelija vahvistaa valmiuksiaan toimia katsomuksellisesti moninaisissa ja globaaleissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdyttäessä hindulaisuuden, buddhalaisuuden, shintolaisuuden, sikhiläisyyden ja jainalaisuuden eettisiin piirteisiin sekä Kiinan perinteisten uskontojen keskeisiin piirteisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin opiskelija saa välineitä hahmottaa, miten uskonnot ja katsomukset voivat joko edistää tai estää toimintaa ekologisesti kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Käsiteltäessä luonnonuskontojen ja uusien uskonnollisten liikkeiden keskeisiä piirteitä opiskelija saa välineitä pohtia ihmisen ja luonnon välistä suhdetta erilaisista näkökulmista käsin. Tutustuttaessa luonnonuskontoihin ja niiden levinneisyyteen, opiskelija hahmottaa syitä siihen, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnon kantokykyyn sekä saa valmiuksia pohtia ilmastonmuutoksen vaikutuksia erilaisten yhteisöjen ja elämäntapojen kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustuttaessa eri uskontojen keskeisiin piirteisiin ja niiden rooliin osana yksilöiden ja yhteisöjen elämäntapaa, opiskelija rakentaa ymmärrystä maailman ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa

keskenään. Moduulissa käsiteltävien sisältöjen avulla opiskelija saa valmiuksia reflektoida uskontojen ja katsomusten roolia yhteisöjen kulttuuriperinnössä, yksilöiden elämässä ja globaalissa maailmassa ja tämän kautta saa valmiuksia toimia kulttuurisen ja katsomuksellisen moninaisuuden puolesta.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa

Paikallinen lisäys

- Kurssilla voidaan mahdollisuuksien mukaan tutustua Hyvinkäällä ja sen lähialueilla toimiviin uskonnollisiin yhteisöihin tai muihin toimijoihin uskonnon näkökulmasta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Käsiteltäessä suomalaista uskonnollisuutta ja uskonottomuutta, uskonnon- ja katsomuksenvapautta sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviä kysymyksiä opiskelija saa välineitä oman identiteettinsä rakentamiseen sekä itsensä ja toisten arvostamiseen. Samalla hän saa valmiuksia edistää yhteisöjen hyvinvointia sekä toimia oman ja toisten turvallisuuden hyväksi. Osana moduulia voidaan toteuttaa vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti, joka harjaannuttaa opiskelijan taitoja toimia hyvinvoinnin edistämässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdyttäessä suomalaisen katsomuksellisen kentän piirteisiin kuten uskonnon ja uskonottomuuden rooliin yksilöiden ja perheiden elämässä, uskonnon rooliin etnisten ja kulttuuristen vähemmistöjen elämässä, yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin sekä uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin opiskelija saa valmiuksia empatiaan, yhteistyöhön ja kunnioittavaan vuoropuheluun. Samalla hän saa välineitä hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Osana moduulia mahdollisesti toteutettavassa vapaaehtoistyöhön liittyvässä projektissa opiskelija pääsee kehittämään monipuolisesti vuorovaikutusosaamistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa opiskelija saa valmiuksia hahmottaa monipuolisesti suomalaista uskonnollista ja katsomuksellista kenttää eri tieteenalojen kuten yhteiskunnan ja kulttuurin tutkimuksen näkökulmista. Samalla hän saa välineitä uskontoja koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Perehdyttäessä uskonnon merkitykseen ja näkyvyyteen julkisella, yksityisellä ja kolmannella sektorilla sekä yksilöiden ja perheiden elämässä opiskelija saa valmiuksia pohtia tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristö, kulttuuri, politiikka, talous ja teknologia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduulin sisältöjä opiskeltaessa opiskelija kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystään ja dialogitaitojaan, mikä antaa hänelle valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta. Opiskelija syventää ymmärrystään omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa perehtymällä moduulin sisältöihin, kuten uskontoon ja uskonnollisiin yhteisöihin suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonottomuuteen, uskonnon- ja katsomuksenvapautteen, yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin, uskonnon rooliin etnisten ja kansallisten vähemmistöjen elämässä Suomessa sekä uskonnon merkitykseen julkisella sektorilla, politiikassa, taloudessa ja työelämässä. Samalla vahvistetaan opiskelijan edellytyksiä osallisuuteen ja osallistumiseen sekä rohkaistaan häntä toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Näitä tavoitteita voidaan edistää myös toteuttamalla osana moduulia vapaaehtoistyöhön liittyvä projekti tai perehtymällä jonkin uskonnollisen yhteisön yhteiskunnalliseen toimintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehdyttäessä moduulin sisältöihin opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat yksilöiden arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa. Samalla hän syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta ja saa valmiuksia toimia kulttuurisen moninaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumisen puolesta. Moduulin sisällöt tarjoavat mahdollisuuden käsitellä

yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita uskonnonopetuksen tarjoamassa turvallisessa tilassa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla voidaan tutustua esimerkiksi vierailuin Hyvinkään ja sen lähialueiden uskonnollisiin tiloihin sekä uskonnolliseen taiteeseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä. Harjaannuttamalla taitoa havaita uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin moninaista vuorovaikutusta opiskelijalla on mahdollisuus pohtia itselleen tärkeitä elämäntapahtumia ja kulttuurin muotoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumalla uskonnolliseen symboliikkaan sekä siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskontojen oppeja ja kertomuksia opiskelija harjaannuttaa monilukutaitoaan ja valmiuksiaan olla kanssakäymisessä toisten kanssa yli kieli-, katsomus- ja kulttuurirajojen. Paneutuminen uskontoon liittyviin ulottuvuuksiin taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa antaa mahdollisuuden pohtia myös sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri aikoina ja eri kulttuureissa. Opiskelija saa

näin valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulin taiteeseen ja populaarikulttuurin liittyvät sisällöt tukevat opiskelijan monilukutaidon kehittymistä sekä eettisten ja esteettisten arvojen pohdintaa. Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan sekä uskonnollisiin teemoihin populaarikulttuurissa opiskelija tutustuu erilaisiin informaation esittämisen tapoihin. Opetuksessa opiskelijaa rohkaistaan kehittyvien tulkittamisen taitojensa luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taiteen ja uskonnon suhteeseen perehtyminen auttaa opiskelijaa hahmottamaan uskontojen yhteiskunnallisia ulottuvuuksia ja vaikutuksia. Harjaannuttamalla taitoaan havaita uskonnon, taiteen ja populaarikulttuurin vuorovaikutusta opiskelija lisää ymmärrystään eri katsomuksista ja saa valmiuksia myös ottaa kantaa moduulin teemoihin liittyviin yhteiskunnallisiin keskusteluihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumalla taiteen ja populaarikulttuurin uskonnollisiin teemoihin sekä siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia, opiskelija harjaantuu analysoimaan myös uskonnon eettisiä ja ekologisia ulottuvuuksia ja saa mahdollisuuden pohtia omakohtaisesti näihin liittyviä arvojaan ja asenteitaan. Perehtymällä eri uskontojen näkemyksiin uskonnon ja taiteen eri muotojen suhteesta opiskelija harjaantuu pohtimaan omaa, näihin teemoihin liittyvää toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Perehtymällä uskonnolliseen taiteeseen ja symboliikkaan opiskelija oppii osaltaan tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat eri kulttuureissa. Samalla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin merkitystä yksilöille ja yhteisöille. Moduulin sisällöt tukevat monipuolisesti valmiuksia toimia kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninaisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä erilaisissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuessaan ajankohtaiseen uskonnon tutkimukseen sekä uskontoon liittyviin teemoihin mediassa opiskelija pohtii erilaisten elämän- ja maailmankatsomusten myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja saa samalla välineitä tunnistaa hyvinvointia edistäviä ja ehkäiseviä tekijöitä sekä valmiuksia toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Uskonnon tutkimukseen perehtyminen antaa lisäksi virikkeitä opiskelijan itsetuntemuksen kehittämiseen sekä identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan tutustumalla esimerkiksi uskonnon tutkimukseen eri tieteenaloilla sekä mediaan liittyviin ilmiöihin, kuten uskontoilmiön käsittelyyn mediassa, uskonnolliseen mediaan ja median käyttöön uskonnoissa, uskontojen mediajulkisuuteen sekä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa. Samalla opiskelija kehittää taitojaan analysoida viestien ja merkitysten välittymistä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa. Uskonnon ja median käsittelyyn liittyy luontevasti myös pohdinta sananvapauden merkityksestä ja sen vastuullisesta käytöstä. Nämä pohdinnat antavat opiskelijalle valmiuksia hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkitystä kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Osana moduulia voidaan toteuttaa uskontoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen uskontoon liittyvä tutkimus, mikä tukee monipuolisesti tiedon välittämiseen ja rakentavaan vuorovaikutukseen liittyvien taitojen oppimista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustuminen uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla kehittää opiskelijan monitieteistä osaamista sekä antaa mahdollisuuden oman ajattelun, näkemysten ja toiminnan arvolähtökohtien pohdintaan. Uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin perehtyminen kehittää opiskelijan monilukutaitoa ja tutustuttaa hänet erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin. Opiskelijalla on mahdollisuus harjaantua näissä taidoissa esimerkiksi tekemällä uskontoon liittyvä mediasisältö, media-analyysi tai pienimuotoinen tutkimus, joka voidaan toteuttaa osana moduulia. Moduulissa opiskelija vahvistaa taitojaan arvioida tiedon luotettavuutta harjoittelemalla uskontoon liittyvän informaation ja sen lähteiden kriittistä arviointia. Lisäksi moduulin sisällöt tarjoavat mahdollisuuden pohtia elämän- ja maailmankatsomusten näkökulmasta tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja

sekä vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita. Moduulin tavoitteet antavat hyvät edellytykset myös korkeakoulu yhteistyölle esimerkiksi humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla moduulissa tutustutaan muun muassa uskontoihin liittyviin asenteisiin ja mielikuviin, uskontokritiikkiin sekä uskontojen roolin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, mikä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin tutustuminen auttaa opiskelijaa havaitsemaan uskonnon ja yhteiskunnan erilaisia suhteita eri puolilla maailmaa sekä tuottaa edellytyksiä ymmärtää ja arvostaa demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä ihmisoikeuksiin, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Moduulin teemoja voidaan tarkastella näkökulmista, jotka rohkaisevat opiskelijaa ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Ajankohtaisiin uskonnollisiin ilmiöihin tutustuminen tutkimuksen ja median näkökulmista antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla moduulissa on mahdollisuus tutustua uskontojen ja ympäristökysymysten suhteeseen, mikä tukee opiskelijan eettistä ja ympäristöosaamista. Samalla opiskelija harjaantuu hahmottamaan perusasioita kestävästä elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Moduulin teemat lisäävät opiskelijan ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa. Moduulissa uskonnon ja median suhteen tarkasteluun kuuluu olennaisena osana uskontoihin liittyvien eettisten kysymysten tarkastelu. Ajankohtaisen uskonnon tutkimuksen ja uskontoon liittyvien mediasisältöjen tarkastelu ohjaa opiskelijaa pohtimaan monipuolisesti uskontojen eettisiä ulottuvuuksia sekä rohkaisee häntä pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumalla ajankohtaiseen uskonnon tutkimukseen ja uskontoon liittyviin mediasisältöihin opiskelija syventää tietoaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Kielellisesti, katsomuksellisesti ja kulttuurisesti monipuolisten lähteaineistojen ja medioiden käyttö moduulissa vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa, kansainvälistä osaamista sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä ja muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä. Samalla opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Suomea koskeviin ajankohtaisiin uskontoon liittyviin tutkimuksiin ja mediasisältöihin tutustuminen tarjoaa mahdollisuuden käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita uskonnon opetuksen tarjoamassa turvallisessa tilassa.

Uskonnon lukudiplomi, 2 op (UE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietoaan lukemalla itsenäisesti opettajan antamia erilaisia uskonto - ilmiöön liittyviä, myös tieteellisiä tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetut teokset ja kurssin suorittamisen tapa sovitaan opettajan kanssa ennen kurssin alkua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty - hylätty).

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (UE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa pyritään luomaan kokonaiskuvaa uskonnon aihealueista ja yhdistelemään eri kurssien teemoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso valmentaa opiskelijaa ylioppilaskirjoitusten uskonnon ainereaalikokeeseen ja siinä harjoitellaan ylioppilaskoetta varten kerraten koko lukion evankelis-luterilaisen uskonnon oppimäärän keskeisiä sisältöjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksytty - hylätty).

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisista ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuuksiin sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentamista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävässä kehityksessä liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan

elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväen elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta

- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Kemia ja taide, 2 op (KE13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana

- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Taiteen ja ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen käyttäminen
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon

opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön

- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Ympäristön kuvat

- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitssee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitssee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen

osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsen taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*
- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla

Muoti- ja tekstiilitaide, 2 op (KU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tuntemaan muodin- ja tekstiilitaiteen historiaa, ajankohtaisia brändejä sekä rikastuttamaan niillä opiskelijan omaa muotiin ja tekstiiliin liittyvää ilmaisua.
- tutkii, tulkitsee ja arvottaa muotitaiteen henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- tutkii muoti- ja tekstiilitaidetta sekä muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä muotitaiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen suunnittelun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa muoti- ja tekstiilitaiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- työskentelymuotoina vaatesuunnittelua käsin ja digitaalisesti, taso- ja neulahuovutusta sekä kankaanpainannan perusteet
- muotikuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- muoti- ja tekstiilitaiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu muoti- ja tekstiilitaide tutkimuksen kohteena
- muotitaiteen merkitys opiskelijan identiteetin kasvulle ja vahvistamiselle

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tuntemaan keramiikan ja kuvanveiston historiaa ja nykypäivää sekä rikastuttamaan niillä opiskelijan omaa keramiikkaan ja kuvanveistoon liittyvää ilmaisua
- tutkii, tulkitsee ja arvottaa kuvanveiston henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä

- havainnoi keramiikan ja kuvanveiston sekä muun visuaalisen kulttuurin merkitystä identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävästä tulevaisuuden näkökulmista
- hallitsee savimuotoilun erilaiset menetelmät käyttö- ja taide-esineissä, engobe-maalauksen ja lasittamisen sekä kipsivalun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen muotoilun ja kuvanveiston lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa muotoilun ja kuvanveiston kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen kolmiulotteisen työskentelyn lähtökohtana
- kolmiulotteisen käyttö- ja veistotaiteen perinteiset ja uudet keinot
- keramiikka- ja kuvanveistotaiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu keramiikka- ja kuvanveistotaide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Valokuvaus ja digitaalinen kuvankäsittely, 2 op (KU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen valokuvaukseen, mediakuviin, valokuvataiteeseen ja digitaalisen kuvankäsittelyn ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa valokuvataiteen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin eri aikoina
- hyödyntää valokuvataiteen keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee valokuvateoksia tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa valokuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset valokuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien valokuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana

- opiskelijoiden omien valokuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien valokuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- valokuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- valokuvan, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- valokuvien tulkinnan ja keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Maalausateljee, 2 op (KU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä maalaustaiteen kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia maalaustaiteen välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee maalaustaidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen maalaustaidetta
- tutkii ja tulkitsee maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää maalaustaiteen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä maalaustaide, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien ajatusten ja kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien maalausten tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien maalausten käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- maalauksen esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin maalaustaiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Elokuvailmaisu, 2 op (KU9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää omakohtaista suhdettaan elokuvataiteeseen ja sen historiaan
- laajentaa elokuvataiteen, editoinnin ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- tutkii elokuvataiteen kulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- hyödyntää elokuvataiteen teknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee elokuvataidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa elokuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset omat kuvat, elokuvat ja käsikirjoitukset sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien, videoiden ja ideoiden käyttäminen elokuvailmaisuuden lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien, videoiden elokuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien elokuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- elokuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- elokuvataiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- elokuvataiteen liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Lasimaalaus, 2 op (KU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- oppii käyttämään lasimaalaustaiteen välineitä, materiaaleja ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmässä
- tutkii ja tulkitsee lasimaalaustaidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista

- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen lasimaalaustaidetta
- tutkii ja tulkitsee lasimaalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää lasimaalaustaiteen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä lasimaalaustaite, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien ajatusten ja kuvien käyttäminen lasimaalausten lähtökohtana
- opiskelijoiden omien lasimaalausten tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien lasimaalausten käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- lasimaalauksen esittämisen keinoja taiteessa ja eri ympäristössä
- lasimaalauksen toteuttaminen värilaseja leikkaamalla ja kokoamalla lyijykiskoihin
- lasimaalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen sekä perehtyminen lasimaalaushistoriaan
- lasimaalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen lasimaalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen

yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Arkkitehtuurin ja sisustusarkkitehtuurin jatko-opintoihin valmennus, 2 op (KU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tunnistamaan rakennustaiteen historiaa antiikista nykyaikaan
- kehittää perspektiivisen piirtämisen taitojaan arkkitehtuurisuunnittelussa kokeilee ja oppii tietokoneavusteisen digitaalisen rakennusmallinnuksen mahdollisuudet
- havaitsee arkkitehtuurin monimuotoisuutta massoittelussa ja yksityiskohdissa
- soveltaa arkkitehtuurin ja sisustusarkkitehtuurin tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja analysoi rakennettua ympäristöä yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- oppii lisäksi jatko-opintoihin valmentavien pääsykoeharjoitusten avulla kehittämään osaamistaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset omat kuvat ja rakennetut ympäristöt, joihin he osallistuvat omaehtoisesti

- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen arkkitehtuurisuunnittelun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa rakennettuun ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien ideoiden ja suunnitelmien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- arkkitehtuurin ja sisustusarkkitehtuurin tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- arkkitehtuurin peruskäsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu arkkitehtuuri tutkimuksen kohteena
- arkkitehtuurin merkitys opiskelijan hyvinvointiin, identiteetin kasvulle ja vahvistamiselle
- opiskelijan oman opintopolun tukeminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmennus edellyttää, että opintojaksot KU1 ja KU2 on suoritettu.

Kuvataiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin ateljeepaja, 2 op (KU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan omista ideoista lähtevää, vapaata kuvataiteellista työskentelyä lukion kahden opintopisteen verran.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ateljeepajassa opiskelija voi itse suunnitella ja toteuttaa teoksia laajalta kuvataiteen ja muotoilun alueelta mm. maalausmateriaalit, valokuvaus, graafinen suunnittelu, teollinen muotoilu, tekstiili- ja muotitaide, sisustusarkkitehtuuri ja arkkitehtuuri.
- Avoimessa ateljeepajassa voi myös tehdä kuvataiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin jatko-opintoihin liittyviä valintakokeiden ennakkotehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijalle on eduksi että hän hallitsee erityyppisiä kuvantekemisen tapoja ja tekniikoita. Ateljeepaja on hajautettu koko lukuvuodelle.

Opiskelija tekee alustavan työsuunnitelman ohjaavalle opettajalle ja kirjaa lukuvuoden aikana kertyneet tunnit henkilökohtaiseen ateljeepajan työpäiväkirjaansa.

Keväällä yhteisnäyttely 5. jaksossa.

Opintojaksoa suoritetaan omaan tahtiin eli ei ole missään palkissa muiden opintojen päällä. Aloittaa voi jo heti elokuussa ja pitää välillä tauko jos aika on vähissä.

Muotoilu tutuksi, 2 op (KU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taiteellisen suunnittelun, designin ja teknologian yritys yhteistyön opintojakso antaa mahdollisuuden vierailta kansallisesti ja kansainvälisesti merkittävässä muotoilualan yrityksissä sekä Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa (Aalto-yliopisto).

Opintoretket tutustuttavat muotoilun perusteisiin ja muotoilijoiden työtehtäviin luokahuoneiden ulkopuolella.

Opintoretkiä tehdään mm. Iittalan lasitehtaan tuotantoprosessien vaikuttavaan ja lasimuseolle, Koneen hissimuotoiluun yrityksen muotoilijan opastamana.

Kurssi on hajautettu koko lukuvuodelle. Opintovierailuja tehdään noin viisi lukuvuoden aikana.

Keramiikka ja kuanveisto 2, 2 op (KU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii tuntemaan keramiikan ja kuanveiston historiaa ja nykypäivää sekä rikastuttamaan niillä opiskelijan omaa keramiikkaan ja kuanveistoon liittyvää ilmaisua
- tutkii, tulkitsee ja arvottaa kuanveiston henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- havainnoi keramiikan ja kuanveiston sekä muun visuaalisen kulttuurin merkitystä identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- hallitsee savimuotoilun erilaiset menetelmät käyttö- ja taide-esineissä, engobe-maalauksen ja lasittamisen sekä kipsivalun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen muotoilun ja kuvanveiston lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa muotoilun ja kuvanveiston kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen kolmiulotteisen työskentelyn lähtökohtana
- kolmiulotteisen käyttö- ja veistotaiteen perinteiset ja uudet keinot
- keramiikka- ja kuvanveistotaiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu keramiikka- ja kuvanveistotaide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Valokuvaus ja digitaalinen kuvankäsittely 2, 2 op (KU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen valokuvaukseen, mediakuviin, valokuvataiteeseen ja digitaalisen kuvankäsittelyn ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa valokuvataiteen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin eri aikoina
- hyödyntää valokuvataiteen keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee valokuvateoksia tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa valokuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoille merkitykselliset valokuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien valokuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien valokuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- valokuvien tulkinnan ja keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Maalausateljee 2, 2 op (KU16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä maalaustaiteen kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia maalaustaiteen välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee maalaustaidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen maalaustaidetta
- tutkii ja tulkitsee maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää maalaustaiteen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä maalaustaide, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien ajatusten ja kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien maalausten tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien maalausten käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- maalauksen esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa
- maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- erilaisiin maalaustaiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen
- maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen maalaustaiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataiteen projektiopinnot 1, 2 op (KU17)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteen projektiopinnot voivat koostua esimerkiksi osallistumisesta kansainväliseen Erasmus+ -ohjelmaan ja työskentelystä ohjelman työpajoissa muiden maiden opiskelijoiden sekä opettajien kanssa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

. Projektiopinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuvataiteen projektiopinnot 2, 2 op (KU18)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kuvataiteen projektiopinnot voivat koostua esimerkiksi kuvataiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin opintomatkasta ulkomailla tai lukion ulkomaisten ystävyyskaupunkien koulujen kansainvälisestä yhteistyöprojektista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Projektiopinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuvataidejakson Liikkuva kuva, 2 op (KU19)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan elokuvan historiaan ja nykypäivään, eri elokuvan lajityyppeihin ja tekniikoihin. Toteutetaan elokuvakäsikirjoituksia joiden pohjalta elokuvan kuvaamista.
- Liikkuvan kuvan lainalaisuudet sekä elokuvan leikkaamisen perusteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataidejakson Keramiikka ja kuvanveisto, 2 op (KU20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistamme opintojaksolla kolmiulotteisia teoksia, käyttäen esim. savea, kipsiä, paperimassaa, rautalankoja, puuta, pahveja ja paperia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään kolmiulotteisen ilmaisun perusteisiin: massaan, tilaan ja struktuuriin. Tutustumme keramiikan ja kuvanveiston materiaaleihin, työmenetelmiin ja -välineisiin sekä niiden käyttöön.
- Tutustutaan keramiikan käsinrakentamiseen, dreijaamiseen, engobe-väreihin ja lasittamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataidejakson Valokuvaus, 2 op (KU21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kuvankäsittelyohjelman hallitsemisessa pyritään ammattimaiseen osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään valokuvailmaisun keinoihin mm. digitaalisen järjestelmäkameran toimintaperiaatteisiin luovan valokuvaamisen näkökulmasta.
- Valokuvataiteen historian, nykyvalokuvan ja median kuvien tarkastelu on tukena opiskelijan oman valokuvailmaisun kehittymiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataidejakson Taidegrafiikka, 2 op (KU22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan monipuolisesti taidegrafiikan historiaan ja ajankohtaiseen taidegrafiikkaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käytetään monipuolisesti ja kokeellisesti grafiikan menetelmiä, työvälineitä eri työvaiheineen mm. syvä- ja kohopainoa, monotypiaa sekä graafisen piirtämisen keinoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja

työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataidejakson Piirustus ja maalaus PIMA, 2 op (KU23)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Siveltimen ja muiden välineiden mahdollisuudet oman maalauksellisen käsialan löytämisessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan piirustus- ja maalaustaiteen historiaan sekä ajankohtaiseen taiteeseen opiskelijan oman kuvallisen ilmaisun tukena.
- Maalausta akvarelli-, akryyli- ja öljyvärein sekä kokeilevin sekatekniikoin.
- Piirretään erityyppisillä piirtimillä kuten hiili, lyijykynä, hiusterä ja muut kynät sekä havainnon pohjalta yhteisistä aiheista että omista vapaista teemoista.
- Väriopin ja sommittelun teoriaa sekä niiden soveltamista omaan kuvalliseen ilmaisuun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataidejakson Taidehistoria, 2 op (KU24)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on rikastuttaa opiskelijan omaa kuvataiteellista ilmaisua liittämällä hänen osaamisensa osaksi kuvataiteen kenttää.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Eurooppalaisen kuvataiteen historia ja ajankohtainen taide Kuvaluennot, harjoitustehtävät, opintoretki museoon ja aineistotentti.
- Suomalaisen kuvataiteen historia ja nykytaiteen ilmiöitä Kuvaluennot, harjoitustehtävät, opintoretki museoon ja aineistotentti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä ja opiskelijan halutessa numeroarvioinnilla.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa
- Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- Opiskelija osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- Opiskelija osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- Opiskelija osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- Opiskelija osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävä. Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen

toteutumiseen kuvataiteessa. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla.

Numeroarviointi 4-10 Opetushallituksen arviointikriteereiden mukaisesti.

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisien näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskelu ympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valtakunnallinen kuvataiteen lukiodiplomikurssi on kuvataiteen näyttökurssi jonka tehtävä on valittavissa Opetushallituksen verkkosivuilta (oph.fi).

Kuudesta vaihtoehdosta valitaan yksi. Diplomikurssia ennen on oltava neljä lukion kuvataidekurssia suoritettuna.

Opiskelija suunnittelee ja ideoi tehtävän mukaisen teoksen ja portfolion eli työskentelyprosessin kuvauksen. Kuvataiteen lukiodiplomi on Ylioppilastutkintotodistuksen liite. Numeroarviointi.

Kuvataiteen lukiodiplomin suorittamisesta voi tulla lisäpisteitä riippuen jatko-opintopaikasta.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa
- pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearviointin muodostamasta kokonaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan valtakunnallisen arvioinnin mukaisesti asteikolla 4-10.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Paikallinen lisäys

- kehittää musiikillista erityisosaamistaan ja musiikillista identiteettiään
- hahmottaa projektityöskentelyn eri vaiheita ja kokonaisuutta
- harjaantuu itsetuntemuksessaan ja -ilmaisussaan
- osoittaa laajempaa tiedollista ja taidollista hallintaa omilla vahvuusalueillaan musiikissa

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittyy käyttämään musiikin luomista osana hyvinvointiaan ja itsetuntemustaan. Opiskelija hahmottaa musiikin merkityksen myös kuulijan kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson myötä opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja itsetuntemustaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu yhdistelemään luovasti oppimaansa ja hahmottamaan prosessityöskentelyn eri vaiheita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Lukion musiikkidiplomi suoritetaan ja arvioidaan Opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Musiikin lukiodiplomi on opiskelijan henkilökohtainen näytesalkku lukioaikaisista musiikkiopinnoista ja -toiminnasta, ja jonka perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu. Lukiodiplomi voi olla näytesalkku lukio-opintojen osana toteutetusta A. musiikkiprojektista tai se voi olla näytesalkku B. lukioaikaisesta musiikkitoiminnasta.

Näytesalkku pitää sisällään seuraavat osat:

- musiikillinen omaelämäkerta
- kirjoitelma musiikkiprojektin näytteistä tai lukioaikaisen musiikkitoiminnan näytetöistä
- yhteenveto, eli opiskelijan oman kokonaisarviointi työstään ja kertomus lukiodiplomin tekoprosessin merkityksestä itselleen
- arvioitsijoiden lausunto

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista

pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskelu ympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesääätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleisiä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja

kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearviointien eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Vaellus ja luonnontuntemus, 2 op (BI13)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)

- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi kohdistuu opintojaksolle asetettujen fyysisten ja psykososiaalisten tavoitteiden suuntaisesti opiskelijan osaamiseen, oppimiseen ja toimintaan tuntitehtävissä ja -työskentelyssä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistyneen myötä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi kohdistuu opintojaksolle asetettujen fyysisten ja psykososiaalisten tavoitteiden suuntaisesti opiskelijan osaamiseen, oppimiseen ja toimintaan tuntitehtävissä ja -työskentelyssä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelijaa opetetaan ja kannustetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään, että liikuntaharrastusten lisäksi toimintakykyä, terveyttä ja hyvinvointia tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arjen valinnoista ja pitkäkestoisen istumisen välttämisestä. Opiskelija ohjataan havainnoimaan arkisia toimintatapojaan ja valintojaan kestävän tulevaisuuden, fyysisen aktiivisuuden ja terveyden näkökulmista. Opetus toteutetaan rakennettua ja rakentamatonta opiskeluympäristöä sekä liikunta- ja hyvinvointitekniologiaa mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi kohdistuu opintojaksolle asetettujen fyysisten ja psykososiaalisten tavoitteiden suuntaisesti opiskelijan osaamiseen, oppimiseen ja toimintaan tuntitehtävissä ja -työskentelyssä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan fyysistä toimintakykyä sekä monipuolista opiskelijan liikunnallista osaamista ja koettua pätevyyttä uuden oppimisen myötä.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi kohdistuu opintojaksolle asetettujen fyysisten ja psykososiaalisten tavoitteiden suuntaisesti opiskelijan osaamiseen, oppimiseen ja toimintaan tuntitehtävissä ja -työskentelyssä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi kohdistuu opintojaksolle asetettujen fyysisten ja psykososiaalisten tavoitteiden suuntaisesti opiskelijan osaamiseen, oppimiseen ja toimintaan tuntitehtävissä ja -työskentelyssä. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvausta, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuu toiminta- ja opiskelukyvyyn tukeminen sekä liikunnan ilo ja virkistys.

Vanhat tanssit, 2 op (LI6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- *hyvien käytöstapojen harjaantuminen ja toisten huomioiminen juhla- ja seurataanssien harjoittelu*
- *itsensä ilmaisu tanssin avulla*
- *yhdessä tekemisen ilon kokeminen*
- *hyvien käytöstapojen harjaantuminen ja toisten huomioiminen.*

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- *Opintojakson pääasiallisena sisältönä on vanhojen tanssien harjoittelu ja tansseihin liittyvät näytökset.*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi on tarkoitettu toisen vuoden opiskelijoille ja kaksoistutkintolaisille, jotka tekevät lukio-opintojaan Hyvinkään lukiossa.

Kehonhallintakurssi, 2 op (L17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan laajasti erilaisiin kehonhallinnan muotoihin opiskelijoiden toiveita kuunnellen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lajeina mm. parkour, freerunning, pilates, jooga, ilmajooga, sirkus, telinevoimistelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla harjoitellaan oman kehon hallintaa. Kurssi soveltuu niin aloittelijoille kuin edistyneemmillekin liikkujille, koska suoritettavat harjoitteet jokainen valitsee oman taitotasonsa mukaan.

Palloilukurssi, 2 op (L18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla pelataan monipuolisesti eri pallopelejä vuodenajat huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältö suunnitellaan opiskelijaryhmän toiveiden mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan paikkakunnan eri seurojen asiantuntijoiden sekä lajiliittojen kanssa.

Kuntosaliharjoittelu, 2 op (LI9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla perehdytään kuntosaliharjoittelun perusteisiin ja harjoitellaan liikkeiden oikeat suoritustekniikat.
- Kurssilla treenataan suunnitelmallisesti henkilökohtaisen tavoitteen mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla perehdytään kuntosaliharjoittelun perusteisiin ja harjoitellaan liikkeiden oikeat suoritustekniikat.
- Kurssilla treenataan suunnitelmallisesti henkilökohtaisen tavoitteen mukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi sopii niin aloittelijoille kuin edistyneemmillekin kuntosaliharjoittelusta kiinnostuneille.

Ryhmäliikunta, 2 op (LI10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan eri ryhmäliikunnan muotoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä kurssilla käydään läpi monipuolisesti eri ryhmäliikuntalajeja.
- Kurssin sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Kurssilla voidaan hyödyntää paikkakunnan liikunta-alan yrittäjien tiloja ja tunteja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla voidaan hyödyntää paikkakunnan liikunta-alan yrittäjien tiloja ja tunteja. Kurssi soveltuu kaikille omasta hyvinvoinnistaan kiinnostuneille.

Tanssiliikunta, 2 op (LI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilaisten kiinnostuksen mukaan voidaan laatia koreografia koulun juhlaan tai johonkin muuhun tapahtumaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti erilaisia tanssilajeja.
- Kurssin sisällöt suunnitellaan yhdessä kurssilaisten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla voidaan tehdä vierailuja paikkakunnan tanssisaleille.

Laskettelu ja lumilautailu, 2 op (LI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan lasketteluun ja lumilautailun perustekniikkaa opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lumitilanteesta riippuen kurssiin voi sisältyä retki johonkin laskettelukeskukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi pyritään järjestämään ilta-aikaan Hyvinkään Sveitsin laskettelukeskuksessa. Kurssi sopii niin aloittelijoille kuin edistyneemmillekin laskijoille.

Mailapelikurssi, 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Mailapelikurssilla harjoitellaan eri mailapelejä vuodenajat ja ryhmän toiveet huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin pääpaino on yksilömailapeleissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla voidaan hyödyntää paikkakunnan liikunta-alan yrittäjien tiloja.

Talvista liikuntaa, 2 op (LI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan erilaisia talviliikuntalajeja esim. lumisota, jääpelit ja luistelu, hiihto, sauvakävely, lumikenkäily, curling, avantouinti, lumilautailu, laskettelu.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssin sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Vesiliikunta, 2 op (LI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti eri vesiliikuntamuotoja ryhmän taitotaso huomioiden.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältönä voi olla esim. uintitekniikat, vesijuoksu, pelit, jumpat, rentoutus, hengenpelastus.
- Kurssin sisältö suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Seikkailukurssi, 2 op (LI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssiin kuuluu suunnittelutunti, kirjallinen tehtävä sekä yhden yöpymisen sisältävä retki maastoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssiin sisältö vaihtelee vuosittain ryhmän koon ja kurssin toteutusajankohdan mukaan.
- Aiempina vuosina ohjelmassa on ollut mm. yöpyminen maastossa, eräretkeilyä, kiipeilyä, melontaa, värikuulasotaa, vesistönylityksiä, jousiammuntaa ym. seikkailuliikunnan toimintoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi toteutetaan yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.

Vaelluskurssi, 2 op (LI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla perehdytään retkeily-, erä-, suunnistus- ja ensiaputaitoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssiin kuuluvat oppitunnit ennen ja jälkeen vaelluksen sekä yhdessä suunniteltu ja toteutettu vaellusretki.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön

Liikunnastako ammatti?, 2 op (LI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tutustutaan liikunta-alan tarjoamiin opiskelumahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla käydään läpi edellisvuosien pääsykoetehtäviä ja harjoitellaan kokeissa eteen tulevia liikuntalajeja. Kurssille pyritään järjestämään mahdollisuuksien mukaan opiskelijoita kertomaan omasta opiskelustaan liikunta-alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi on tarkoitettu liikunta-alalle pyrkiville.

Inttikurssi, 2 op (LI19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla keskitytään lihaskuntoharjoitteluun sekä kestävyyskunnan kehittämiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältöä muokataan jokaisen opiskelijan henkilökohtaisen tarpeen mukaan, joten kurssille voi osallistua niin kuntoilun vasta aloittava kuin erikoisjoukkoihinkin tähtäävä opiskelija.
- Kurssi voi sisältää asiantuntijaluentoja tai vierailuja lähivaruskuntiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi on tarkoitettu lukion jälkeen armeijaan meneville.

Projektikurssi 1, 2 op (LI20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssi järjestetään kulloinkin eri teeman ja tarpeen mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnanopettajat infoavat opiskelijoita vuosittain eri projektikursseista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin voi valita vasta, kun sitä on erikseen markkinoitu. Kurssin sijainti kurssitarjottimella vaihtelee ja se voi hajautua useamman jakson ajalle.

Projektikurssi 2, 2 op (LI21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso järjestetään kulloinkin eri teeman ja tarpeen mukaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Viime vuosina sisältönä on ollut mm. yleisurheilun toimitsijatehtävät, power mover, urheiluopistovierailu jne..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Arviointi perustuu opiskelijan antamaan jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön.

Opintojakson vapaa kuvaus

Liikunnan projektikurssi 2 toteutetaan n. joka toinen vuosi. Sen sijainti kurssitarjottimella vaihtelee. Sitä voi valita vasta kun sitä on erikseen markkinoitu.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyä hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota.

Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen
- ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa

- suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii arvioimaan omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetustilanteissa rakennetaan positiivinen, avoin ja kannustava ilmapiiri tukemaan jokaista opiskelijaa ja auttamaan heitä saavuttamaan omia tavoitteita, sillä ns. positiivinen kierre imee heikommatkin opiskelijat mukaan.

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*

- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosini-funktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa autetaan hahmottamaan, että matematiikan avulla voidaan jäsentää ja ratkaista globaaleja ongelmia.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojen aikana tutustutaan erilaisiin tiedon esittämisen tapoihin digiajassa, ja matematiikan kannalta olennaisten monilukutaidon osa-alueiden (sanallinen, numeerinen, kuvallinen) hallintaa syvennetään.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot ohjaavat opiskelijaa kehittävään taloudenhoitoon.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla

- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Turvallinen opiskeluympäristö kannustaa opiskelijoita keskusteluun, omien ratkaisumenetelmien esittämiseen ja oman ajattelun sanoittamiseen.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii matemaattisesti esitetyn tiedon sovellusaloja.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa rohkaistetaan opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä erilaisissa tilanteissa.

Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin oppimäärän keskeisiä sisältöjä kertaamalla ja syventämällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pitkän matematiikan kertaus 1-4, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistadutaan ylioppilaskirjoituksiin opintojaksojen MAY1 ja MAA2-MAA4 keskeisiä sisältöjä kertaamalla ja syventämällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Pitkän matematiikan kertaus 5-9, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin opintojaksojen MAA5-MAA9 keskeisiä sisältöjä kertaamalla ja syventämällä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus tukee opiskelijan yritteliäisyyttä sekä opettaa työn loppuunsaattamisen merkityksen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Derivaatta II, 2 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- sisäistää derivaatan määritelmän ja osaa derivoida lukiomatematiikassa vastaan tulevia funktioita.
- ymmärtää derivaatan roolin matemaattisessa analyysissä.
- oppii muodostamaan matemaattisia malleja ja tulkitsemaan niitä
- tutustuu derivaattaan useamman muuttujan funktioissa
- tutustuu derivaatan rooliin differentiaaliyhtälöissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Derivaatan määritelmä
- Derivoituvuus
- Funktion kulku ja ääriarvot
- Matemaattiset mallit
- Kahden muuttujan funktiot
- Osittaisderivaatta ja gradientti
- Differentiaaliyhtälöitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa tarkastellaan tuttuja asioita osin uudesta näkökulmasta, mikä vahvistaa opiskelijan kokonaisuuden hallintaa. Tämä tukee opiskelijan motivaatiota ja lisää luottamusta omaan osaamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija huomaa matematiikalla olevan paljon sovelluksia ja sen avulla ratkaistaan isoja ja pieniä ongelmia.

Pitkän matematiikan projekti, 2 op (MAA17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Lisäopintoja matematiikasta

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Matematiikan sparraus, 2 op (MAA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso tukee matematiikan opiskelua eri vaiheissa opintoja, ja se opiskellaan kahdessa osassa moduulien MAA2 ja MAA6 yhteydessä ensimmäisenä ja toisena opintovuotena.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan matematiikan valtakunnallisten pakollisten opintojen sisältöjä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetuksessa tuetaan epävarmuuden sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta omiin kykyihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Talousmatematiikka, 2 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen

- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan matematiikin yo-kokeeseen ja syvennetään matemaattista ajattelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt
- Syvennetään ymmärrystä matemaattisesta ajattelusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla.

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely

antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätöimintää, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestäväen elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella.

Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntyä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Opiskelija oppii antamaan ja ottamaan vastaan palautetta toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia elämässään hyvinvoinnin edistäjänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat musiikin monitieteellisyyttä ja luovaa toiminnallisuutta

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii havainnoimaan musiikin roolia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opiskelija kehittyi vastuullisena yhteiskunnallisena toimijana ottamalla vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4–10.

Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää monipuolisesti opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät kehittävät monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Musiikkialan eettisiin kysymyksiin perehdytään esimerkiksi tekijänoikeuksia tutkimalla ja niistä keskustelemalla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisiin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin tutustuminen kehittää globaalia ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4–10.

Genre – globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset
- musiikkikulttuurit kulttuurin osana
- monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sisältöjen luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät kehittävät monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Esimerkiksi tekijänoikeuksia tutkimalla ja niistä keskustelemalla perehdytään musiikkialan eettisiin kysymyksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisiin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin tutustumalla kehitetään globaalia ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen

tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4–10.

Demo – luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa
- ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta
- syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista
- hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu
- musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan
- musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumalla musiikkiin osana yhteiskunnallista ja kulttuurista maailmaa havainnoidaan myös kulttuurien välisiä kytköksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monipuolisen ja ajankohtaisen ohjelmiston kautta pohditaan muun muassa kulttuurisen omimisen eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 4–10.

Bändi 1, 2 op (MU5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan yhtyesoitossa.
- Kehitetään yhteismusisointitaitoja ja taiteellista ilmaisua.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Syvennetään ymmärrystä musiikillisessa ajattelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- soittotaitojen kehittäminen valitulla instrumentilla
- opiskelijalähtöinen ja musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia elämässään hyvinvoinnin edistäjänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytty suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Bändi 2, 2 op (MU6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan yhtyesoitossa.
- Kehitetään yhteismusisointitaitoja ja taiteellista ilmaisua.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Syvenetään ymmärrystä musiikillisessa ajattelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- soittotaitojen kehittäminen valitulla instrumentilla
- opiskelijalähtöinen ja musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia elämässään hyvinvoinnin edistäjänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytty suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Bändi 3, 2 op (MU7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan yhtyesoitossa.
- Kehitetään yhteismusisointitaitoja ja taiteellista ilmaisua.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Syvennetään ymmärrystä musiikillisessa a.attelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia elämässään hyvinvoinnin edistäjänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytyt suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuoro 1, 4 op (MU8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja yhteismusisointitaitojaan.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan kuoro- ja yhtyelaulussa.

- Opiskelija oppii sopeuttamaan omaa äänenkäyttöään muiden lauluun.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa laulun kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön perusteet
- monipuoliset ääntä ja sävelkorvaa kehittävät harjoitukset
- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu ja esiintymiset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä laulamisen kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti. Kuoro toiminta luo yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Keholliset harjoitukset tukevat sekä kehon että mielen hyvinvointia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisessa

ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytyt suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuoro 2, 4 op (MU9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja yhteismusisointitaitojaan.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan kuoro- ja yhtyelaulussa.
- Opiskelija oppii sopeuttamaan omaa äänenkäyttöään muiden lauluun.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa laulun kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön perusteet
- monipuoliset ääntä ja sävelkorvaa kehittävät harjoitukset
- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu ja esiintymiset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Keholliset harjoitukset tukevat sekä kehon että mielen hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä laulamisen kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti. Kuorotoiminta luo yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus

ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytty suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kuoro 3, 4 op (MU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja yhteismusisointitaitojaan.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan kuoro- ja yhtyelaulussa.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan kuoro- ja yhtyelaulussa.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa laulun kautta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön perusteet
- monipuoliset ääntä ja sävelkorvaa kehittävät harjoitukset
- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu ja esiintymiset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittää empatiataitojaan ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta. Keholliset harjoitukset tukevat sekä kehon että mielen hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhdessä laulaminen kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti. Kuorotoiminta luo yhteisöllisyyttä ja sosiaalista pääomaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus

ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytyt suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Esiintyvä musiikkiryhmä 1, 2 op (MU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan yhtyesoitossa.
- Opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- lukion juhlien perinteisen musiikkiohjelmiston hallinta ja opiskelijalähtöinen ohjelmiston suunnittelu ja toteutus
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu
- esiintymiset lukion juhlissa ja tapahtumissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Esiintymiset tuovat iloa ja yhteisöllisyyttä koko lukion toimintakulttuuriin. Esiintymiskokemukset vahvistavat itsetuntoa ja yhdessä saadut onnistumisen kokemukset lisäävät hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi ja esiintymiset kehittävät vuorovaikutustaitoja. Yhteismusisoinnin avulla opiskelija kehittää erityisesti musiikillisia vuorovaikutustaitojaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Esiintyvän musiikkiryhmän toiminta tuo musiikkia näkyväksi osana koko lukion toimintakulttuuria ja kehittää opiskelijan valmiuksia yhteiskunnalliseen toimijuuteen musiikin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso suoritetaan viidellä esiintymisellä, joita voi kerryttää koko lukio-opintojen ajan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Esiintyvä musiikkiryhmä 2, 2 op (MU12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan yhtyesoitossa.
- Opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- lukion juhlien perinteisen musiikkiohjelmiston hallinta ja opiskelijalähtöinen ohjelmiston suunnittelu ja toteutus
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu
- esiintymiset lukion juhlissa ja tapahtumissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Esiintymiset tuovat iloa ja yhteisöllisyyttä koko lukion toimintakulttuuriin. Esiintymiskokemukset vahvistavat itsetuntoa ja yhdessä saadut onnistumisen kokemukset lisäävät hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi ja esiintymiset kehittävät vuorovaikutustaitoja. Yhteismusisoinnin avulla opiskelija kehittää erityisesti musiikillisia vuorovaikutustaitojaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Esiintyvän musiikkiryhmän toiminta tuo musiikkia näkyväksi osana koko lukion toimintakulttuuria ja kehittää opiskelijan valmiuksia yhteiskunnalliseen toimijuuteen musiikin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso suoritetaan viidellä esiintymisellä, joita voi kerryttää koko lukio-opintojen ajan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Esiintyvä musiikkiryhmä 3, 2 op (MU13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan.
- Opiskelija kehittää luovaa osaamistaan yhtyesoitossa.
- Opiskelija kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan.
- Opiskelija ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta.
- Opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- lukion juhlien perinteisen musiikkiohjelmiston hallinta ja opiskelijalähtöinen ohjelmiston suunnittelu ja toteutus
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- esiintymistaitojen harjoittelu
- esiintymiset lukion juhlissa ja tapahtumissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Esiintymiset tuovat iloa ja yhteisöllisyyttä koko lukion toimintakulttuuriin. Esiintymiskokemukset vahvistavat itsetuntoa ja yhdessä saadut onnistumisen kokemukset lisäävät hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi ja esiintymiset kehittävät vuorovaikutustaitoja. Yhteismusisoinnin avulla opiskelija kehittää erityisesti musiikillisia vuorovaikutustaitojaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Esiintyvän musiikkiryhmän toiminta tuo musiikkia näkyväksi osana koko lukion toimintakulttuuria ja kehittää opiskelijan valmiuksia yhteiskunnalliseen toimijuuteen musiikin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso suoritetaan viidellä esiintymisellä, joita voi kerryttää koko lukio-opintojen ajan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ääni- ja valotekniikka 1, 2 op (MU14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ääni- ja valotekniikan perusteita.
- Opiskelija ottaa vastuuta ääni- ja valotekniikkaryhmän toiminnasta.
- Opiskelija harjaantuu käyttämään PA-laitteistoa.
- Opiskelija oppii työskentelemään erilaisissa ääni- ja tapahtumaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ääni- ja valotekniikan perusteet
- PA-laitteiston ja valotekniikan käyttö
- äänen livemiksauksen perusteita
- vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ääni- ja valotekniikkaryhmä toimii yhteistyössä esiintyvän musiikkiryhmän kanssa. Erilaiset harjoitus- ja esiintymistilanteet kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ääni- ja valotekniikassa yhdistyvät tekninen, visuaalinen ja musiikillinen osaaminen. Ääni- ja valotekniikan avulla opiskelija harjaantuu löytämään luovia ratkaisuja ja teknisiä toteutustapoja erilaisiin tilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ääni- ja valotekniikkaryhmän toiminta tuo musiikkia ja muita taiteen lajeja näkyväksi osana koko lukion toimintakulttuuria ja kehittää opiskelijan valmiuksia yhteiskunnalliseen toimijuuteen musiikin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee its

tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso suoritetaan osallistumalla viiden tapahtuman ääni- ja valotekniseen toteutukseen, joita voi kerryttää koko lukio-opintojen ajan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ääni- ja valotekniikka 2, 2 op (MU15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ääni- ja valotekniikan perusteita.
- Opiskelija ottaa vastuuta ääni- ja valotekniikkaryhmän toiminnasta.
- Opiskelija harjaantuu käyttämään PA-laitteistoa.
- Opiskelija oppii työskentelemään erilaisissa ääni- ja tapahtumaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ääni- ja valotekniikan perusteet
- PA-laitteiston ja valotekniikan käyttö
- äänen livemiksauksen perusteita
- vuorovaikutustaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ääni- ja valotekniikkaryhmä toimii yhteistyössä esiintyvän musiikkiryhmän kanssa. Erilaiset harjoitus- ja esiintymistilanteet kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ääni- ja valotekniikassa yhdistyvät tekninen, visuaalinen ja musiikillinen osaaminen. Ääni- ja valotekniikan avulla opiskelija harjaantuu löytämään luovia ratkaisuja ja teknisiä toteutustapoja erilaisiin tilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ääni- ja valotekniikkaryhmän toiminta tuo musiikkia ja muita taiteen lajeja näkyväksi osana koko lukion toimintakulttuuria ja kehittää opiskelijan valmiuksia yhteiskunnalliseen toimijuuteen musiikin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee its

tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso suoritetaan osallistumalla viiden tapahtuman ääni- ja valotekniseen toteutukseen, joita voi kerryttää koko lukio-opintojen ajan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ääni- ja valotekniikka 3, 2 op (MU16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii ääni- ja valotekniikan perusteita.
- Opiskelija ottaa vastuuta ääni- ja valotekniikkaryhmän toiminnasta.
- Opiskelija harjaantuu käyttämään PA-laitteistoa.
- OPiskelija oppii työskentelemään erilaisissa ääni- ja tapahtumaympäristöissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ääni- ja valotekniikan perusteet
- PA-laitteiston ja valotekniikan käyttö
- äänen livemiksauksen perusteita
- äänen livemiksauksen perusteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ääni- ja valotekniikkaryhmä toimii yhteistyössä esiintyvän musiikkiryhmän kanssa. Erilaiset harjoitus- ja esiintymistilanteet kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ääni- ja valotekniikassa yhdistyvät tekninen, visuaalinen ja musiikillinen osaaminen. Ääni- ja valotekniikan avulla opiskelija harjaantuu löytämään luovia ratkaisuja ja teknisiä toteutustapoja erilaisiin tilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ääni- ja valotekniikkaryhmän toiminta tuo musiikkia ja muita taiteen lajeja näkyväksi osana koko lukion toimintakulttuuria ja kehittää opiskelijan valmiuksia yhteiskunnalliseen toimijuuteen musiikin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itse

tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakso suoritetaan osallistumalla viiden tapahtuman ääni- ja valotekniseen toteutukseen, joita voi kerryttää koko lukio-opintojen ajan. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kitaransoiton alkeet, 2 op (MU17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija heittäytyy rohkeasti kokeilemaan uusia musiikillisia ideoita ilmaisunsa välineenä.
- Opiskelija kehittää motorisia ja musiikillisia taitojaan kitaralla.
- Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti kitaransoiton kautta.
- Opiskelija reflektoi omaa oppimistaan ja oivaltaa itselleen sopivia oppimistapoja.
- Opiskelija vahvistaa vuorovaikutus- ja esiintymistaitojaan.
- Opiskelija kehittää musiikin kuuntelu- ja analysointitaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kitaran avosointuotteiden hallinta, säestystaitojen harjoittelu ja melodiakulkujen soittaminen
- yleisimpien merkintätapojen (sointumerkit ja tabulatuuri) lukeminen
- soittajan ergonomia ja oikean soittoasennon harjoittelu
- kitaran huoltaminen
- monipuolinen kuunteluohjelmisto ja yleistietous kitarasta

- omien musiikillisten ideoiden hyödyntäminen ja kehittäminen kitaralla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii käyttämään soittotaitoaan osana hyvinvointitaitojaan. Soittotaidosta voi olla iloa opiskelijalle itselleen sekä ihmisille ympärillä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston myötä opiskelija tutustuu oman ja vieraiden kulttuurien musiikkiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää vuorovaikutustaitoja. Yhteismusisoinnin kautta opiskelija kehittää erityisesti musiikillisia vuorovaikutustaitojaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kitaran huoltamisen avulla vahvistetaan kestävä kehityksen periaatteita.

Pop/jazz-laulun alkeet, 2 op (MU18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu omaan ääneensä ja kehittää äänenkäyttöään
- opiskelija oppii äänenkäytön ja laulamisen perusteita
- opiskelija harjoittelee hengitystekniikkaa ja äänen tuottamista
- opiskelija syventää ymmärrystään musiikillisessa ajattelussa laulun kautta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön perusteet
- monipuoliset ääntä ja sävelkorvaa kehittävät harjoitukset
- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- laulajana esiintymisen harjoittelu ja esiintymiset
- musiikillisten vuorovaikutustaitojen kehittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tutustuu omaan ääneensä ja kehoonsa laulamisen kautta. Keholliset harjoitukset tukevat sekä kehon että mielen hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmässä laulaminen ja esiintyminen laulajana kehittävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avarretaan ymmärrystä maailmasta ja sen kulttuureista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytyt suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Biisinteko, 2 op (MU19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija heittäytyy rohkeasti kokeilemaan uusia musiikillisia ideoita ilmaisunsa välineenä.
- Opiskelija löytää uusia tapoja musiikin tuottamiseen.
- Opiskelija harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti.
- Opiskelija vahvistaa omaa musiikillista ja taiteellista identiteettiään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- omien musiikillisten ideoiden hyödyntäminen ja kehittäminen
- omien musiikillisten ideoiden hyödyntäminen ja kehittäminen
- oman musiikillisen itsetuntemuksen lisääntyminen
- musiikin kuuntelu- ja analysointitaidot
- vuorovaikutustaitojen vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittyä käyttämään musiikin luomista osana hyvinvointiaan ja itsetuntemustaan. Opiskelija hahmottaa musiikin merkityksen myös kuulijan kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija hahmottaa musiikin sosiaalisen ja kulttuurisen luonteen sekä merkityksen kuulijalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luovuutta kehittävät harjoitukset ja projektit edistävät luovaa toimintaa. Opiskelija oppii hyödyntämään omia luovia ideoitaan osana suurempaa kokonaisuutta ja saattamaan projektin alusta loppuun.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään, ja oppii ymmärtämään omaa ja vieraiden kulttuurien vaikutuksia identiteettinsä taustalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytty suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin kuuntelu, 2 op (MU20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään musiikkia osana kokonaisvaltaista hyvinvointiaan.
- Opiskelija suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin.
- Opiskelija hahmottaa musiikin eri tyylilajeja, genrejä, aikakausia ja historiaa.
- Opiskelija analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset
- musiikin kuuntelu ja analysointi
- vuorovaikutustaitojen kehittäminen
- konserttitaltiointien katsominen ja analysointi
- monipuolinen työskentely erilaisten musiikkityylien kanssa

- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa musiikin eri roolit osana hyvinvointitaitojaan, sekä niiden hyödyntämisen omassa elämässään.

Vuorovaikutusosaaminen

Monipuolinen musiikkiohjelmisto tarjoaa aiheita keskustelulle musiikin monimuotoisuudesta. Opiskelija oppii analysoimaan kuulemaansa ja jäsentämään kokemustaan sanallisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii jäsentämään musiikillisia kokonaisuuksia ja tyylikausia osaksi muita taiteen ja tieteen kehityssuuntia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija hahmottaa musiikin osana laajempaa kulttuurista ja yhteiskunnallista ilmiötä sekä ymmärtää musiikin sosiaaliset vaikutukset esimerkiksi vallan ja politiikan välineinä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytyt suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikkiteatteri, 2 op (MU21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii musiikkiteatterin ja näyttämömusiikin perusteita.
- Opiskelija kehittää kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojaan.
- Opiskelija hahmottaa prosessityöskentelyn eri vaiheita ja kokonaisuutta.
- Opiskelija kehittää itsetuntemuksensa ja ilmaisussaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset vuorovaikutusta ja näyttämötyöskentelyä kehittävät harjoitukset
- monipuolinen työskentely hyödyntäen liikettä, musiikkia ja teatterin keinoja
- produktiivtyöskentely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson myötä opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja itsetuntemustaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu yhdistelemään luovasti oppimaansa ja hahmottamaan prosessityöskentelyn eri vaiheita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää musiikkiteatterin ja näyttämömusiikin merkityksen sosiaalisessa, yhteiskunnallisessa ja historiallisessa kontekstissaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuetaan ja ohjataan oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus

kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset käydään läpi yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson hyväksytyt suoritus edellyttää 80% läsnäoloa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MUD)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää musiikillista erityisosaamistaan ja musiikillista identiteettiään
- opiskelija hahmottaa projektityöskentelyn eri vaiheita ja kokonaisuutta
- opiskelija harjaantuu itsetuntemuksessaan ja -ilmaisussaan
- opiskelija osoittaa laajempaa tiedollista ja taidollista hallintaa omilla vahvuusalueillaan musiikissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Musiikin lukiodiplomi on opiskelijan henkilökohtainen näytesalkku lukioaikaisista musiikkiopinnoista ja -toiminnasta, ja jonka perustana on opiskelijan koko lukioaikainen musiikinopiskelu. Lukiodiplomi voi olla näytesalkku lukio-opintojen osana toteutetusta A. musiikkiprojektista tai se voi olla näytesalkku B. lukioaikaisesta musiikkitoiminnasta.
- musiikillinen omaelämäkerta
- kirjoitelma musiikkiprojektin näytteistä tai lukioaikaisen musiikkitoiminnan näytetöistä
- yhteenveto, eli opiskelijan oman kokonaisarviointi työstään ja kertomus lukiodiplomin tekoprosessin merkityksestä itselleen
- arvioitsijoiden lausunto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija kehittyä käyttämään musiikin luomista osana hyvinvointiaan ja itsetuntemustaan. Opiskelija hahmottaa musiikin merkityksen myös kuulijan kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson myötä opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ja itsetuntemustaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjaantuu yhdistelemään luovasti oppimaansa ja hahmottamaan prosessityöskentelyn eri vaiheita

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Lukion musiikkidiplomi suoritetaan ja arvioidaan Opetushallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolittietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutuslavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP1)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskelunvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämäntaitotaidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskeluympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun

ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä kansanopistojen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjontaan. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla. Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssista saa suoritusmerkinnän

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen opintojaksot ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussasekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä asioita, jotka ovat jaettavissa muiden opiskelijoiden kanssa ja joiden esilleottaminen ryhmässä on mielekästä.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*

- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Ohjaus toteutetaan tavalla, joka vahvistaa opiskelijoiden aktiivista toimijuutta, osallisuutta ja vastuullisuutta. Tavoitteena on, että opiskelija löytäisi omat yksilölliset, myös elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämisen kohteensa sekä etsimään tietoa siitä, miten ja mistä hän saa apua mahdollisiin opiskelun haasteisiin. Ohjauksella edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista sekä tuetaan nuorta elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyvissä päätöksissä. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy urasuunnittelussaan ja päätöksenteossaan arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämä tietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakkointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan tiedonhakutaitoja vahvistetaan ohjaamalla häntä monipuolisesti erilaisia opiskelu ympäristöjä hyödyntäväksi, aktiiviseksi ja kriittiseksi tiedonetsijäksi, joka osaa myös soveltaa etsimäänsä tietoa. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, ammattialoihin ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja sähköiset hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelun ja jatko-opintoihin hakeutumisen tukena. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija saa tietoa opiskelusta muissa oppilaitoksissa, lukion jälkeisistä jatko-opiskeluvaihtoehdoista, työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tutustua monipuolisesti ammatteihin ja työelämään sekä kansanopistojen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutustarjontaan. Opiskelijaa ohjataan siten, että hän osaa etsiä tietoa myös muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla. Opiskelija saa ohjausta jatko-opintojensa suunnittelussa sekä opintoihin hakeutumisessa. Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan siten, että hänellä on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Opiskelijaa tuetaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatimisessa ja suunnitelmien päivittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssista saa suoritusmerkinnän

Opintojakson vapaa kuvaus

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle karttuu riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämään liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjaustoiminta muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävän jatkumon, jonka aikana opinto-ohjauksen opintojaksot ja muu ohjaus tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden hankkia perustiedot ja -taidot, joiden varassa hänen on mahdollista suunnitella lukio-opintojaan ja jatko-opintojaan sekä pohtia urasuuntautumistaan. Henkilökohtainen, luokkamuotoinen, pienryhmä- ja vertaisohjaus tukevat opiskelijaa kiinnostusten kartoittamisessa, vahvuuksien tunnistamisessa, urasuunnittelussa sekä valinta- ja ongelmatilanteiden ratkaisemisessa.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella lukio-opintoihinsa, urasuunnitteluunsa, jatkokoulutusvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa liittyvistä kysymyksistä. Pienryhmissä opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä asioita, jotka ovat jaettavissa muiden opiskelijoiden kanssa ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Tutorkurssi, 2 op (OP3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pohtii tutortoiminnan tavoitteita ja omia valmiuksiaan tutorina
- opiskelija ymmärtää roolinsa 1-vuosikurssilaisten tukena
- opiskelija valmistautuu kohtaamaan erilaisia vuorovaikutustilanteita
- opiskelija harjoittelee ryhmässä toimimista
- opiskelija osallistuu seuraavan vuoden 1-vuosikurssilaisille suunnattujen erilaisten tutustumistilaisuuksien suunnitteluun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutortoiminta 1-vuosikurssilaisten tukena
- koulun edustajana toimiminen
- koulun käytänteet ja opiskeluhuolto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutorkoulutukseen osallistuminen tukee opiskelijan itsetuntemuksen kasvua ja sitä kautta oman hyvinvoinnin ylläpitämistä. Toisaalta koulutuksessa pyritään siihen, että tulevat tutorit osaisivat oman toimintansa kautta vaikuttaa positiivisesti koulun ilmapiiriin ja myös nostaa esiin koulu yhteisön kannalta tärkeitä hyvinvointiin liittyviä teemoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutorkoulutuksessa opiskelijan on mahdollista turvallisessa ympäristössä vahvistaa vuorovaikutusosaamistaan. Kurssin aikana ryhmässä toimiessa harjoitellaan samalla omien näkemysten rakentavaa ilmaisemista ja toisten empaattista huomioimista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutortoiminta on tärkeä keino vaikuttaa esimerkiksi opiskeluviihtyvyyteen omassa oppilaitoksessa. Osallistuminen oman yhteisön kehittämiseen luo pohjaa myös myöhemmälle yhteiskunnalliselle aktiivisuudelle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys on keskeinen osa tutortoimintaa ja toisten opiskelijoiden kohtaamista. Tutorkoulutuksessa pohditaan, mihin arvoihin toiminta perustuu ja miten arvot saadaan esiin omassa toiminnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutorit osallistuvat myös vaihto-opiskelijoiden opastamiseen, mikä tarjoaa tilaisuuden tutustua eri kulttuureista tuleviin ikätovereihin ja laajentaa ymmärrystä kulttuurien vaikutuksista yksilöiden elämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tutorina toimiminen 1, 2 op (OP4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii tutortoiminnan tavoitteita ja omia valmiuksiaan tutorina.
- Opiskelija omaksuu roolinsa 1-vuosikurssilaisten tukena.
- Opiskelija oppii kohtaamaan erilaisia vuorovaikutustilanteita.
- Opiskelija harjoittelee ryhmässä toimimista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutor osallistuu monipuolisesti koulun toimintaan ja edustamiseen.
- Tutor toimii rehtorin ja opinto-ohjaajan apuna opintomessuilla ja yläkoulun kouluesittelyissä.
- Tutor tukee ja neuvoo tulevia ja uusia lukiolaisia erilaisissa koulun käytänteissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tutorina toimiminen 2, 2 op (OP5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii tutortoiminnan tavoitteita ja omia valmiuksiaan tutorina

- Opiskelija omaksuu roolinsa 1-vuosikurssilaisten tukena
- Opiskelija oppii kohtaamaan erilaisia vuorovaikutustilanteita
- Opiskelija harjoittelee ryhmässä toimimista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutor osallistuu monipuolisesti koulun toimintaan ja edustamiseen.
- Tutor toimii rehtorin ja opinto-ohjaajan apuna opintomessuilla ja yläkoulun kouluesittelyissä.
- Tutor tukee ja neuvoa tulevia ja uusia lukiolaisia erilaisissa koulun käytänteissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Työelämään tutustuminen, 2 op (OP6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssilla opiskelija tutustuu yhteen tai useampaan työpaikkaan ja niissä oleviin ammatteihin.
- Tavoitteena on syventää opiskelijan tietoa työelämästä ja lisätä itsetuntemusta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssiin sisältyy reflektointi harjoittelun kulusta, sisällöstä ja omasta prosessoinnista.
- Työharjoittelu kesto

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Projektikurssi, 2 op (OP7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan työelämästä, ammasteista ja erilaisista koulutuksista.
- Opiskelija lisää itsetuntemustaan ja saa lisää eväitä uravalintaansa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Projektikurssilla opiskelija syventyy esimerkiksi seuraaviin osa-alueisiin: työnhakeminen, korkeakoulu-elämään ja opintoihin
- Oma uravalintadiplomi
- Lukio-tet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Oppimisen taidot 1, 2 op (OP8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy oppimaan oppimiseen, itselle sopiviin oppimisstrategioihin ja ajattelun taitoihin.
- Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja löytää yksilöllisiä vahvuuksia oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi.
- Opiskelija hankkii omalle hyvinvoinnilleen tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Opiskelija saa tietoa oppimisen ja opiskelun haasteista ja pedagogisen tuen keinoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ajanhallinta, muistitekniikat, keskittyminen, ajattelun taidot, opiskelutekniikat
- opiskeluhuvinvoinnin ja motivaation vahvistaminen
- lukuvaikeus sekä matemaattisiin aineisiin ja vieraisiin kieliin liittyvät oppimisen haasteet ja niiden läpikäyminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa opiskelijalle tietoa oppimisesta, oppistaidoista ja opiskelun haasteista sekä tuen muodoista. Tavoitteena on, että opiskelija voi hyödyntää opintojakson sisältöä omaan oppimiseensa ja lukio-opintoihinsa. Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja kehittää yksilöllisiä vahvuuksiaan oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi. Lisäksi opiskelija tutustuu erilaisiin mahdollisuuksiin edistää omaa hyvinvointiaan. Opintojakso voidaan järjestää osittain tai kokonaan ryhmäopetuksena tai yksilöopetuksena, ja opintojakson suoritus voi jakaantua koko lukioajalle. Opiskelija voi suorittaa halutessaan molemmat opintojaksot.

Ilmoita opintojakson suorittamisesta opinto-ohjaajalle tai erityisopettajalle.

Oppimisen taidot 2, 2 op (OP9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy oppimaan oppimiseen, itselle sopiviin oppimisstrategioihin ja ajattelun taitoihin.
- Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja löytää yksilöllisiä vahvuuksia oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi.
- Opiskelija hankkii omalle hyvinvoinnilleen tarpeellisia tietoja ja taitoja.
- Opiskelija saa tietoa oppimisen ja opiskelun haasteista ja pedagogisen tuen keinoista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ajanhallinta, muistitekniikat, keskittyminen, ajattelun taidot, opiskelutekniikat
- opiskeluhuvinvoinnin ja motivaation vahvistaminen
- lukivaikeus sekä matemaattisiin aineisiin ja vieraisiin kieliin liittyvät oppimisen haasteet ja niiden läpikäyminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa opiskelijalle tietoa oppimisesta, oppistaidoista ja opiskelun haasteista sekä tuen muodoista. Tavoitteena on, että opiskelija voi hyödyntää opintojakson sisältöä omaan oppimiseensa ja lukio-opintoihinsa. Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja kehittää yksilöllisiä vahvuuksiaan oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi. Lisäksi opiskelija tutustuu erilaisiin mahdollisuuksiin edistää omaa hyvinvointiaan. Opintojakso voidaan järjestää osittain tai kokonaan ryhmäopetuksena tai yksilöopetuksena, ja opintojakson suoritus voi jakaantua koko lukioajalle. Opiskelija voi suorittaa halutessaan molemmat opintojaksot.

Ilmoita opintojakson suorittamisesta opinto-ohjaajalle tai erityisopettajalle.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämäntutkimustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta

opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojensa oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen tiedonkäsittelyyn, motiivien ja tunteiden perusteisiin tukee nuoren itsetuntemusta ja ymmärrystä muiden toimintaa kohtaan. Hyvinvointiosaamista vahvistetaan myös esimerkiksi tarkastelemalla oppimiseen vaikuttavia tekijöitä

laajasti psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta ja opiskelijan omaan opiskeluun ja hyvinvointiin soveltaen. Opiskelija myös tutustuu tarkemmin johonkin hyvinvoinnin ilmiöön edellä mainituista näkökulmista käsin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tarkastellaan ottamalla huomioon tietoinen ja ei-tietoinen toiminta, joka on yhteydessä monin tavoin psyykkisiin, biologisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin näkökulmiin. Oppimisen sosiaalisuus ja erilaisten oppimiskulttuurien tarkastelu edesauttavat vuorovaikutusosaamisen tavoitteiden saavuttamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä osaamista vahvistetaan tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä.

Tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu tukee monitieteellistä osaamista.

Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita.

Opiskelija oppii niiden pohjalta arvioimaan ja kehittämään omaa oppimistaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Itsetuntemus, vuorovaikutustaidot ja oman toiminnan tavoitteellinen ohjaaminen muodostavat perustan myös yhteiskunnalliselle osaamiselle. Keskeisistä sisällöistä näitä tukevat esimerkiksi metakognitio, tavoiteorientaatioiden ja pystyvyyssuskomusten tarkastelu.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana käsitellään sosiaalistumista ja kulttuurin merkitystä yksilön arvojen ja asenteiden taustalla. Ymmärrys sisäisten mallien synnystä ja muokkautumisesta ja merkityksestä esimerkiksi havainnoinnissa ja päätöstenteossa auttaa ymmärtämään ihmisten erilaisia näkemyksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso antaa mahdollisuuden sisältöjensä puitteissa tarkastella sekä kaikkia ihmisiä yhdistäviä biologisia, psyykkisiä ja sosiaalisia tekijöitä että myös kulttuurisia ja yksilöllisiä eroavaisuuksia ja niissä ilmenevää moninaisuutta.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta
- osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun
- osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa
- osaa antaa esimerkkejä sosialisointin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen
- ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta
- perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä
- osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- perimän merkitys
- kypsyminen ja oppiminen
- herkkyykskaudet
- plastisuuden merkitys kehityksessä

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvu ympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan tarkastelemalla yksilön kehitystä eri näkökulmista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Se antaa edellytyksiä ymmärtää omaa ja muiden ihmisten elämää. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden tarkastelu tuo näkökulmia omaan hyvinvointiin sekä toisten hyvinvoinnin huomioimiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijoiden ymmärrystä siitä, että jokaisen yksilön kehityksessä vaikuttavat niin biologiset, sosiaaliset, kulttuuriset kuin psyykkisetkin tekijät monimutkaisessa vuorovaikutusprosessissa. Kun ymmärrys moninaisuudesta kasvaa, voi sen ajatella lisäävän empatiaa erilaisen elämänpolun omaavia yksilöitä kohtaan. Kyky empatiaan taas on onnistuneen vuorovaikutuksen perusta. Vuorovaikutusosaamista tukee tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehityspsykologiassa ihmisen kehitystä ja toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Kun ihminen nähdään yhtä aikaa biologisena, sosiaalisena, kulttuurisena ja psyykkisenä olentona, se jo itsessään tukee monitieteistä ajattelutapaa. Opintojakson aikana tarkastellaan psykologian eri näkökulmista käsin tehtyjä tutkimuksia, jolloin hahmottuu tieteenalan laajuus ja eri lähestymistapojen vaatimat erilaiset tutkimusmenetelmät. Luova osaaminen ja soveltaminen liittyvät siihen, miten opiskelijat voivat jakson aikana soveltaa oppimiaan asioita oman kehityksensä tarkasteluun.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisten rakenteiden ja palveluiden merkitys yksilön suotuisan kehityksen taustalla vaikuttavina turvaavina tekijöinä on suuri. Kehityspsykologian opintojaksossa esimerkiksi vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkityksen tarkastelu kytkeytyy vahvasti yhteiskunnalliseen osaamiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yksilön arvot ja asenteet muokkautuvat jatkuvassa sosiaalistumisprosessissa. Tämän prosessin tarkastelu auttaa ymmärtämään yksilöiden välisiä eroja. Sosiaalisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen näkökulman huomioiminen kannustaa myös kasvuun ja kehitykseen liittyvien eettisten kysymysten pohdintaan ympäristökysymyksiä unohtamatta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsittelemällä esimerkiksi henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin, kulttuuri-identiteetin ja etnisen identiteetin teemoja.

Kehityopsykologian opintojakso auttaa opiskelijaa hahmottamaan sosialisaaion ja kulttuurin merkitystä yksilön kehityksessä.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

272

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tarkkaavuuden, havaitsemisen ja muistin toimintojen ymmärtäminen auttaa opiskelijaa monin tavoin oman hyvinvointinsa ylläpitämisessä. Tiedonkäsittelyn yhteys tunteisiin ja psyykkiseen itsesäätelyyn auttaa hahmottamaan ihmistä kokonaisuutena. Samoin aivojen toiminnan tarkastelu tuo hyvin esiin biologisen puolen keskeisen merkityksen ihmisen kokemusmaailmassa ja toiminnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Ymmärrys havaitsemisen, tarkkaavuuden ja muistin toiminnasta tuo lisävalaistusta myös ihmisten väliseen vuorovaikutukseen. Samoin tietysti kielen ja nonverbaalin viestinnän merkitys vuorovaikutuksessa on suuri.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista edistetään käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin

liittyviä ilmiöitä. Kognitiivisen psykologian sekä neuropsykologian tutkimusmenetelmien ja neuropsykologisen kuntoutumisen käsittely tukee monitieteistä osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa yhteiskunnalliseen osaamiseen kytkeytyy esimerkiksi ymmärrys päätöksentekoon liittyvistä ilmiöistä tai prosesseista. Ymmärrys nopeasta ja hitaasta ajattelusta auttaa suhtautumaan kriittisemmin vaikkapa erilaisiin sosiaalisen median nopeisiin päivityksiin ja tieto erilaisista kognitiivisista vinoumista auttaa hahmottamaan sekä omaa että muiden ajattelua myös yhteiskunnallisissa kysymyksissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kokeellisen tutkimuksen suunnitteluun ja tutkimussuunnitelman arvioimiseen kuuluu eettisten näkökohtien huomioon ottaminen, mikä tukee eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Sisäisten mallien ja havaintokehän tarkastelu tukee globaali- ja kulttuuriosaamiseen liittyviä tavoitteita auttamalla ymmärtämään omien havaintojen ja ajattelun rajallisuutta. Toisaalta tiedonkäsitteilyn perusprosessit ovat pitkälti samankaltaiset kulttuurista riippumatta, mikä tuo näin esiin ihmisten samankaltaisuutta yli kulttuurirajojen.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syvenyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävästä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä

- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausten menetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson sisältö liittyy kokonaisuudessaan selkeästi hyvinvointiosaamiseen. Esimerkiksi stressin ja psyykkisen itsesäätelyn mekanismien ymmärtäminen auttaa oman mielenterveyden ylläpitämisessä. Myös unella on keskeinen merkitys kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa. Hyvinvointiosaamista tukee ymmärrys resilienssistä ja tunteiden säätelystä sekä kriisien ja niistä selviytymisen käsittely. Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Tunteiden psykologiaan liittyvät sisällöt tukevat monipuolisesti vuorovaikutusosaamisen kehittymistä. Ymmärrys mielenhyvinvointiin ja mielenterveyden häiriöihin liittyvistä tekijöistä lisää ymmärrystä erilaisia ihmisiä kohtaan ja auttaa ehkä osaltaan kohti hyväksyvää suhtautumista ja sitä kautta kohti rohkaisevaa vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyvien biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen näkökulmien tarkastelu kehittää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Mielenterveys-käsitteen ja sen häiriöiden määrittely on aina yhteiskunta, aika ja kulttuurisidonnaista. Näiden asioiden kriittisellä pohdinnalla on merkitystä sille, miten suhtaudumme mielenterveyshäiriöistä kärsiviin ihmisiin ja siihen, miten tästä aihepiiristä puhutaan yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ajankohtaiseen mielenterveyshäiriöihin liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun liittyy myös eettisiä näkökohtia, joita pohtimalla vahvistetaan opiskelijan eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista kehitetään tarkastelemalla tunteiden universaaliutta ja kulttuurisidonnaisuutta sekä tunteiden merkitystä kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä. Globaali- ja kulttuuriosaamiseen linkittyy erityisesti sisällöt, joissa selitetään mielenterveysongelmia kulttuurisilla taustatekijöillä.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus
- perustietoa käyttäytymisgenetiikasta

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- temperamentti
- piirreteoreettinen näkökulma
- motivaatio
- yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit
- identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- älykkyyden määritelmiä
- älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet
- perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä
- luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen
- esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta
- ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet
- tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään
- kulttuurien eri ulottuvuuksia
- esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen
- esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa

Psykologinen tutkimus

- yksilöllisten erojen tutkiminen
- persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät

- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointiosaamista vahvistetaan tarkasteltaessa piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyyplejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä. Opiskelija voi soveltaa näitä tietoja muun muassa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa, ja tiedot edistävät myös erilaisuuden ymmärtämistä. Sosiaalisten ilmiöiden ja niihin liittyvien haasteiden tarkastelu tukee hyvinvointiosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista tuetaan tarkasteltaessa sosiaalipsykologian tutkimusesimerkkejä sekä esimerkkejä, jotka liittyvät kulttuurien vaikutukseen ajatteluun ja käyttäytymiseen. Myös ihmisten yksilöllisyyden ja erilaisuuden ymmärtäminen voi johtaa huomaamaan eroavaisuuksia vuorovaikutustavoissa ja auttaa kohti kuuntelevaa ja ymmärtämään pyrkivää vuorovaikutusta unohtamatta omien näkemysten selkeää ja perusteltua ilmaisemista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita tuetaan tarkasteltaessa älykkyyteen ja luovuuteen vaikuttavia yksilöllisiä eroja persoonallisuuden pysyvyyden ja muuttuvuuden sekä käyttäytymisgenetiikan perustiedon avulla. Luovuuden määritelmien ja luovuuteen liittyvien tekijöiden käsitteleminen syventää opiskelijan käsitystä luovuudesta.

Yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista ovat opintojakson sisältöjä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yksilö liittyy yhteiskuntaan erilaisten ryhmien kautta. Tästä syystä ymmärrys ryhmien toiminnasta ja ryhmäilmiöistä on keskeistä yhteiskunnallista osaamista. Myös yhteiskunnalliset instituutiot ja media ovat keskeisiä tekijöitä yksilön sosiaalisessa ympäristössä ja luovat kontekstin, jossa yksilö elää ja toimii.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Sosiaalipsykologian perusteet, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso käsittelee sosiaalipsykologisen tutkimuksen valossa ihmisten välistä vuorovaikutusta, sosiaalisten tilanteiden ja suhteiden vaikutusta ihmisen toimintaan ja identiteetin rakentumiseen, ryhmäilmiöitä ja ryhmien välisiä suhteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti.

Psykykinen hyvinvointi ja voimavarat elämän käännekohdissa, 2 op (PS7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää ihmiselämään kuuluvan erilaisia kriisejä liittyen kehitykseen, ihmissuhteisiin, elämän erilaisiin muutostilanteisiin ja äkillisiin tapahtumiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on lähestyä kriisejä voimavarakeskeisesti ja lisätä ymmärrystä psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä.
- Tavoitteena on myös pohtia omia elämänhallintataitojaan ja selviytymiskeinojaan ja saada tätä kautta lisää valmiuksia kohdata erilaisia elämässä eteen tulevia haasteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan asteikolla hyväksytty – hylätty. Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa tunneilla ja mahdollisilla tutustumiskäynneillä sekä kurssilla annettujen tehtävien tekemistä.

Lukudiplomi, 2 op (PS8)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojään lukemalla itsenäisesti opettajan antamia psykologiaan liittyviä tieteellisiä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Luetut teokset ja kurssin suorittamisen tapa sovitaan opettajan kanssa ennen kurssin alkua. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksyty-hylätty).

Ylioppilaskirjoitukseen valmistava opintojakso, 2 op (PS9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakso valmentaa ylioppilastutkinnon psykologian ainereaalikokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan ylioppilaskoetta varten ja kerrataan aiempien opintojakojen keskeisiä sisältöjä.
- Luodaan kokonaiskuvaa psykologian aihealueista ja yhdistelemään eri opintojaksojen teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (hyväksyty-hylätty).

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykyinä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalien maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävänsä tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväns tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestäväns kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen

- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveystilanteiden ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystieteen malli, muutosvaihemalli

- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit*
- *mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Opintojakson moduulit

- **Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen**

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsitteille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*
- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystalouden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautiin riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautiin näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoitoon ja omahoitoon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveystaustoja ja mahdollisuuksia

Sairaudet ja hoito

- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito

Eettiset kysymykset

- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Hyvinvoiva keho ja mieli, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Teoriatiedon ja käytännön harjoitusten avulla opiskelija syventää tietoaan kehon ja mielen vaikutuksista toisiinsa
- Opiskelija kehittää kehotuntemustaan.
- Opiskelija oppii stressinhallintakeinoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet:
- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset tekijät ja niiden tunnistaminen
- stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä
- keinoja kuormituksen hallintaan
- ryhti ja lihastasapaino
- opiskeluhuvinvointi
- Kehotuntemusta ja ryhtiä parantavia harjoitteita sekä stressinhallintakeinoja:
- rentoutus-, hengitys- ja meditointiharjoituksia
- pilates, jooga, shindo, yms.
- rullailu ja hieronta
- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta tehtäviä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla ohjataan tarkastelemaan mielen ja kehon välistä vuorovaikutusta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Tehtävänä on kehittää opiskelijan omaa kehon tuntemusta ja sitä kautta löytää omia keinoja stressinhallintaan.

Terveystiedon projektikurssi, 2 op (TE5)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduuli toteutetaan ajankohtaisen terveysteemaan tutustuen. Tehtävänä on opiskelijan perehtyminen ajankohtaisen terveystekijän vaikutuksiin ja uuden teknologian mahdollisuuksiin tutkia, mitata ja hoitaa terveyteen vaikuttavia tekijöitä.

Terveystiedon lukudiplomi, 2 op (TE6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pystyy syventämään terveysosaamistaan valitsemassaan teemassa.
- Opiskelija osaa nimetä keskeisimmät teemaan liittyvät käsitteet ja harjaantuu niiden soveltamisessa.
- Opiskelija osaa analysoida valitun teemaan liittyviä tekijöitä ja arviomaan niiden välisiä suhteita.
- Opiskelija osaa selittää teemaan liittyviä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden vaikutusta terveyden eri tasoilla
- Opiskelija tunnistaa itselleen soveltuvia työskentelytapoja ja osaa arvioida omaa osaamistaan.
- Opiskelija harjaantuu itsenäiseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppimistehtävän aiheen valinta ja työskentelytavan ja ajan käytöstä sopiminen opettajan kanssa
- terveysaiheisen teeman valinta ja sen rajaaminen
- lähteiden kartoitus
- teemaan soveltuvan työskentelytavan valinta ja sen esittely opettajalle
- ajankäyttösuunnitelma
- Oppimistehtävän itsenäinen työskentely ja sen esittely sekä työskentelyn itsearviointi
- Oppimistehtävä on jokin seuraavista: tiivistelmä + itsearviointi tai laaja essee/tutkielma + itsearviointi tai oppimispäiväkirja tai diaesitys + itsearviointi tai äänitiedosto + oppimispäiväkirja tai multiauditiivinen tuotos + oppimispäiväkirja tai suullinen kuulustelu/tentti + itsearviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulissa opiskelija perehtyy itsenäisesti opettajan kanssa yhdessä sovittuun terveysteemaan ja siten pyrkii syventämään terveysosaamistaan. Opiskelija tekee yhdessä sovitulla menetelmällä joko kirjallisen tai audiovisuaalisen tai vastaavan tuotoksen sovitusta aiheesta ja arvioi itse osaamistaan, oppimistaan ja toimintaansa.

Ensiapu ja turvallisuus, 2 op (TE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tietää turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa edistää niin itsensä kuin yhteisöjen turvallisuutta.
- Opiskelija osaa hakea turvallisuuteen liittyvää tietoa ja arvioida sen luotettavuutta.
- Opiskelija osaa toimia onnettomuustilanteessa oikein ja antaa ensiapua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja keinot edistää turvallisuutta:
- fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus ja niihin vaikuttavat tekijät
- yksilön, yhteisön, yhteiskunnan keinoja edistää turvallisuutta
- Toiminta onnettomuuspaikalla tai sairauskohtauksen sattuessa:
- tajuttoman ensiapu ja elvytys
- suuret verenvuodot ja sokin tunnistaminen
- vieras esine hengitystiehyissä
- erilaiset haavat ja palovammat ja paleltumat
- pehmytkudosvammat: nyrjähdys, venähdys
- murtumat, päävammat, sairaskohtaukset ja myrkytykset

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään ensiavu perusteisiin ja harjoitellaan antamaan ensiapua niin tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa kuin hätätilanteissa. Keskeistä on myös tarkastella turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja keinoja edistää turvallisuutta sekä ehkäistä onnettomuustilanteita.

Abikussi, 2 op (TE9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa tarkastella ja perustella terveyteen ja sairauteen liittyviä ilmiöitä yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä globaalisti.
- Opiskelija ymmärtää yleisimpien sairauksien ehkäisyn ja hoidon periaatteita sekä tieteellisen tiedon ja kokemustiedon merkityksen eron terveyden ja sairauden riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä.
- Opiskelija tietää, miten ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voi edistää, ja ymmärtää itsehoitoon ja mielenterveyden suojaamiseen liittyviä toimintatapoja.
- Opiskelija osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa, terveystiedon ja terveystiedon sekä terveystiedon ja terveystiedon liittyviä ilmiöitä.
- Opiskelijalla on tietämys terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmistä ja hän osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti.
- Opiskelija osaa perustellen pohtia terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä kysymyksiä.
- Opiskelija osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden sekä terveys- ja yhteiskuntapolitiikan yhteyksiä väestön terveyteen, terveyseroihin, terveydenhuollon rakenteisiin sekä ihmisten terveystietoisuuteen.
- Opiskelija osaa käyttää yo-kokeissa tarvittavia ohjelmia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ylioppilastutkintolautakunnan ylioppilaskokeen ohjeet
- Koulukohtaiset ylioppilaskoeohjeet
- Tiedonkäsittelytaidon kriteerit
- Terveystiedon kysymystyypit
- Hyvä vastauksen kriteerit
- Terveystiedon vastaamisen avaimet
- TVT-tehtävät
- Koetilanteessa toimiminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään ylioppilaskokeeseen valmistuvaa opiskelijan valmiuksia jäsentää lukion terveystiedon oppimäärä ja parantaa terveystiedon digitaalisessa ylioppilaskokeessa tarvittavia taitoja. Keskeistä on kerrata terveystiedon sisältöjä oppiaineen tavoitteiden suuntaisesti ja harjoitella valmiuksia erityyppisten ylioppilastehtävien tekemiseen.

7.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäättään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia

eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri

kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Minun ruotsini, 4 op (RUB11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määritellyyn taitotasoon B1.1.

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen korostuu opintojakson sisällöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojakson työskentelytavoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen korostuu opintojakson sisällöissä ja aihepiirien käsittelyssä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojakson sisällöissä ja aihepiirien käsittelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen sisältyy opintojaksoon sisältöjen ja työskentelytapojen muodossa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen sisältyy opintojaksoon sisältöjen ja työskentelytapojen muodossa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen korostuu opintojaksossa opiskeluun ja työnhakuun liittyvissä tilanteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on osana opiskeluun ja työnhakuun liittyvissä tilanteissa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen viestinnällisissä tilanteissa sekä aihepiireissä sisältyvät opintojaksoon.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen sisältyy opintojakson aihepiireihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisten ohjeiden mukaisista puheen tuottamisen näytöistä annetaan erillinen todistus.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen korostuu opintojakson sisällöissä ja työskentelytavoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu opintojakson sisällöissä ja työskentelytavoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen korostuu opintojakson sisällöissä ja työskentelytavoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Hyppää kyytiin, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan jo aikaisemmin opittuja taitoja ruotsin kielessä ja hankitaan paremmat kielenoppimisvalmiudet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan kielen perusrakenteita ja perussanastoa joko ennen ensimmäistä ruotsin opintojaksoa tai sen jälkeen
- Harjoitellaan ääntämistä, lukemista, kuullun ymmärtämistä, puhumista ja kirjoittamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sisältyvät opintojakson aihepiireihin ja työskentelytapoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sisältyvät opintojakson aihepiireihin ja työskentelytapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Abiruotsi, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmennetaan opiskelijoita ruotsin kielen yo-tutkintoon erityyppisillä tehtävillä.
- Vahvistetaan ja syvennetään opiskelijoiden kielitietoa ja -taitoa sekä perehdytään monipuolisiin asiasisältöihin.
- Vahvistetaan kaikkia kielitaidon osa-alueita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan tutkintokokeeseen kuuluvia tehtävyytyyppejä
- Opintojakson sisältöä voidaan muokata ja täydentää opiskelijoiden toiveiden mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaikki edellisiin opintojaksoihin sisältyneet osaamisalueet ovat mukana opintojaksossa, jossa kerrataan kaikkien pakollisten opintojaksojen aihepiirit.

Tukea toisen vuoden opiskelijoille, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään ja vahvistetaan pakollisilla opintojaksoilla tähän mennessä opittuja rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Lisätään eri aihepiirien sanavarastoa ja kehitetään suullista ja kirjallista ilmaisutapaa.
- Tekstinymmärtämistaitoja ja kuullun ymmärtämistaitoja kartutetaan monipuolisilla harjoituksilla .

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanasto.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanasto.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanasto.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanasto.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta RUB11 – 15 opintojaksojen jälkeen.

Kaksikielinen yhteistyö ystävyyskoulun kanssa, 2 op (TKRUB)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Edistää opiskelijan ymmärrystä kaksikielisestä Suomesta
- Kehittää opiskelijan taitoja käyttää toista kotimaista kieltä autenttisissa tilanteissa yhdessä ns. kieliystävän tai kieliystävien kanssa
- Tutustua samanikäisiin nuoriin toisesta kieliryhmästä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelijat pitävät yhteyttä toisiinsa toisella kotimaisella kielellä sekä ruotsiksi että suomeksi.
- Tarkoituksena on harjoitella ruotsia/suomea arkisten teemojen ympärillä tekemällä erilaisia tehtäviä esimerkiksi erilaisten sosiaalisen median sovellusten avulla.
- Opintojakson aikana järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailu molempiin kouluihin tai muu vastaava yhteinen tapaaminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä ystävyyskoulun opiskelijoiden kanssa erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija saa kokemuksia kieli- ja kulttuurirajoja ylittävästä vuorovaikutuksesta. Hän oppii arvostamaan ihmisen oikeutta omaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiin sekä ymmärtää kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden arvon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteen saavuttamiseen käytetään mm. itse- ja kaveriarviointia ja opettajapalautetta. Opintojakso pyritään järjestämään yhden lukuvuoden aikana ja se koostuu yhdestä kahden opintopisteen moduulista. Hyväksytty suoritus (S) edellyttää, että opiskelija tekee opintojakson suunnitelmaan kuuluvat tehtävät ja osallistuu opintojakson muihin tapahtumiin.

7.19. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Lukiolaisen digitaidot, 2 op (ATK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin tavoitteena on opetella lukio-opinnoissa tarvittavat taidot sekä harjoitella oman koneen käyttöä Abitti kokeita sekä sähköistä yo-koetta varten.

- Opiskelija ymmärtää koulun tietoverkon ja oppimisympäristöjen toiminnan ja käyttää niitä tehokkaasti työvälineenä
- Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä oppimista tukevia ohjelmia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Office365-ympäristössä toimiminen
- tärkeimpien Abitti-sovellusten peruskäyttö.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukion tietotekniikkakurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukion tietotekniikkakursseilla perehdytään monipuoliseen tietotekniikan käyttöön. Tarkoituksena on, että opiskelija osaa hyödyntää tarkoituksenmukaisesti tietotekniikkaa, koulun tietoverkkoa sekä laitteita opinnoissaan.

Kursseilla valmentaudutaan myös sähköiseen yo-tutkintoon liittyviin sovelluksiin.

Abiturientin digitaidot, 2 op (ATK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Abittisovellusten sujuva käyttö ylioppilaskokeessa
- Taulukkolaskentaohjelman edistyneempi käyttö

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- LibreOffice Calc
- Laskinsovellukset
- Abitin kuvankäsittely
- muut Abitin ohjelmat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukion tietotekniikkakurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lukion tietotekniikkakursseilla perehdytään monipuoliseen tietotekniikan käyttöön. Tarkoituksena on, että opiskelija osaa hyödyntää tarkoituksenmukaisesti tietotekniikkaa, koulun tietoverkkoa sekä laitteita opinnoissaan.

Kursseilla valmentaudutaan myös sähköiseen yo-tutkintoon liittyviin sovelluksiin.

Kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää koulun tietoverkon ja oppimisympäristöjen toiminnan ja käyttää niitä tehokkaasti työvälineenä

- osaa käyttää yleisimpiä oppimista tukevia ohjelmia

Ohjelmointi, 2 op (ATK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelijan innovatiivisuuden ja ongelmanratkaisutaitojen kehittäminen
- valmiudet ohjelmiston laatimiseen joko Windows- tai internet-ympäristöön.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ohjelmointikielen perusteet (Visual Basic, PHP, Java tai C)
- ohjelman suunnittelu
- Lauserakenteet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukion tietotekniikkakurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

ATK-Projekti, 2 op (ATK04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Toteutetaan oma tietotekniikan alan projekti ideoinnista toteutukseen saakka.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jonkin laajan itsenäisen projektin suorittaminen aiheesta, joka ei sisälly muihin kursseihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukion tietotekniikkakurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

ATK-Harrastuskurssi, 2 op (ATK05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toteuttaa jonkin oman projektin, joka liittyy omaan harrastukseen tai opintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

300

- Opiskelijan omaan harrastukseen liittyvän tietotekniikkaprojektin suunnittelu ja toteutus (musiikki, animaatio, ohjelmointi ...)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukion tietotekniikkakurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Vapaaehtoistoiminnan kurssi, 2 op (TO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja osaa valita itselleen sopivan vapaaehtoisuustoiminnan.
- Opiskelija ymmärtää vapaaehtoistoiminnan kentän mahdollisuudet oman osaamisen kehittämisessä.
- Opiskelija ymmärtää vapaaehtoistoiminnan kentän moninaisuuden sekä toimintaperiaatteen.
- Opiskelija ymmärtää vapaaehtois- ja kansalaistoiminnan merkityksen ja niiden roolin yhteiskunnassa.
- Opiskelija osaa valita omia tavoitteitaan vastaavan tehtävän osaamisen näyttämisen tai uuden oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään vapaaehtoistoiminnan periaatteisiin ja toimintamalleihin.
- Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen
- Suunnitellaan ja/tai toteutetaan itsenäisesti/ryhmässä vapaaehtoistoiminnan projekti.
- oppimispäiväkirja
- itsearviointi

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija perehtyy vapaaehtoistoimintaan ja osallistuu vapaaehtoistehtävän etsimiseen, suunnittelemiseen ja toteuttamiseen. Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen auttaa opiskelijaa oppimaan uusia asioita itsesään ja toisista ihmisistä sekä mahdollistaa uusien taitojen harjoittelun.

7.20. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä.

Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kielenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla

rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimmalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnot mahdollistavat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta

kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasosteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.20.1. Vieraat kielet, englantia, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Minun englantini, 4 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan

- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Englanti globaalina kielenä

- englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä
- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- kansainväliset suhteet
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyyli erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttäen reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu tutustuttaessa eri kulttuurialojen ja taiteiden kirjoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu opiskelijan tuottamissa teksteissä useista itselle mielenkiintoisista kulttuuriaiheista.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsenmääräisesti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu eri tieteenalojen teksteihin perehdyttäessä ja omien tulkintojen ja ongelmanratkaisujen laatimisessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen liittyvät tulevaisuuden kestävä kehityksen innovaatioihin liittyvien aiheiden ratkaisukeskeiseen käsittelyyn.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnalliseen osaamiseen kuuluvat tutustuminen eri medioihin ja ajankohtaisiin aiheisiin sekä omien tekstien tuottaminen tietolähteiden pohjalta, myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja ihmisoikeuskysymykset korostuvat tekstien aiheissa ja harjoituksissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen on mukana yksilön yhteiskunnallista roolia käsiteltäessä ja harjoiteltaessa osallistuvaa toimintaa.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu jatko-opintoja ja työelämää käsittelevissä aihepiireissä sekä oman elämän ja talouden hallintaan liittyvissä harjoituksissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on mukana opiskeluun ja työnhakuun liittyvien tilanteiden harjoittelussa myös kansainväliset yhteisöt huomioiden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat tarkasteltaessa globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön näkökulmasta ja myös laajemmin kansainvälisten järjestöjen toimintaan perehtyen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen sisältyvät pohdittaessa yksin ja ryhmissä eri tapoja ratkaista ympäristökysymyksiä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*

- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu monipuolisissa aihealueissa, jotka kertaavat pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sisältyy monipuoliseen suullisen viestinnän tilanneharjoitteluun ja neuvottelutaitojen kehittämiseen.

Abienglanti, 2 op (ENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Valmennetaan opiskelijoita englannin kielen yo-tutkintoon monipuolisilla tehtävillä
- Vahvistetaan ja syvennetään opiskelijoiden kielitietoa ja -taitoa sekä perehdytään monipuolisiin asiasisältöihin
- Vahvistetaan kaikkien kielitaidon osa-alueiden osaamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan tutkintokokeeseen kuuluvia tehtävyytyyppejä
- Opintojakson sisältöä voidaan muokata ja täydentää opiskelijoiden toiveiden mukaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaikki edellisiin opintojaksoihin sisältyneet osaamisalueet ovat mukana opintojaksossa, jossa kerrataan kaikkien pakollisten opintojaksojen aihepiirit.

Perustaitojen kertaus, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan ja täydennetään jo aikaisemmin opittuja taitoja englannin kielessä ja hankitaan paremmat kielenoppimisvalmiudet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kerrataan englannin kielen perusrakenteita ja perussanastoa joko ennen ensimmäistä englannin kielen opintojaksoa tai heti sen jälkeen
- Harjoitellaan ääntämistä, lukemista, kuullun ymmärtämistä, puhumista ja kirjoittamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sisältyvät opintojakson aihepiireihin ja työskentelytapoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen sisältyvät opintojakson aihepiireihin ja työskentelytapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voidaan suorittaa 1. opiskeluvuoden aikana.

Keskeistä kerraten, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään ja vahvistetaan pakollisilla opintojaksoilla tähän mennessä opittuja rakenteita ja sanastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Täydennetään eri aihepiirien sanavarastoa ja kehitetään suullista ja kirjallista ilmaisutapaa
- Tekstinymmärtämistaitoja ja kuullun ymmärtämistaitoja kehitetään monipuolisilla harjoituksilla
- Kerrataan englannin kielen rakenteet ja harjoitellaan niitä laajasti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suosittelaa suoritettavaksi vasta ENA1 – 6 opintojaksojen jälkeen.

Opi kuuntelemaan, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Vahvistetaan kuullun ymmärtämistaitoja monipuolisten harjoitusten avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan eri aihealueita käsittelevillä kuuntelutehtävillä.
- Syvennetään ja vahvistetaan tähän mennessä opittuja sanastoja ja eri tyyppisten kuullun ymmärtämistehtävien osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tätä opintojaksoa suositellaan valittavaksi opintojen loppuvaiheeseen.

Opi kirjoittamaan, 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kehitetään ja monipuolistetaan kirjallista ilmaisutaitoa ja laajennetaan sanavarastoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan erityyppisten kirjoitelmien laatimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen kirjallisia viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen kirjallisia viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen kirjallisia viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen kirjallisia viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen sisältyvät oppisisältöihin ja työskentelymuotoihin, joiden avulla kerrataan tähän asti suoritettujen opintojaksojen kirjallisia viestintätaitoja, rakenteita ja sanastoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan S-arvosana, kun opiskelija on osallistunut opetukseen ja suorittanut hyväksytysti hänelle annetut tehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suosittelaaan suoritettavaksi opintojen loppuvaiheessa.

7.20.2. Espanja B2 (EAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen toteutuu, kun opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa. Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Projektiopintojakso, 2 op (EAB211)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- edistää viestinnällistä kielitaitoaan
- kehittää suullista kielitaitoaan autenttisissa tilanteissa
- edistää kulttuurituntemustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaisten suullisten ja muiden viestintätilanteiden harjoittelu
- mahdollisuuksien mukaan yhteydenpito kohdekielisiin organisaatioihin ja vieraileminen niissä tai kohdemaassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan ja harjoitellaan autenttisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso sopii perustasolla 1 omaksuttujen tietojen jälkeen. Hyväksytty suoritus (S) edellyttää, että opiskelija tekee opintojakson suunnitelmaan kuuluvat tehtävät ja osallistuu opintojakson muihin tapahtumiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan suullista ja muuta viestinnällistä kielitaitoa.

Perustaso 1, 2 op (EAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (EAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tunteuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tunteuksiaan ja mielipiteitään. Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Perustaso 3, 2 op (EAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 4, 2 op (EAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 5, 2 op (EAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustason jatko 1, 2 op (EAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestävään elämäntapaan liittyviä asioita lukemiensa tekstien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustason jatko 2, 2 op (EAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kansainväliseen yhteistyöhön ja ymmärtää kielitaidon merkityksen jatko-opinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Abiespanja, 2 op (EAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää ja vahvistaa kuullun- ja tekstinymmärrys- sekä tekstintuottamistaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitiedon kertaaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritusmerkinnällä arvioitavan opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa ylioppilaskokeeseen.

7.20.3. Espanja (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiinomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin sekä oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

7.20.4. Italia (IAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 1, 2 op (IAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 2, 2 op (IAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 3, 2 op (IAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 4, 2 op (IAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

334

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin sekä oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Perustaso 5, 2 op (IAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

7.20.5. Japani (JAB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (JAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Kirjoitusjärjestelmään tutustumisessa pääpaino on hiragana-merkistössä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiinomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Perustason alkeet 2, 2 op (JAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee hiragana-merkistön ja on tutustunut tutustuu katakana- ja kanji-merkkeihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Perustason alkeet 3, 2 op (JAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee katakana-merkistöä ja tutustuu kanji-merkkeihin.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Perustaso 1, 2 op (JAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *kehittää kirjoitustaitoaan*
- *oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa katakana-merkistön tuntemusta ja tutustuu enenevässä määrin kanji-merkkeihin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Perustaso 2, 2 op (JAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on hiragana-, katakana- ja joitain kanji-merkkejä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Perustaso 3, 2 op (JAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on hiragana-, katakana- ja joitain kanji-merkkejä.
- Japaninkielinen tuotos voi olla esimerkiksi puhe, esitelmä, äänite, video, vlogi, juliste, blogi-kirjoitus tai kirjoitelma.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Perustaso 4, 2 op (JAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä jossa on enenevässä määrin kanji-merkkejä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Perustaso 5, 2 op (JAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa tekstiä, jossa on yhä enemmän kanji-merkkejä.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat

7.20.6. Latina (LAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi
- ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä
- ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen

- oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin
- osaa kohtalaisen hyvin perussanastoa ja keskeisiä muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmauksia
- ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvin osin vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- pystyy kertomaan itsestään perusasioita latinaksi
- tutustuu kielen keskeisiin piirteisiin
- tutustuu antiikin kulttuuriin ja latinan kieleen nykyajan näkökulmasta
- ymmärtää latinan kielen aseman Euroopan kielten joukossa ja erityisesti romaanisissa kielissä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

- Rooman valtakunnan latinan kielen vaiheet pääpiirteittäin
- antiikin ja nykypäivän Italiaa ja roomalaisia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta.

Antiikin elämää, 2 op (LAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- syventää kielitietoisuuttaan ja oppii käyttämään kieliopillisia käsitteitä
- oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja lisää muoto-opin osaamistaan
- tutustuu pääpiirteittäin elämään antiikin aikaisessa kaupungissa.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

- yksityinen ja julkinen elämä antiikissa
- työnteko antiikissa
- orjuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. Hän ymmärtää niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä.

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- laajentaa lauseopin osaamistaan
- harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

- antiikin vapaa-aika
- antiikin roomalaisnuorten kasvatus ja koulunkäynti
- antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan

- tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan
- tutustuu etruskeihin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

- Rooman varhaishistoria ja siihen liittyvät tarut
- Rooman historian käännekohtat
- Rooman kehittyminen maailmanvallaksi
- roomalainen aikakäsitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

- täydentää lauseopin osaamistaan
- hallitsee keskeisen muoto-opin
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

- Rooman historian merkkihenkilöitä

- roomalaiset hyveet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja refleктоimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa
- monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista
- tutustuu lyyrisiin runomittoihin.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

- antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme
- antiikin tieteet ja taiteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija pohtii sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan
- tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävä toiminnan tai ovat sen esteenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävä elämäntapaa.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Paikallinen lisäys

- tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä
- nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

- latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään
- kristillinen ja humanistinen latina
- latinan lausuminen eri maissa
- Suomen latiniteetti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen.

7.20.7. Ranska (RAA)

Opintojaksot

Minun ranskani, 4 op (RAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*

- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulauskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäytyliä erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

VKA 1-2 muodostavat yhteisen kokonaisuuden (4 op). Opintojaksosta annetaan yksi numeroarvosana.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu tutustuttaessa eri kulttuurialojen ja taiteiden kirjoon

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu opiskelijan tuottamissa teksteissä useista itselle mieluisista kulttuuriaiheista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnalliseen osaamiseen kuuluvat tutustuminen eri medioihin ja ajankohtaisiin aiheisiin sekä omien tekstien tuottaminen tietolähteiden pohjalta, myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja ihmisoikeuskysymykset korostuvat tekstien aiheissa ja harjoituksissa.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen on mukana yksilön yhteiskunnallista roolia käsiteltäessä ja harjoiteltaessa osallistuvaa toimintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA5)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämäänsä astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu jatko-opintoja ja työelämää käsittelevissä aihepiireissä sekä oman elämän ja talouden hallintaan liittyvissä harjoituksissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on mukana opiskeluun ja työnhakuun liittyvien tilanteiden harjoittelussa myös kansainväliset yhteisöt huomioiden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RAA6)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu eri tieteenalojen teksteihin perehdyttäessä ja omien tulkintojen ja ongelmanratkaisujen laatimisessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen liittyvät tulevaisuuden kestävä kehityksen innovaatioihin liittyvien aiheiden ratkaisukeskeiseen käsittelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat tarkasteltaessa globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön näkökulmasta ja myös laajemmin kansainvälisten järjestöjen toimintaan perehtyen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen sisältyvät pohdittaessa yksin ja ryhmissä eri tapoja ratkaista ympäristökysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sisältyy monipuoliseen suullisen viestinnän tilanneharjoitteluun ja neuvottelutaitojen kehittämiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu monipuolisissa aihealueissa, jotka kertaavat pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisten ohjeiden mukaisista puheen tuottamisen näytöistä annetaan erillinen todistus.

7.20.8. Ranska (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmisiin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Projektiopintojakso, 2 op (RAB211)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- edistää viestinnällistä kielitaitoaan
- kehittää suullista kielitaitoaan autenttisissa tilanteissa
- edistää kulttuurituntemustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaisten suullisten ja muiden viestintätilanteiden harjoittelu
- mahdollisuuksien mukaan yhteydenpito kohdekielisiin organisaatioihin ja vieraileminen niissä tai kohdemaassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan ja harjoitellaan autenttisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso sopii perustason alkeissa omaksuttujen tietojen jälkeen. Hyväksytyt suoritus (S) edellyttää, että opiskelija tekee opintojakson suunnitelmaan kuuluvat tehtävät ja osallistuu opintojakson muihin tapahtumiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan suullista ja muuta viestinnällistä kielitaitoa.

Perustaso 1, 2 op (RAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (RAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tunteuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tunteuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Perustaso 3, 2 op (RAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Perustaso 4, 2 op (RAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Perustaso 5, 2 op (RAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Perustason jatko 1, 2 op (RAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestäväan elämäntapaan liittyviä asioita lukemiensa tekstien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Perustason jatko 2, 2 op (RAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kansainväliseen yhteistyöhön ja ymmärtää kielitaidon merkityksen jatko-opinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeromerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Abiranska, 2 op (RAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää ja vahvistaa kuullun- ja tekstinymmärrys- sekä tekstintuottamistaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitiedon kertaaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritusmerkinnällä arvioitavan opintojakso tehtävänä on valmistaa opiskelijaa ylioppilaskokeeseen.

7.20.9. Ranska (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa

myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Perustaso 1, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin sekä oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

7.20.10. Ruotsi (RUA)

Opintojaksot

Kieli-identiteetti globaalissa maailmassa, 4 op (RUA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*

- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä kuvailen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

370

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

7.20.11. Saksa (SAA)

Opintojaksot

Minun saksani, 4 op (SAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus

- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Sprachdiplom II, 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kehitetään valmiuksia suorittaa Saksan valtion virallinen kielitutkinto
- Sprachdiplom II koostuu luetun ja kuullun ymmärtämisestä, tekstin tuottamisesta sekä suullisesta esityksestä. DSD II vastaa Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoa B2/C1 ja se kelpaa todistukseksi saksalaisten yliopistojen edellyttämästä saksan kielen taidosta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia suorittaa Saksan valtion virallinen kielitutkinto Sprachdiplom II.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

374

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

7.20.12. Saksa (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Sprachdiplom I, 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla kehitetään valmiuksia suorittaa Saksan valtion virallinen kielitutkinto
- Sprachdiplom I koostuu luetun - ja kuullun ymmärtämisestä, tekstin tuottamisesta sekä suullisesta esityksestä. DSD I vastaa Eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoa A2/B1 ja sitä voi hyödyntää mm. haettaessa työharjoitteluun tai työhön saksalaiselle kielialueelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään valmiuksia suorittaa Saksan valtion virallinen kielitutkinto Sprachdiplom I.

Projektiopintojakso, 2 op (SAB211)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- edistää viestinnällistä kielitaitoaan
- kehittää suullista kielitaitoaan autenttisissa tilanteissa
- edistää kulttuurituntemustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaisten suullisten ja muiden viestintätilanteiden harjoittelu
- mahdollisuuksien mukaan yhteydenpito kohdekielisiin organisaatioihin ja vieraileminen niissä tai kohdemaassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta opitaan ja harjoitellaan autenttisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakso sopii perustason alkeissa omaksuttujen tietojen jälkeen. Hyväksytty suoritus (S) edellyttää, että opiskelija tekee opintojakson suunnitelmaan kuuluvat tehtävät ja osallistuu opintojakson muihin tapahtumiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan suullista ja muuta viestinnällistä kielitaitoa.

Perustaso 1, 2 op (SAB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (SAB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 3, 2 op (SAB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuurialueita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Perustaso 4, 2 op (SAB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Perustaso 5, 2 op (SAB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Perustason jatko 1, 2 op (SAB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestäväan elämäntapaan liittyviä asioita lukemiensa tekstien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Perustason jatko 2, 2 op (SAB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kansainväliseen yhteistyöhön ja ymmärtää kielitaidon merkityksen jatko-opinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Abisaksa, 2 op (SAB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää ja vahvistaa kuullun- ja tekstinymmärrys- sekä tekstintuottamistaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitiedon kertaaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritusmerkinnällä arvioitavan opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa ylioppilaskokeeseen.

7.20.13. Saksa (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaihteita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaihteita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin sekä oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen

tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

7.20.14. Venäjä (VEA)

Opintojaksot

Minun venäjäni, 4 op (VEA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat harjoiteltaessa arkitilanteiden viestintää ja pohdittaessa omaa kieli-identiteettiä sekä englannin kielen asemaa kansainvälisen toiminnan välittäjäkielenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan yksi numeroarvosana.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu tutustuttaessa eri kulttuurialojen ja taiteiden kirjoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu opiskelijan tuottamissa teksteissä useista itselle mieltuisista kulttuuriaiheista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnalliseen osaamiseen kuuluvat tutustuminen eri medioihin ja ajankohtaisiin aiheisiin sekä omien tekstien tuottaminen tietolähteiden pohjalta, myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja ihmisoikeuskysymykset korostuvat tekstien aiheissa ja harjoituksissa.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen on mukana yksilön yhteiskunnallista roolia käsiteltäessä ja harjoiteltaessa osallistuvaa toimintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen toteutuu eri tieteenalojen teksteihin perehdyttäessä ja omien tulkintojen ja ongelmanratkaisujen laatimisessa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen liittyvät tulevaisuuden kestävä kehityksen innovaatioihin liittyvien aiheiden ratkaisukeskeiseen käsittelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille

- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen korostuu jatko-opintoja ja työelämää käsittelevissä aihepiireissä sekä oman elämän ja talouden hallintaan liittyvissä harjoituksissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen on mukana opiskeluun ja työnhakuun liittyvien tilanteiden harjoittelussa myös kansainväliset yhteisöt huomioiden.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7)

Opintojakson moduulit

- *Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen*

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuvat tarkasteltaessa globaaleja ympäristökysymyksiä yksilön näkökulmasta ja myös laajemmin kansainvälisten järjestöjen toimintaan perehtyen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen sisältyvät pohdittaessa yksin ja ryhmissä eri tapoja ratkaista ympäristökysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen sisältyy monipuoliseen suullisen viestinnän tilanneharjoitteluun ja neuvottelutaitojen kehittämiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen toteutuu monipuolisissa aihealueissa, jotka kertaavat pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana. Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisten ohjeiden mukaisista puheen tuottamisen näytöistä annetaan erillinen todistus

7.20.15. Venäjä (VEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet, 2 op (VEB21)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemyks perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa.

Abivenäjä, 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää ja vahvistaa kuullun- ja tekstinymmärrys- sekä tekstintuottamistaitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitiedon kertaaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritusmerkinnällä arvioitavan moduulin tehtävänä on valmistaa opiskelijaa ylioppilaskokeeseen.

Perustaso 1, 2 op (VEB22)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1
398

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (VEB23)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Perustaso 3, 2 op (VEB24)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Perustaso 4, 2 op (VEB25)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin ja oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia jatko-opintoihin sekä työelämään liittyviä tilanteita ja niissä toimimista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Perustaso 5, 2 op (VEB26)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Perustason jatko 1, 2 op (VEB27)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestävään elämäntapaan liittyviä asioita lukemiensa tekstien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa vahvistamaan perustason tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoja.

Perustason jatko 2, 2 op (VEB28)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*

- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu kansainväliseen yhteistyöhön ja ymmärtää kielitaidon merkityksen jatko-opinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on auttaa opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason kielitaidosta. Moduulin aikana vahvistetaan taitoja, joita opiskelija hyödyntää pystyäkseen jatkamaan osaamisensa omaehtoista kehittämistä.

Projektiopintojakso, 2 op (VEB29)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- edistää opiskelijan suullista kielitaitoa
- kehittää opiskelijan suullista taitoa autenttisissa tilanteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia suullisia viestintätilanteita.
- Opintojakson aikana järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailuja venäjänkielisiin organisaatioihin ja Venäjälle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Vuorovaikutusta opitaan ja harjoitellaan autenttisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritus (S) edellyttää, että opiskelija tekee opintojakson suunnitelmaan kuuluvat tehtävät ja osallistuu opintojakson muihin tapahtumiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso sopii perustasolla 1 omaksuttujen tietojen jälkeen.

7.20.16. Venäjä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiinomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusta harjoitellaan suullisesti tavallisimpien kohteliaisuuteen liittyvien ilmaisujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on motivoida pitkäjänteiseen ja tavoitteelliseen kielenopiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja kulttuureja kohtaan. Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan kohdekielellä aktiivisesti, monenlaisia alkeiskielitaitoa kompensoivia vuorovaikutusstrategioita käyttäen.

Projektiopintojakso, 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- edistää opiskelijan suullista kielitaitoa
- kehittää opiskelijan suullista taitoa autenttisissa tilanteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana harjoitellaan erilaisia suullisia viestintätilanteita.
- Opintojakson aikana järjestetään mahdollisuuksien mukaan vierailuja venäjänkielisiin organisaatioihin ja Venäjälle.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Vuorovaikutusta opitaan ja harjoitellaan autenttisissa kielenkäyttötilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Hyväksytty suoritus (S) edellyttää, että opiskelija tekee opintojakson suunnitelmaan kuuluvat tehtävät ja osallistuu opintojakson muihin tapahtumiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso sopii perustasolla 1 omaksuttujen tietojen jälkeen.

Perustaso alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

406

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan sosiaalisen kohtaamisen vuorovaikutustilanteissa sekä tavanomaisissa asiointitilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa ja hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin, myös maailmankuvan laajentamiseksi.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet
- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu elämän moniin osa-alueisiin harrasteiden ja koulumaailman kautta ja harjaantuu kertomaan omista mielenkiinnon alueista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan monipuolisesti sekä viestijänä että vastaanottajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa muodostamaan kokonaisnäkemys perustason alkeisvaiheesta ja edistymisestä kohdekielen opinnoissa. Tarvittaessa huomiota kiinnitetään B2-oppimäärää peruskoulun puolella opiskelleen opiskelijan opintojen aloittamiseen.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen ja kohdekielen kulttuurien eroihin ja oppii kertomaan omasta maastaan ja kulttuuristaan kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kulttuurien välisiä soveliaita tapoja kommunikointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelijaa hyödyntämään kohdekieltä tiedonhankinnan välineenä. Moduulissa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia ja rohkaistaan opiskelijaa toimimaan oman kulttuurinsa lähettiläänä.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tutustuu hyvinvoinnin edistämiseen ja sen eri osa-alueisiin kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiudet vuorovaikutuksen ylläpitoon ja aktiiviseen kuunteluun. Opiskelija oppii ilmaisemaan tuntemuksiaan ja mielipiteitään kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on tarjota opiskelijalle välineitä ilmaista kohdekielellä tuntemuksiaan ja mielipiteitään. Moduulissa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Opiskelijan käsitys kielialueen kulttuurisesta rikkaudesta avartuu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen oman mielenkiintonsa perusteella ja rohkaistuu käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on ohjata opiskelija kielialueen kulttuurisesti ja historiallisesti keskeisten aiheiden pariin. Moduulissa rohkaistaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa. Moduulin aikana opiskelija tekee oman kohdekielisen tuotoksen.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

410

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin sekä oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa valmiuksia erilaisiin jatko-opintoihin ja työelämään liittyviin tilanteisiin sekä oppii hahmottamaan kohdekielen käyttöä työelämän kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on vahvistaa opiskelijan itsetuntoa kielenkäyttäjänä tarjoamalla mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella kieltä erilaisissa jatko-opintoihin ja työelämään liittyvissä tilanteissa.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää globaaleja kysymyksiä erilaisista näkökulmista lukemiensa tekstien kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita sekä kykyä olla lähdekriittinen. Opiskelija käyttää luovuutta tuottaessaan kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan numeroarvosana.

Opintojakson vapaa kuvaus

Moduulin tehtävänä on rohkaista opiskelijaa lukemaan ja tulkitsemaan oman kielitaitonsa mukaisesti eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Moduulissa vahvistetaan tekstien tulkitsemiseen tarvittavia strategioita ja syvennetään taitoa tuottaa kieltä vuorovaikutustilanteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon viestin vastaanottaja.

Abivenäjä, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää ja vahvistaa kuullun- ja tekstinymmärrys- sekä tekstintuottamistaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitiedon kertaaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suoritusmerkinnällä arvioitavan opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa ylioppilaskokeeseen.

7.20.17. Viron kieli (VIB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Viro 1, 2 op (VIB31)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutetaan opiskelijaa uuteen kieleen ja rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yksinkertaiset suulliset viestintätilanteet arjessa
- tervehtiminen, kuulumisten vaihto, itsestä kertominen, oman lähipiirin kuvaaminen
- tavanomaiset asiointitilanteet

Viro 2, 2 op (VIB32)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla jatketaan erilaisten arjen vuorovaikutus- ja asiointitilanteiden harjoittelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- koulu ja opiskelu
- vapaa-ajan vietto
- harrastukset

Viro 3, 2 op (VIB33)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Jatketaan erilaisten arjen vuorovaikutus- ja asiointitilanteiden harjoittelua.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matkustaminen
- tulevaisuuden suunnitelmat
- juhlaperinteet virolaisessa kulttuurissa
- erilaiset ajankohtaiset aiheet

7.21. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digijajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä*

globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävä kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniolotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoisiksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsenynteitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne
- väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät

Demokratia ja oikeusvaltio

- ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
- oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus
- pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta
- kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys
- Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä
- median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntatieto syventää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja ja kannustamalla osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä
- tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat
- osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita
- ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa
- osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan
- osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytketymisen globaaliin talouteen
- osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen
- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset

- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taloustieto kehittää opiskelijan hyvinvointiosaamista vahvistamalla oman elämän ja talouden hallinnan taitoja.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- *Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen*

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet
- osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa
- tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin
- osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet
- oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö
- oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä
- oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- sopimus- ja vahingonkorvausoikeus
- perhe- ja jäämistöoikeus
- varallisuusoikeus
- tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus
- työoikeus
- asumiseen liittyvä sopimusoikeus
- hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa
- prosessi- ja rikosoikeus
- ympäristöoikeus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Lakitieto kehittää opiskelijan hyvinvointiosaamista vahvistamalla oman elämän tietoja ja taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä.

Lakitietoa käytännössä, 2 op (YH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan ymmärtämään oikeusjärjestelmämme yhteyksiä yhteiskunnallisiin ilmiöihin.
- Tutustutaan eri yhteiskuntaelämän aloilla ja jatko-opinnoissa tarvittavaan oikeudelliseen tietoon.
- Ymmärretään väylä oikeustieteen opintoihin sekä sen tarjoamiin työelämämahdollisuuksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla perehdytään Suomen oikeusjärjestelmään ja eri oikeudenaloihin opettajan johdolla tai vaihtoehtoisesti itsenäisesti kirjallisuuden avulla.
- Oikeustieteen opintoihin ja sen tarjoamiin työelämämahdollisuuksiin tutustutaan mm. asiantuntijavierailuin tai itsenäisen tiedonhankinnan menetelmin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lakitietoa käytännössä korostaa yksilön eettisyyttä ja ympäristöosaamista sekä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan S-merkinnällä tai arvosanalla opiskelijan niin halutessa

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso antaa perustietoja oikeudellisen tiedon merkityksestä yhteiskunnan, työelämän ja kansalaistoiminnan eri aloilla.

Raha, yritystoiminta ja globaali talous, 2 op (YH6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opitaan perusasiat sijoittamisesta. Opitaan sijoittamisen eri muodot (rahastot, osakkeet, asunnot, kryptovaluutat jne.) sekä sen käytännön toteutustavat.
- Saadaan perustiedot yrittäjyydestä, yrityksen toiminnasta ja yrittäjyyden merkityksestä yhteiskunnassa.
- Annetaan valmiuksia kaupalliselle alalle aikoville sekä yhteiskuntaopin yo-kokeeseen osallistuville opiskelijoille.

- Lisätä ymmärrystä liiketoimintaosaamisesta ja globaalista taloudesta.
- Saada valmiuksia positiiviseen rahapuheeseen ja kansankapitalismiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sijoittamisen lainalaisuuksien ja riskien ymmärtäminen.
- Tutustutaan eri sijoituslajeihin: osakkeisiin, rahastoihin, asuntosijoittamiseen ja kryptovaluuttoihin.
- Ymmärtää yritystoimintaa ja pörssiyhtiöiden merkitystä yhteiskunnassa.
- Talouden trendien tuntemus.
- Saadaan välineitä oman talouden hoitoon.
- Tutustua kiinnostaviin alan sisältöihin joilla kehittää osaamistaan talouden ja sijoittamisen parissa.
- Opiskelu on luonteeltaan hybridi-opetusta, eli lähiovetusta täydennetään sähköisellä alustalla, eikä erillistä kirjaa tarvita.
- Pyrimme tutustumaan alueemme yrityskenttään tekemällä yritysvierailuja ja kutsumulla vieraita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso korostaa yhteiskunnallista osaamista ja edistää edellytyksiä kriittisten ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää hyvinvointiosaamista vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä tai arvosanalla opiskelijan niin halutessa

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään taloustiedon ja yhteiskuntaopin osaamista perehtymällä sijoittamiseen, yritystoimintaan ja globaalin talouden kokonaiskuvaan.

Myynti, markkinointi ja kaupallistaminen, 2 op (YH7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan markkinointiin ja brändäämiseen sekä teoriassa että käytännössä.
- Saadaan ymmärrys kaupallistamisesta ja siihen liittyvistä osatekijöistä.
- Tutustutaan brändin rakentamisen eri vaiheisiin.
- Annetaan valmiuksia kaupalliselle ja visuaaliselle alalle suuntaaville opiskelijoille

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Seurataan mitä graafisen suunnittelun kentällä tapahtuu: tutustutaan kiinnostaviin alan julkaisuihin ja inspiroiviin tekijöihin.
- Harjoitellaan ideointia ja idean jalostamista visuaaliseksi viestinnäksi.
- Tutkitaan ja analysoidaan logoja, pakkauksia, brändejä ja muuta visuaalista viestintää eri medioissa.
- Valokuvataan ja käsitellään kuvia Photoshopilla. Tehdään graafista suunnittelua käsin sekä digitaalisesti kuvankäsittelyohjelmilla.
- Tehdään visuaalisia tuotteita kuten mainosjulisteita ja pakkausmuotoilua.
- Kuullaan visuaalisen viestinnän alan asiantuntijoiden ja ammattilaisten kokemuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää hyvinvointiosaamista itselle merkityksellisen visuaalisen ilmaisun kautta tukemalla identiteetin rakentumista, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehitty yhteistoiminnallisia menetelmiä käyttäen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu opiskelijan soveltaessa visuaaliselle taiteelle ominaisia tapoja ja menetelmiä myynnin, markkinoinnin sekä kaupallistamisen projekteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä tai arvosanalla opiskelijan niin halutessa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opimme mitä käytännössä markkinointi ja kaupallistaminen tarkoittavat sekä mitkä tekijät tukevat myyntiä. Kaupallistamiseen syvennytään teorian lisäksi myös käytännön tasolla, sillä tämä kurssi suoritetaan yhteistyössä kuvaamataiteen kanssa.

Yrittäjyyttä käytännössä, 2 op (YH8)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskellaan yrittäjyyttä käytännössä perustamalla oma harjoitusyritys opettajan ohjauksessa.
- Oppitaan tuntemaan ja kehittämään omia taitoja sekä vahvuuksia.
- Rakennetaan monipuolista ymmärrystä yrittäjyydestä osana yhteiskuntaa.
- Annetaan valmiuksia kaupalliselle alalle aikoville.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perustetaan oma harjoitusyritys ja onnistutaan sen pyörittämisessä.
- Omien resurssien löytäminen.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan vuorovaikutusosaamista tukemalla sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan S-merkinnällä tai arvosanalla opiskelijan niin halutessa

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan yrittäjyyteen käytännön tasolla perustamalla oma harjoitusyritys.

Yhteiskuntaopin Abikurssi, 2 op (YH9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Osataan soveltaa ja käyttää lukion aikana hankittuja yhteiskuntaopin tietoja esityksissä.
- Opitaan ymmärtämään ja käsittelemään laajoja yhteiskunnallisia ilmiöitä eri näkökulmista.
- Opitaan hahmottamaan yhteiskuntaopin kurssien sisällöt kokonaisuutena.
- Opitaan ymmärtämään yhteiskuntaopin yhteydet muihin reaaliaineisiin.
- Harjoitellaan yhteiskuntaopin ilmiöiden esittämistä esseen avulla.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esseiden kirjoittaminen
- Tilasto- ja kartta-aineiston käsittely, arviointi ja tulkinta
- Teksti- ja kuvadokumenttien käsittely, arviointi ja tulkinta

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistaa opiskelijan kykyä valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Opintojakso tukee monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduuli arvioidaan joko numeroarvosanalla tai opiskelijan niin halutessa suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valmistautuminen ylioppilaskirjoitusten yhteiskuntaopin ainerealin kokeeseen.

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen, 2 op (YH10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Hyväksytään ja arvostetaan kansanvaltaisen vaikuttamisen periaatteita.
- Kiinnostutaan yhteiskunnallisesta osallistumisesta.
- Opitaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu riittävän laajasti yhteiskunnallisesti vaikuttavaan toimintaan esimerkiksi keskusteluun mediassa, kunnallisten toimielinten kokouksiin, järjestötoimintaan, tapahtumien organisointiin, toimintaan nuorisovaltuustossa ja oppilaskunnassa.
- Vaihtoehtoisesti opiskelija perehtyy kurssilla kansallisen vaikuttamisen mahdollisuuksiin sekä organisaatioihin, jotka vaikuttavat yhteiskunnassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso syventää yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja kannustamalla osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson suoritus koostuu osallistumisesta, käytännön toiminnasta ja vaikuttamisesta yhteiskunnassa tai erikseen järjestettävästä vaikuttamisen kurssista.

Yhteiskuntaopin lukudiplomi, 2 op (YH11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syvennetään tietoja yhteiskuntaopista
- Opitaan tarkastelemaan yhteiskuntaopin sisältöjä useista näkökulmista
- Opitaan lukemaan tieteellistä tekstiä analysoiden ja tulkiten.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija lukee ja arvioi yhteiskuntaoppiin liittyvää tutkimuskirjallisuutta itsenäisesti opettajan antamien ohjeiden mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistaa opiskelijan kykyä valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Moduuli tukee monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kirjoittaa luetuista teoksista kirjalliset raportit tai tentit ne joko kirjallisesti tai suullisesti. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Agenda 2030, 2 op (YH12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perehdytään YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030) sekä toimenpiteisiin niiden saavuttamiseksi.
- Opitaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia globaaleissa kysymyksissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävä kehitys
- teemaan liittyvät vierailijat ja / tai vierailut
- toiminnallista työskentelyä esim. työpajoina
- kukin opiskelija perehtyy tarkemmin yhteen Agenda 2030 -tavoitteeseen ja laatii siitä tuotoksen, jonka esittelee muille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistaa vuorovaikutusosaamista ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen tukemalla monitieteistä ja luovaa osaamista monialaisessa yhteistyössä

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistaa vuorovaikutusosaamista ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen tukemalla monitieteistä ja luovaa osaamista monialaisessa yhteistyössä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso yhdistelee maantiedettä, yhteiskuntaoppia, historiaa ja biologiaa sekä toteutetaan näiden oppiaineiden opettajien yhteistyönä.

Sijoittajakoulu, 2 op (YH13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Harjoitella sijoittamista käytännössä hyväntekeväisyssalkun muodossa.
- Oppia perusasiat sijoittamisesta. Oppia sijoittamisen eri muodot (rahastot, osakkeet, asunnot, kryptovaluutat jne.)
- Antaa valmiuksia kaupalliselle alalle aikoville sekä yhteiskuntaopin kirjoittajille.
- Lisätä ymmärrystä rahamarkkinoiden toiminnasta.
- Saada valmiuksia positiiviseen rahapuheeseen ja kansankapitalismiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sijoittamisen lainalaisuuksien ja riskien ymmärtäminen.
- Tutustutaan eri sijoituslajeihin: osakkeisiin, rahastoihin, asuntosijoittamiseen ja kryptovaluuttoihin.
- Ymmärtää yritystoimintaa ja pörssiyritysten merkitystä yhteiskunnassa.
- Talouden trendien tuntemus.
- Saadaan välineitä oman talouden hoitoon.
- Tutustua kiinnostaviin alan sisältöihin joilla kehittää osaamistaan talouden ja sijoittamisen parissa.
- Opiskelu on luonteeltaan hybridi-opetusta, eli lähiovetusta täydennetään sähköisellä alustalla, eikä erillistä kirjaa tarvita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso edistää edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso kehittää hyvinvointiosaamista vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä tai arvosanalla opiskelijan niin halutessa.

7.22. Integraatio-opintojaksot

Vaellus ja luonnontuntemus, 2 op (BI13)

Oppiaineet

- Biologia
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Suunnitella ja toteuttaa ryhmänä vaellusretki esimerkiksi kansallispuistoon

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Perehdytään jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.
- Tutustutaan kohteen luonnon ominaispiirteisiin.
- Suunnitellaan, valmistaudutaan ja tehdään vaellusretki yhdessä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso (2 op) arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi voidaan toteuttaa yhdessä liikunnan kanssa.

Kemia ja taide, 2 op (KE13)

Oppiaineet

- Kemia
- Kuvataide

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa kokemuksia, joissa taiteen ilmiöitä selitetään kemian tieteen avulla ja saa valmiuksia tutkimuksellisiin työtapoihin.
- Opitaan käyttämään ja soveltamaan luonnontieteiden osaamista visuaaliseen ilmaisuun.
- Opintojakso auttaa ymmärtämään taiteessa käytettävien aineiden ja liuottimien ympäristöhaitat sekä oikeaoppisen jätteiden käsittelyn ja lajittelun.

- Tavoitteena on tuottaa taidetta ja ymmärtää samalla kemian merkitys taiteessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- aineiden turvallisuuden arviointi
- liuokoisuuden merkitys maaleissa ja väreissä
- maalien sideaineet
- pigmenttien ominaisuudet, hyödyntäminen ja käyttö
- jonkin tärkeän kemiallisen reaktion tai ilmiön videointi
- kurssin ajankohtaan sopiva vierailu näyttelyyn, asiantuntijaluento tai muu taiteessa esiintyvä ajankohtainen aihe tarkastelun kohteena

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja opitaan kemian merkitys taiteessa eri aikakausina. Kurssi sisältää sekä kemiaa että taideopetusta. Kurssille saapumiselle on edellytyksenä, että moduulit KE1 ja KE2 on suoritettu.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITÄIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Kielitaidon alkeiden hallinta					
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarausta ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean
Kehittyvä alkeiskielitaito					

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
Toimiva alkeiskielitaito					
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kiellellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisia	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisia sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.
Peruskielitaidon alkuvaihe					

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkautelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattaisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
Kehittyvä peruskielitaito					
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussääntönsä. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko
Toimiva peruskielitaito					

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussääntöimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan huomioon tärkeitä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietao sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin
Sujuva peruskielitaito					

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo erilaisten kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumpunkunnioittaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemukspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ehdotuksia. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavat tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla ja tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa ilmeisesti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunteita, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähköön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielille tyypilliset.
--	--	--	--	--	--

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituseriä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietoa saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaiseeseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetetavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitteily

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄ18 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Ohjaussuunnitelma

Ohjaustoiminta ja sen tavoitteet:

Ohjauksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen eri vaiheissa ja kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja tulevaisuutta koskevia valintoja ja ratkaisuja. Opinto-ohjausta järjestetään henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena. Hyvin toimiva ohjaus vähentää keskeyttämisistä ja lisää opiskelijoiden henkistä hyvinvointia. Lukio-opintoja aloittavat opiskelijat perehdytetään lukion käytänteisiin lukuvuoden alussa. Opiskelija tekee koko lukioaikaa koskevan suunnitelman, jota hän jaksoittain tarkistaa. Henkilökohtaista ohjausta opintojen suunnitteluun annetaan koko lukion ajan.

Ylioppilaskirjoitussuunnitelman tekeminen aloitetaan jo ensimmäisenä lukiovuotena ja sitä tarkennetaan toisen ja kolmannen vuoden aikana. Erityisen tärkeää yksilöllisten suunnitelmien tekeminen ja tuen antaminen on neljän vuoden ja päättövaiheen opiskelijoille.

Ohjauksen tehtävien jakaantuminen työyhteisössä.

Ohjaustoiminta kuuluu koulun koko koulun henkilökunnalle. Opinto-ohjaajilla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa oppiaineen opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan. Ryhmänohjaaja seuraa aktiivisesti oman valvontaryhmänsä opiskelijoiden opintomenestystä, poissaoloja ja on tarvittaessa yhteydessä huoltajiin. Kansliahenkilökunta ohjaa opintososiaalisten etujen hakemista. Psykologin tehtävänä on tukea opiskelijoiden opiskeluedellytyksiä huomioiden mahdolliset oppimisen vaikeudet, sosiaaliset -ja psyykkiset pulmat sekä ohjata opiskelijoita tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja jatkohoitoon. Kuraattorin tehtävänä on tukea opiskelijoiden

opintoja sekä psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kuraattori toimii yhteistyössä opiskelijan, kodin, oppilaitosyhteisön ja oppimisen tukiryhmän sekä tarvittaessa muiden opiskelijan elämään kuuluvien tahojen kanssa.

Ohjaus koulutuksen nivelvaiheissa.

Lukio-opiskelusta ja opintoihin hakeutumisesta tiedotetaan peruskouluaan päättävillä opiskelijoilla ja heidän huoltajilleen esim. avoimien ovien, kouluvierailujen ja huoltajien iltojen kautta. Perusasteen ja lukioiden opinto-ohjaajat tekevät tarpeen mukaan yhteistyötä myös opiskelijan henkilökohtaisessa ohjauksessa, jotta opiskelija hakeutuisi jatko-opintoihin hänelle sopivaan oppilaitokseen. Tukea tarvitsevista oppilaista järjestetään tarvittaessa siirtopalaveri. Ohjaus lukion jälkeisiin opintoihin niveltyy koko lukio-opintojen ajan mm. ainevalintojen ohjauksella. Jatko-opintosuunnitelma tehdään ensimmäisen tai toisen opintovuoden aikana ja se täsmentyy opintoajan loppua kohden. Jatko-opintomahdollisuuksia esitellään mm. alaesittelyissä ja oppilaitosvierailuilla ja messutapahtumissa. Opiskelijoita ohjataan ja neuvotaan hakuihin liittyvissä asioissa ja tarvittaessa toteutetaan haku yhdessä opiskelijan kanssa.

Jos lukion aloittanut opiskelija päättää lopettaa lukio-opinnot, ohjataan hänet oppivelvollisuuden jatkamiseksi toiseen toisen asteen oppilaitokseen tai muuhun koulutukseen. Samalla olemme yhteydessä koulutuksen järjestäjän yhteyshenkilöön oppivelvollisuuden jatkuvuuden varmistamiseksi.

Maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden jatko-opinto-ohjaukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Tiedon jakaminen nuorille ja heidän huoltajilleen perheen äidinkielellä on ensiarvoisen tärkeää. Perheen ohjauksessa on mahdollisuus käyttää tulkkipalveluja. Tarvittaessa järjestetään erillinen tiedonsiirtopalaveri. Koska lukio-opinnoissa on hallittava hyvin opetuskieli, annetaan kaikille maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille mahdollisuus tutustua koulutuskokeilun avulla opiskelijan arkipäivään. Tarvittaessa myös suomi toisena kielenä -opettaja voi osallistua oppilaittensa kanssa joillekin tunneille.

Ohjauksen yhteistyö keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa

Hyvinkään lukiossa opinto-ohjaus on keskeinen syrjäytymistä ehkäisevä tekijä. Toisen asteen oppilaitosten yhteistyö lisää opiskelijoiden koulutuksellista tasa-arvoa. Opiskelijalla on mahdollisuus siirtyä kesken lukuvuoden opiskelemaan muihin Hyvinkään toisen asteen kouluihin jaksoksi tai jopa kokonaan löytääkseen motivaatiota opiskelulle. Lukion opinto-ohjaajat tekevät yhteistyötä lähialueiden perus- ja toisen asteen opinto-ohjaajien kanssa.

Korkeakoulu-yhteistyö on pääsääntöisesti jatko-opintoihin liittyvää ohjausta. Tiiviimpää yhteistyötä tehdään paikallisten korkeakoulujen kanssa. Työelämäyhteistyö paikallisten yritysten kanssa sisältyy monien oppiaineiden yhteistyöhankkeisiin ja erilaisiin projekteihin ja tapahtumiin. Lisäksi yhteistyötä tehdään kunnan nuorisotyön, poliisin, etsivä nuorisotyön, seurakunnan, nuorisoseuran, sosiaalitoimen, nuorisopsykiatrian poliklinikan, aikuispsykiatrian poliklinikan, A-klinikan, työ- ja elinkeinotoimiston, kriisityöntekijöiden ja useiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ohjauksen yhteistyö huoltajien kanssa.

Ohjaustyötä tehdään yhteistyössä huoltajien kanssa. Huoltajia kuullaan alle 18-vuotiaan opiskelijan muuttaessa opintosuunnitelmaansa esimerkiksi lukio ajan pidentämisessä. Lukio järjestää huoltajieniltoja, joissa tiedotetaan opiskeluun liittyvistä asioista ja keskustellaan opiskelijoiden etenemisestä lukio-opinnoissa ja hakeutumisesta jatko-opintoihin. Tarvittaessa järjestetään yhteisiä palavereja huoltajien kanssa.

8.7. Hyvinkään lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

HYVINKÄÄN LUKION

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perusta ja tarkoitus

Sekä tasa-arvolaisissa (8b §) että yhdenvertaisuuslaissa (6 §) kielletään syrjintä oppilaitoksissa. ”Tasa-arvolaki velvoittaa, että oppilaitokset tekevät sekä työyhteisönä työpaikan tasa-arvosuunnitelman (6a §), että oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävän tasa-arvosuunnitelman (6b §).” (Opetushallitus 2008, 4). Yhdenvertaisuuslaki (4 §) puolestaan velvoittaa laatimaan yhdenvertaisuussuunnitelman etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja etniseen alkuperään perustuvan syrjinnän ehkäisemiseksi. Sisäasiainministeriö suositaa, että yhdenvertaisuussuunnitelmassa otetaan huomioon myös muita mahdollisia kiellettyjä syrjintäperusteita kuten uskonto, vakaumus, ikä, vammaisuus tai seksuaalinen suuntautuneisuus. (Sisäasiainministeriö 2010, 1.)

Tämä asiakirja sisältää yhdistetyn tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka koskee oppilaitosten toiminnan kehittämistä Hyvinkään lukiassa. Tavoitteena on yhtäältä *tehdä tietoisiksi ja tuoda esiin* ne oppilaitoksen toimintakulttuuriin liittyvät tekijät, joissa ilmenee epätasa-arvoisia tai ei yhdenvertaisia käytänteitä ja toisaalta lain velvoittamalla tavalla kirjata ne *toimenpiteet*, joilla tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta pyritään oppilaitoksessa edistämään. Tasa-arvolain 6 §:n mukaan erityistä huomiota tulisi kiinnittää seuraaviin seikkoihin: opiskelijavalinnat, opetuksen järjestäminen ja opintasuoritusten arviointi. Lisäksi Opetushallitus ohjeistaa oppilaitoksia kiinnittämään huomiota myös mm. seuraaviin seikkoihin: oppilaitoksen vuorovaikutus- ja toimintakulttuuri, oppilaiden kurssivalinnat, oppimateriaalit ja opinto-ohjaus. (Opetushallitus 2008, 18.)

Tämän asiakirjan ulkopuolelle rajataan lain erikseen velvoittama työpaikan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka koskee koulun henkilökuntaa työyhteisönä.

2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden määrittelyä

Tasa-arvosta on olemassa monenlaisia määritelmiä riippuen mm. historiallisesta ajankohdasta, kulttuurista tai vaikkapa siitä, käytetäänkö termiä käsittämään ihmisten välistä tasa-arvoa yleensä vai esimerkiksi sukupuolten välistä tasa-arvoa. Tasa-arvo käsitteenä liittyy myös ihmisoikeuksiin ja usein tasa-arvokysymyksissä vedotaan esimerkiksi YK:n Ihmisoikeusjulistuksen sisältöön. Suomen kielen perussanakirja määrittelee tasa-arvoisuuden samanarvoisuudeksi, kaikkien ihmisten yhtäläiseksi arvoksi yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteet menevät osittain päällekkäin silloinkin, kun tasa-arvolla tarkoitetaan nimenomaan sukupuolten välistä tasa-arvoa (ks. alla).

Sisäasiainministeriön Yhdenvertaisuussuunnittelun opas määrittelee **yhdenvertaisuuden** seuraavasti: ”Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilön liittyvästä syystä.” (Sisäasiainministeriö 2010, 9.)

Silloin, kun tasa-arvo ja yhdenvertaisuus eivät toteudu, puhutaan **syrjinnästä**. Syrjintää voi olla välitöntä tai välillistä. Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan henkilön asettamista suoraan eriarvoiseen asemaan esimerkiksi sukupuolensa tai kansallisuutensa perusteella. Välillisessä syrjinnässä taas on kyse siitä, että henkilö asetetaan eri asemaan jonkin sinällään neutraalilta näyttävän perusteen nojalla. Esimerkiksi tehtävään palkattavalta voidaan vaatia erinomaista suomen kielen taitoa, vaikkei työtehtävä sitä edellyttäisi tai portaiden sijaan liikuntaesteiselle ei ole tarjolla muita pääsyreittejä tai apuvälineitä. (Välitön ja välillinen syrjintä 2011; Kynnys – Mitä tarkoittaa syrjintä? 2011.)

Syrjinnän perusteet voivat liittyä esimerkiksi seuraaviin seikkoihin:

- sukupuoli
- seksuaalinen suuntautuminen, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu
- kieli ja etninen tausta

- uskonto ja vakaumus
- vammaisuus
- moniperusteinen syrjintä (Sisäasiainministeriö 2010, 15-16.)

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen voi joissain tilanteissa edellyttää poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta heikommassa asemassa olevien yhdenvertaisuus tosiasiallisesti toteutuisi. (Sisäasiainministeriö 2010, 10.)

Suomen tasa-arvolaki käsittää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuuslaki puolestaan muiden ryhmien välistä tasa-arvoa koskevat säädökset. Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki eivät varsinaisesti määrittele kumpaakaan käsitettä – tasa-arvoa tai yhdenvertaisuutta, mutta niissä kielletään sukupuoleen tai muuhun ominaisuuteen perustuva syrjintä sekä asetetaan tiettyjä velvoitteita yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi.

Tässä asiakirjassa tasa-arvolla viitataan sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuudella samanarvoisuuteen muiden ominaisuuksien perusteella.

3. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden esteenä olevia tekijöitä

Sekä Opetushallituksen tasa-arvosuunnittelun avuksi laaditussa oppaassa (2008) että Sisäministeriön Yhdenvertaisuussuunnitteluoppaassa (2010) mainitaan joukko asioita, jotka tutkitusti ovat olleet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen esteenä kouluissa (viitteet tutkimuksiin löytyvät näistä julkaisuista).

Esimerkkejä ongelmista tasa-arvon toteutumisessa:

- Piilo-opetussuunnitelma: opettajien vuorovaikutus on erilaista tyttöjen ja poikien kanssa (esimerkiksi tytöiltä vaaditaan kiltimpää käytöstä ja enemmän tunnollisuutta kuin pojilta)
- Poikia ja tyttöjä arvioidaan eri kriteerein: kielissä ja matematiikassa pojille annetaan löysemmin arvosanoja
- Poikien ja tyttöjen koulumenestyksen eroja tulkitaan eri tavoin: tytöillä huono menestys kyvyttömyyttä, pojilla kiinnostumattomuutta ja soveltumattomuutta poikien ominaislaadulle
- Sukupuoleen kohdistuvat taitoihin liittyvät stereotyyppit: esim. pojilla oletetaan olevan parempi "matikkapää" ja tytöillä "kielipää"
- Roolirajat kurssivalinta ja ammatinvalintakysymyksissä: ammatit ja työtehtävät, jotka mielletään erityisesti miesten tai naisten töiksi
- Koulun alakulttuurit: kaveripiiri tai koulun opiskelijoiden keskinäinen kulttuuri suosii erilaista käyttäytymistä kuin opettajat (esim. koulussa menestyvää poikaa ei välttämättä pidetä ikätovereidensa keskuudessa suosittuna) (Opetushallitus 2008, 26-33.)

Esimerkkejä ongelmista yhdenvertaisuuden toteutumisessa

- Romanilapsia kiusataan kouluissa muita lapsia enemmän
- Maahanmuuttajien kielitaitovaatimukset asetetaan liian korkealle
- Pyörätuolilla liikkuva ei pääse esteellisiin tiloihin tai luokkahuoneisiin
- Vammaisen lapsi ei saa osallistua liikuntatuntien toimintaan avustajan puuttuessa
- Seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin kuuluva nuori joutuu kuuntelemaan loukkaavia vitsejä koulussa
- Sukupuolivähemmistöön kuuluvan henkilön on vaikeaa käyttää erilaisia sukupuolittuneita tiloja kuten miesten ja naisten pukuhuoneita, wc:tä jne.
- Kiusaaminen ja sukupuolinen häirintä koulumaailmassa
- Kouluissa uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvien tarpeita ei huomioida riittävästi, esimerkiksi korvaavaa ateriaa uskonnon asettamien vaatimusten perusteella voi olla vaikeaa saada
- Monitaustainen syrjintä: esim. maahanmuuttajataustaisten lasten korkeampi riski tulla kiusatuksi koulussa (Sisäasiainministeriö 2010, 11-12.)

Opetushallituksen vuonna 2019 julkaisemassa Mukana! Tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella -oppaassa käsitellään laajasti häirinnän ja vihapuheen vaikutusta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen toisella asteella. (Opetushallitus 2019, 17-23)

4. Hyvinkään lukion tämänhetkinen tilanne tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta

Ennen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimista vuonna 2015 sekä opiskelijoilta että opettajilta pyydettiin kommentteja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta. Sen jälkeen opiskelijoiden edustajia haastateltiin lukion oppilaskunnan hallitusta kokouksessa 1.3.2016. Opettajilta pyydettiin kommentteja sekä suullisesti että kirjallisesti keväällä 2011. Tämän jälkeen on vuosittain toteutettu kouluterveyskysely, jossa osana on häirintään ja kiusaamiseen liittyvät kysymykset. Keväällä 2012 koulussa toteutettiin vielä erikseen nettipohjainen kysely opiskelijoille tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen. Vastaavia kyselyitä toteutetaan tarvittaessa, mikäli kouluterveyskyselyn tulokset antavat aiheita.

Yhdenvertaisuuden osalta edistysaskel on uuden rakennuksen valmistuminen ja käyttöönotto. Tilojen tarkoituksenmukaisen käytön suunnittelu edistää osaltaan niin tasa-arvon kuin yhdenvertaisuuden toteutumista.

4.1 Opiskelijoiden näkökulma

Haastatellut opiskelijat arvioivat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen olevan erinomainen. Opiskelijat eivät ole havainneet joitain yksittäistapauksia lukuun ottamatta syrjintää sukupuolen tai muun ominaisuuden perusteella. Oppilaitoksen nykyiset tilat ovat esteettömät ja edistävät tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Kiusaamista opiskelijat eivät ole havainneet eivätkä kokeneet. Kaiken kaikkiaan opiskelijat toivat keskustelussa esiin koulun sallivan ja tasa-arvoisen ilmapiirin.

Opintosuoritusten arvioinnissa tai tunti-ilanteissa opiskelijat eivät olleet huomanneet sukupuoleen tai muuhun perusteeseen liittyvää epätasa-arvoisuutta.

4.2 Opettajien näkökulma

Naisvaltaisuus opetuslalla on rakenteellinen tekijä, jonka vaikutusta opetuskäytänteisiin ja opiskelijoiden kanssa käytävään vuorovaikutukseen olisi hyvä miettiä myös Hyvinkään lukioissa. On myös usein vaikeaa hahmottaa sitä, mitkä tekijät yhdenvertaisuuskysymyksissä ovat nimenomaan tähän kouluun liittyviä ja mitkä taas yhteiskunnassa laajemmin läpäiseviä periaatteita tai käytänteitä esimerkiksi käyttäytymisnormeihin, kurssivalintoihin tai ammatinvalintaan liittyvissä kysymyksissä. Toisaalta lukioikäiset opiskelijat voi helposti ottaa mukaan kriittiseen keskusteluun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksistä koulussa.

Uskonnollisen vakaumuksen osalta oppilaat ovat koulussa periaatteessa yhdenvertaisessa asemassa. Ongelmaksi voivat muodostua koulun puitteissa toteutetut hartaudet ja kirkkotilaisuudet. Näihin tulisi koulussa järjestää vaihtoehtotilaisuus (mikä useimmiten on toteutunutkin). Muut yhteiset tilaisuudet järjestetään siten, että vakaumuksellinen tasa-arvo toteutuu.

4.3 Opiskelijavalinnat

Opiskelijat Hyvinkään lukioon valitaan ensisijaisesti peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon perusteella

5. Seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan syrjinnän ehkäiseminen Hyvinkään lukiossa

”Seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalinen häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin:

- seksuaalisesti vihjailevat eleet ja ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset ja kysymykset
- seksuaalisesti värityneet aineistot, kirjeet, sähköpostit tai puhelinsoitot
- fyysinen koskettelu, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Sukupuoleen perustuva häirintä voi ilmetä seuraavin tavoin:

- alentava ja kielteinen puhe toisesta sukupuolesta
- toisen sukupuolen halventaminen
- työpaikkakiusaaminen silloin, kun se perustuu kiusatun sukupuoleen” (Työterveyslaitos 2013.)

Hyvinkään lukioissa toimitaan seksuaalisen häirinnän ja sukupuolisen syrjinnän osalta samoin kuin muissa kiusaamis- ja syrjintätapauksissa. Ryhmänohjaaja tai aineenopettaja huomattaessa tilanteen tai tilanteesta hänelle kerrottaessa puuttuu välittömästi asiaan ja välittää tiedon eteenpäin rehtorille ja oppilashuoltotyöryhmälle. Tarvittaessa tukea antaa kaupungin Nuorisoasema, jossa henkilökunnalla on aihepiiriin liittyvää erityistä asiantuntijuutta. Opiskelijoita myös rohkaistaan tuomaan julki ja puuttumaan syrjintätilanteisiin.

6. Toimenpide-ehdotukset tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi sekä niiden seuranta

Tilastoja opiskelijoiden kurssi- ja kirjoitusaineiden valinnasta tulee seurata ja miettiä, mistä asioista erot eri aineissa johtuvat, onko niihin tarpeellista vaikuttaa ja miten sitä tarvittaessa voidaan tehdä.

Kuten edellä todettua, ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita on lukioissa ollut vain muutamia. Lukiossamme tulisi kuitenkin laatia suunnitelmia myös sen varalle, että heitä tulevaisuudessa on suurempi osa opiskelijoistamme. Erityisesti mietittävä on mm. kysymyksiä suomen kielen opetuksen järjestämisestä, lisäopetuksen tarpeesta eri oppiaineissa kielitaidon mahdollisten puutteiden vuoksi sekä eri kulttuurisista taustoista olevien opiskelijoiden vuorovaikutuksesta arjen koulutyöskentelyssä.

Tämä raportti ehdotetaan päivitettäväksi vuosittain.

7. Kirjallisuus ja lähteet

Edu.fi – Opetusta sääteleviä lainkohtia 2006. http://www.edu.fi/perusopetus/uskonto_elamankatsomustieto/elamankatsomustietoa_perusopetuksen_alaluokille/elamankatsomustieto_oppiaineena/opetusta_saatelevia_lainkohtia haettu 10.5.2011.

Kynnys – Mitä tarkoittaa syrjintä? 2011. <http://www.kynnys.fi/content/view/106/150/> Haettu 3.5.2011.

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609> Haettu 3.5.2011

Opetushallitus 2008. Yhteiseen ymmärrykseen tasa-arvosta. Opas oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelman laadintaan.

Opetushallitus 2019. Mukana! Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö toisella asteella. Oppaat ja käsikirjat 2019:4a

Sisäasiainministeriö 2010. Yhdenvertaisuussuunnittelun opas.

Tilastokeskus 2010. Tilastot aiheittain - lukiokoulutus. <http://www.stat.fi/til/lop/index.html> Haettu 15.5.2011.

Työterveyslaitos 2013. Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä. http://www.ttl.fi/fi/tyoyhteiso_ja_esimiestyo/tyoyhteison_ristiriidat_ja_ratkaisut/seksuaalinen_ja_sukupuolinen_hairinta/sivut/default.aspx Haettu 14.5.2013.

Välitön ja välillinen syrjintä, 2011. http://www.tasa-arvoklinikka.fi/tasa/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=209 Haettu 3.5.2011.

Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021> Haettu 3.5.2011.

Ensimmäisen suunnitelman on laatinut Hyvinkään yhteiskoulun lukion johtoryhmä. Työryhmän puheenjohtajana toimi Outi Raunio-Hannula. Lukioiden yhdistyttyä suunnitelmat on yhdistetty ja yhdistetty suunnitelma on päivitetty vastaamaan uuden lukion tilannetta ja tarpeita.

Suunnitelma päivitetty 14.5.2013 ja uudelleen keväällä 2022.

8. HYVINKÄÄN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMAN OPPILAITOSKOHTAINEN OSA

8.1 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen seuranta Hyvinkään lukiossa

Hyvinkäällä toimivat lukiot yhdistyivät keväällä 2021 Hyvinkään lukioksi. Tuolloin oppilaitokset siirtyivät uusiin tiloihin, joissa tilaratkaisut ja fyysinen ympäristö tukevat yhdenvertaisuuden toteutumista. Lukion kanssa samoissa tiloissa työskentelee Hyvinkään Opisto, aikuisten peruskoulu ja tutkintoon valmistavan koulutuksen ryhmä. Eri toimijat tuovat Kipinän arkeen tarpeen tarkastella yhdenvertaisuutta laajassa kontekstissa.

Lukion opiskelijoiden hyvinvointia, tasa-arvoisuutta, yhdenvertaisuutta, lukiossa mahdollisesti ilmenevää häirintää ja vihapuhetta seurataan vuosittain niin kyselyjen kuin ohjauksen keinoin.

Ennen lukioiden yhdistymistä kyselyissä oli havaittavissa, että kiusaamista oli erittäin vähän tai ainakin kyselyissä esiin tulevaa kiusaamista oli vähän. Yhdistymisen yhteydessä on tietoisesti pyritty säilyttämään yhdistymistä edeltävä hyvä tilanne.

Aiempien kyselyjen tuloksia selittää varmasti osittain se, että Hyvinkään lukioissa eivät erilaiset vähemmistöt ole kovin suuressa määrin edustettuina, joten heidän osuutensa vastaajistakaan ei ole ollut suuri. Oppilaitoksen opiskelijamäärän kasvaessa esimerkiksi maahanmuuttajien määrä kasvaa ja silloin tarpeelliseksi voi tulla heidän tilanteensa tarkempi huomioiminen.

8.2 Seurannan konkreettiset keinot ja muodot

Tilanteen muuttumista ja kehitystä seurataan järjestelmällisesti. Tilannekartoitukset tapahtuvat ryhmänohjaajan järjestämässä, opiskelijoiden kanssa käytävässä kahdenkeskisessä keskustelussa, terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kyselyissä ja viikoittain pidettävässä oppimisen tuen palaverissa. Lisäksi käytössä on muu opiskelun edistymisen seuranta, jota toteuttavat niin opettajat eri rooleissaan kuin opinto-ohjaajat ohjauksen yhteydessä. Tarvittaessa voidaan järjestää koko oppilaitosyhteisöä tai sen osaa koskevia kyselyitä.

Vuosittain järjestetään teemapäiviä ja -tapahtumia, joiden osana on tasa-arvon toteutuminen ja yhdenvertaisuus. Niiden avulla ylläpidetään ja kehitetään lukion tasa-arvoista toimintakulttuuria. Yksi tällainen vuotuis tapahtuma on Hyvinvointiviikko, jonka järjestämisessä on mukana myös Laurea-ammattikorkeakoulu. Lisäksi tutortoiminta lisää ja ylläpitää osaltaan yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

8.3 Opiskelijavalinta

Opiskelijat valitaan pääasiassa yhteisvalinnan kautta, opiskelumenestykseen perustuen.

8.3.1 Opiskelijoiden kurssivalinnat ja ylioppilaskokeiden kokeiden valinnat

Opiskelijoita ohjataan tekemään kurssivalintoja heidän opiskelumenestykseensä, kiinnostuksenkohteisiinsa ja tulevaisuudensuunnitelmiinsa perustuen. Opintojen etenemistä seurataan ja valintojen päivitystä ohjataan tarvittaessa.

Opiskelijoille tarjotaan apua ja tukea ylioppilaskokeiden kokeiden valintaan. Kokeiden valinnan tulee perustua opintojen etenemiseen ja niissä menestykseen sekä opiskelijan jatkosuunnitelmiin. Tästä johtuvalla sukupuoli- tai muulla jakaumalla ei tule olla merkitystä yksittäisen opiskelijan valintojen suhteen.